

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK ANABİLİM DALI

**KENTİN ÜNİVERSİTE ALGISI VE TURİZM: BALIKESİR
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Selen ÇAKMAK

Balıkesir, 2019

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK ANABİLİM DALI

KENTİN ÜNİVERSİTE ALGISI VE TURİZM: BALIKESİR
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Selen ÇAKMAK

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT

Balıkesir, 2019

T.C.

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı'nda 201412501025 numaralı Selen Çakmak'ın hazırladığı "Kentin Üniversite Algısı ve Turizm: Balıkesir Üniversitesi Örneği" konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 24.05/2019 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/~~OY ÇOKLUĞU~~ ile karar verilmiştir.

Başkan (Danışman): Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT

İmza: .....

Üye: Doç. Dr. Bayram ŞAHİN

İmza: .....

Üye: Dr.Öğr.Üyesi Gencay SAATCI

İmza: .....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylım.

24/05/2019

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Kenan Ziya TAŞ
Müdür

ÖNSÖZ

Günümüzde üniversiteler, bireyleri etkin sosyal ve iş hayatına hazırlayan son basamaktaki en önemli eğitim kurumlarıdır. Bunun yanı sıra, ülke genelinde kuruldukları kentlerdeki sosyo-ekonomik kalkınmayı sağlayan önemli faktörlerden bir olarak ele alınmaktadır. Kuruldukları kentlerde öncelikle nüfus yoğunluğu gibi demografik yapıyı doğrudan etkileyen, istihdam ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayan ve aynı zamanda üniversite-toplum etkileşimi ile farklı kültürlerden gelen insanların bir arada yaşaması ile kentlerde başlayan değişim ve paylaşım, üniversiteleri etkin bir araç haline getirmiştir.

Son yıllarda çoğalan üniversitelerin kuruldukları kentlere sağladığı sosyo-ekonomik katkılar adına yapılan akademik çalışmaların artmasının yanı sıra, kentlerde kurulan üniversitelerin halkın gözündeki imajı, üniversiteden beklentileri ve algılayış biçimleri ile alakalı akademik çalışmalara az rastlanması çalışmayı gerçekleştirilmemizdeki ana nedenlerden biridir. Etkin bir kalkınma aracı olarak kullanılan üniversitelerin, kuruldukları şehirlerde yaşayan kent halkı ile etkileşimini ve üniversitenin mevcut imajını ortaya koyabilmek adına yapılan bu çalışmanın, Balıkesir ilinde yaşayan bireylerin Balıkesir Üniversitesi'nden beklentilerini ve üniversite-kent, üniversite-toplum etkileşiminin sağladığı faydaları ortaya koymakta büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın hayata geçmesinde yoğun çalışma temposuna rağmen konu seçiminden itibaren değerli öneri ve fikirleri ile bana destek olan ve yol gösteren tez danışmanım çok değerli Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT'a teşekkürü bir borç bilirim. Çalışma sürecinde son anda bile çok değerli fikirleri ve yönlendirmeleri ile yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Bayram ŞAHİN'e en içten teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisansa başlamamda beni teşvik eden ve hep yol gösterici olan değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Gülay ÖZDEMİR YILMAZ'a ve lisans ve yüksek lisans hayatım boyunca benden yardımlarına esirgemeyen Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde görev yapan tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak beni yetiştirerek bugünlere gelmemi sağlayan, hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan ve bu süreçte her zaman olduğu gibi beni destekleyen ve yüreklendiren çok değerli annem Meral ÇAKMAK'a, babam Nurettin ÇAKMAK'a ve ablam Seda ÇAKMAK'a sonsuz teşekkür ediyorum. Çalışmam süresince kendimi yorgun ve karamsar hissettiğim anlarda büyük bir destekle her zaman yanımda ve yardımcıml olan, motivasyonuma katkı sağlayan yol arkadaşım, sevgili nişanlıml Ömer DOĞAN'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Selen ÇAKMAK

ÖZET

KENTİN ÜNİVERSİTE ALGISI VE TURİZM: BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

ÇAKMAK, Selen

Yüksek Lisans, Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT

2019, 110 Sayfa

Üniversiteler toplumun temel yapı taşlarından birini oluşturan en önemli aktörlerdendir. Öncelikle ülkenin daha sonra da buldukları kentin sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan gelişmesini sağlayan önemli faktörlerden birisidir. Günümüzde her ilde bir üniversite kuruludur ve özellikle az gelişmiş kentlerde kurulan üniversitelerin kent ve bölge ekonomisine katkıları daha büyük ölçüde hissedilmektedir. Son zamanlarda üniversitelerin kentlere sosyo-ekonomik ve kültürel katkılarının sıkça araştırıldığı görülmektedir. Üniversite ve kentler arasındaki etkileşimin, bölgede istihdam sağlama, ekonomik kalkınmaya katkı, farklı kültürlerdeki insanların bir arada yaşayarak toplumsal bir sentez oluşturması ve kültürel fayda gibi birçok alanda farklı boyutlarda ele alındığını görmekteyiz.

Bu çalışma, “Üniversite-Kent” ve “Üniversite-Toplum” arasındaki etkileşime odaklanarak Balıkesir Üniversitesi’nin Balıkesir kent merkezinde yaşayan bireyler tarafından algılanış biçimini ve üniversitenin imajını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu doğrultuda ilgili alanyazın oluşturulduktan sonra, Balıkesir kent merkezinde yaşayan bireylerin Balıkesir Üniversitesi’ne bakış açısını ölçmek için anket uygulanmıştır. Çalışma altı ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırma problemi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar belirtilmiştir. İkinci ve üçüncü bölümde çalışmanın kavramsal çerçevesi üzerinde durulmuş, dördüncü bölümde çalışmanın araştırma süreci ve yöntemi

değerlendirilmiştir. Beşinci bölümde bulgulara ve son bölümde ise araştırmanın sonuçlarına yer verilerek bu sonuçlar üzerinden öneriler geliştirilmiştir.

Araştırmada karşılaşılan en önemli sonuç, Balıkesir Üniversitesi'nin imajının ve üniversitenin kente yaptığı sosyo-ekonomik, toplumsal ve kültürel katkıların kentte yaşayan bireyler tarafından olumlu olarak algılandığının görülmesidir.

Anahtar Kelimeler: Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, Kent, Algı, Üniversite

ABSTRACT

UNIVERSITY PERCEPTION OF THE CITY AND TOURISM: THE CASE OF BALIKESİR UNIVERSITY

ÇAKMAK, Selen

Master Thesis, Tourism and Hotel Management Department

Advisor: Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT

2019, 110 Pages

Universities are among the most important actors creating the main building stones of the society. First of all, it is one of the important factors that provide the socio-economic and cultural development of the city. Nowadays, there is at least one university established in every province and the contribution of universities established in less developed cities to urban and regional economy is felt more. Recently, socio-economic and cultural contributions of universities to cities have been frequently investigated. We see that the interaction between the university and the cities is handled in different dimensions in many areas such as providing employment in the region, contributing to economic development, creating a social synthesis by living together in different cultures.

This study was designed to determine the perception of Balıkesir University by individuals living in Balıkesir city center and the image of the university by focusing on the interaction between “University-City” and “University-Society”. After the related literature was created, a questionnaire was applied to measure the viewpoint of individuals living in Balıkesir city center against Balıkesir University. The study consists of six main sections. In the first chapter, the research problem, the purpose of the research, the importance of the research, the assumptions, limitations and definitions are stated. In the second and third sections, the conceptual framework of the study was emphasized and in the fourth chapter, the research process and method

of the study were evaluated. In the fifth chapter the findings are studies and the results of the research were developed in the final chapter.

The most important result of the study is that the image of Balıkesir University and the socio-economic, social and cultural contributions of the university to the city are perceived positively by the people living in the city.

Key Words: Balıkesir University, Balıkesir, City, Perception, University

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VII
ÇİZELGELER LİSTESİ	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIV
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XV
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırma Problemi	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar	3
2. İLGİLİ ALANYAZIN	5
2.1. İlgili Araştırmalar.....	5
2.2. Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi ve Üniversite-Kent İlişkisi	6
2.2.1. Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi.....	6
2.2.1.1. Dünyada Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi.....	6
2.2.1.2. Türkiye'de Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi.....	12
2.2.1.2.1. Türkiye'de Üniversitelerin Cumhuriyet Öncesi Gelişimi...12	
2.2.1.2.2. Türkiye'de Üniversitelerin Cumhuriyet Sonrası Gelişimi...15	
2.2.1.2.3. Türkiye'de Üniversitelerin Bölgesel Dağılımı.....	26
2.2.1.2.4. Türkiye'deki Yeni Üniversiteler: 2007 Yılı ve Sonrası.....	28
2.3. Kentin Üniversite Algısı	30
2.3.1. Üniversite-Kent İlişkisi.....	30
2.3.2. Üniversite-Toplum İlişkisi.....	32
2.3.3. Üniversitelerin Kentin Sosyo-Ekonomik Gelişimine Katkısı.....	33
2.4. Balıkesir'in Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Nicel Verilerle Balıkesir Üniversitesi	35
2.4.1. Balıkesir'in Tarihçesi.....	35
2.4.2. Balıkesir'in Coğrafi Özellikleri	39
2.4.3. Balıkesir'in Demografik Özellikleri	41
2.4.4. Balıkesir'de Turizm	44

2.4.5. Balıkesir'in Genel Eğitim Durumu.....	52
2.4.6. Balıkesir'de İstihdam.....	54
2.4.7. Balıkesir Üniversitesinin Tarihçesi Kuruluş ve Gelişimi	56
3. YÖNTEM.....	58
3.1. Araştırmanın Modeli	58
3.2. Evren ve Örneklem	58
3.3. Veri Toplama Aracı ve Teknikleri	59
3.3.1. Üniversite-Kent ve Üniversite-Toplum İlişkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek.....	59
3.4. Veri Toplama Süreci	62
3.5. Verilerin Analizi.....	62
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	63
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	93
5.1. Sonuçlar	93
5.2. Öneriler	97
KAYNAKÇA.....	100
EKLER.....	107
EK-1: Anket Formu	107

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1: 2006 Yılında Kurulan Üniversitelerin Kuruldukları Şehirler ve Nüfusları (2006 Yılı Nüfus Verileri).....	25
Çizelge 2: Bölgelere göre Öğrenci Sayıları.....	26
Çizelge 3: Üniversitelerin Bölgesel Dağılımı.....	27
Çizelge 4: 2007 Yılı ve Sonrasında Kurulan Devlet Üniversiteleri.....	28
Çizelge 5: Üniversitenin Ekonomik ve Sosyal Gelişmeye Katkıları.....	35
Çizelge 6: Balıkesir İli Nüfus Artış Hızı (Binde).....	42
Çizelge 7: Balıkesir İli Nüfusunun Cinsiyete Göre Dağılımı.....	42
Çizelge 8: Sayısal Verilerle Balıkesir İlçeleri.....	43
Çizelge 9: Balıkesir İli Göç İstatistiği.....	44
Çizelge 10: Bakanlık Belgeli Konaklama Tesisi, Oda ve Yatak Sayısı Haziran 2019	51
Çizelge 11: Belediye Belgeli Konaklama Tesisi, Oda ve Yatak Sayısı Haziran 2019.....	51
Çizelge 12: İlçe Bazında Balıkesir İli Turizm İşletme Belgeli Tesislere Geliş ve Geceleme Sayıları 2018.....	52
Çizelge 13: Balıkesir İli Okuma Yazma Durumu.....	53
Çizelge 14: Balıkesir İli 2018 Yılı Bitirilen Eğitim Düzeyi.....	53
Çizelge 15: Bölgesel Bazda TR22 (Balıkesir-Çanakkale) Temel İstihdam Göstergeleri 2018 Yılı.....	54
Çizelge 16: Balıkesir İli Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 2017.....	55

Çizelge 17: Üniversite-Kent ve Üniversite-Toplum İlişisini Belirlemeye Yönelik Ölçek Faktör Yapısı.....	60
Çizelge 18: Tanımlayıcı Özellikler.....	63
Çizelge 19: Ankete Katılan Bireylerin Reform Beklentisi ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları.....	68
Çizelge 20: Ankete Katılan Bireylerin Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları.....	71
Çizelge 21: Ankete Katılan Bireylerin Toplumsal Gelişime Katkı ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları.....	73
Çizelge 22: Ankete Katılan Bireylerin Üniversite İmajı ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları.....	75
Çizelge 23. Ankete Katılan Bireylerin Yozlaşma ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları.....	76
Çizelge 24. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puan Ortalamaları.....	77
Çizelge 25. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Algılanan Gelir Düzeyine Göre Farklılaşma Durumu.....	78
Çizelge 26. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Balıkesir’de İkamet Süresine Göre Farklılaşma Durumu.....	79
Çizelge 27. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Hangi Sektörde Çalışıldığına Göre Farklılaşma Durumu.....	81
Çizelge 28. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Kimlerle Birlikte Yaşandığına Göre Farklılaşma Durumu.....	82
Çizelge 29. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Mesleğe Göre Farklılaşma Durumu.....	83
Çizelge 30. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Oturulan Mahalle Göre Farklılaşma Durumu.....	84

Çizelge 31. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Yaşa Göre Farklılaşma Durumu.....	85
Çizelge 32. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Bugüne Kadar Balıkesir Üniversitesi İmkânlarından Yararlanılma Durumu Göre Farklılaşma Durumu.....	86
Çizelge 33. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Balıkesir Üniversitesi Bilimsel Etkinliklerine Katılma Durumu Göre Farklılaşma Durumu.....	86
Çizelge 34. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu.....	88
Çizelge 35. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Mahallede Üniversite Öğrencisi Olma Durumu Göre Farklılaşma Durumu.....	89
Çizelge 36. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Medeni Duruma Göre Farklılaşma Durumu.....	90
Çizelge 37. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Üniversite Okuyan Yakını Olma Durumu Göre Farklılaşma Durumu.....	90
Çizelge 38. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Üniversiteye Daha Önce Gitme Durumu Göre Farklılaşma Durumu.....	91
Çizelge 39. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Üniversiteye Daha Önce Gitme Durumu Göre Farklılaşma Durumu.....	92

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Üniversitelerin Kökenleri.....	7
Şekil 2: 1950 Yılında Üniversitelerin Dağılımı.....	19
Şekil 3: 1980 Yılında Üniversitelerin Dağılımı.....	21
Şekil 4: 1990 Yılında Üniversitelerin Dağılımı.....	23
Şekil 5: 2005 Yılında Üniversitelerin Dağılımı.....	24
Şekil 6: 2006 Yılında Üniversitelerin Dağılımı.....	24
Şekil 7: Balıkesir İli Turizm Haritası.....	50
Şekil 8: Üniversitelerin Etkilerine Yönelik Puan Ortalamaları.....	77

KISALTMALAR LİSTESİ

GMKA	: Güney Marmara Kalkınma Ajansı
GSYH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KTKGB	: Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SKHK	: Sayılı Kanun Hükmünde Kararname
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TM	: Turizm Merkezleri
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
vb.	: Ve benzerleri
yy.	: Yüzyıl

1. GİRİŞ

Sosyo-ekonomik eşitsizlikleri, kentsel kalkınmayı ve gelişmeyi önemli ölçüde etkileyen faktörlerden bir olan üniversiteler, son dönemde sosyal bilimler alanında sıklıkla incelenmektedir. Sosyo-ekonomik açıdan tam gelişmemiş ya da geri kalmış kentlerde kurulan üniversitelerin kente ve yakın çevresine olumlu anlamda bir hareketlilik kattığı görülmektedir (Ergun, 2014: 216).

Üniversitelerin bölgesel kalkınmada toplumsal gelişime katkı sağlaması ve sosyo-ekonomik açıdan gelişmenin hızlanmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Bu nedenle iller ya da bölgeler arasındaki kalkınma farklılıklarını azaltmak için ülkemizde her ilde en az bir üniversite kuruludur. Üniversitelerin kuruldukları bölgenin ya da kentin öncelikle ekonomik ve demografik yapısına daha sonrasında ise toplumsal ve mesleki gelişimine ve sosyo-kültürel yapılarına birçok katkısı bulunmaktadır. Sözü geçen bu katkılar küçük ölçekli ve az gelişmiş kentlerde daha fazla hissedilirken, çok gelişmiş kentlerde etkileri daha sınırlı görülmektedir (Yavuzçehre, 2016: 236).

Üniversitelerin ve kentlerin karşılıklı olarak birbirlerine olumlu yönde yaptıkları katkıları içeren toplumsal, kültürel, sosyo-ekonomik ve siyasi açıdan yapılan iş birlikleri, üniversite-kent ilişkisini içeren temel faktörlerdendir. Bölgede ya da kentte yaşayanların bağımsız bireyler olarak üniversiteye yönelik düşünceleri, kent ve üniversite arasındaki ilişkide önemli geri bildirim alanlarından biridir. Bölgede ya da kentte yaşayanların üniversite hakkındaki bakış açıları ve düşünce biçimleri, hem üniversitenin kendi yeterliliklerini sorgulamasında hem de kente yapacakları geri bildirimlerde önemli veriler sunmaktadır (Sankır ve Gürdal, 2014: 91).

Bu çalışmada, üniversitenin kurulduğu kente mevcut etkisi araştırılmakla birlikte, sosyo-ekonomik ve toplumsal katkılarının yanı sıra kentte yaşayanların üniversiteye bakış açıları ve algılayış biçimleri, kent-üniversite ve kent-toplum arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.1. Araştırma Problemi

Üniversite-kent ve üniversite-toplum ilişkisi, şehrin dinamiklerini oluşturan ve gelişimine katkı sağlayan önemli alt başlıkları içermektedir. Dolayısıyla kentte yaşayan bireylerin de üniversiteye bakış açısı kentin kalkınmasının sürdürülebilmesi açısından önem arz etmektedir. Araştırmanın problemini, Balıkesir’de yaşayan bireylerin üniversiteye bakış açılarını, üniversite-toplum ve üniversite-kent ilişkisinin belirlenmesine yönelik araştırmalar oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Üniversiteler kentlerin dinamiğini oluşturan temel yapı taşlarından biridir. Bu çalışmanın amacı, Balıkesir Üniversitesi’nin bölgede ve özellikle kent merkezinde yaşayan insanlar tarafından algılanış biçimini, üniversitenin halkın gözündeki imajını, kentin sosyo-kültürel ve ekonomik canlılığına katkısını araştırmak ve üniversitenin yeterliliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Ayrıca bundan sonra yapılacak olan kent-üniversite ve kent-toplum konularındaki benzer ilgili alan yazın araştırmalarına ışık tutmak ve yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Üniversite geniş bir çevreyi etkileyen büyük bir kurumdur. Yapılan birçok bilimsel çalışma ile de üniversitelerin kentlerin sosyo-ekonomik ve kültürel gelişimi üzerindeki etkileri birçok yönden kanıtlanmaktadır. 1992 yılında kurulan Balıkesir Üniversitesi yıllar içerisinde açılan yeni bölümlerle kendi gelişimini devam ettirmekte ve bunun yanı sıra bu gelişim esnasında bulunduğu kente özellikle sosyo-ekonomik ve kültürel yönden birçok katkı sağlamaktadır. Her geçen gün gelişimini devam ettiren üniversite ve kentin arasındaki etkileşimin belirlenmesinin yanı sıra kentte yaşayan, bu gelişimi ve etkileşimi doğrudan hisseden kişilerin yani kent halkının üniversitesi hakkındaki görüş ve fikirleri, şüphesiz ki Balıkesir Üniversitesi’nin imajını ve yeterliliklerini belirlemesinde büyük ölçüde etki sahibidir.

Bu çalışmanın, araştırmacının bilgisi dahilinde yapılan alan yazın taraması sonucunda, Balıkesir ilinde kentin üniversite algısı, üniversite-kent ve üniversite-toplum ilişkisi ile ilgili çalışmaya rastlanmamasından dolayı ilin araştırma bölgesi olarak seçilmesinin en büyük nedenidir ve bu bakımdan büyük bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmanın varsayımlarından biri katılımcıların anket sorularını doğru ve aynı şekilde algıladıkları, verilen cevaplarda dürüst davrandıkları ve bu cevapların gerçeği yansıttığı kabul edilmiştir. Diğer bir varsayım ise Balıkesir kent merkezinde yapılan anket uygulamasıyla ulaşılan örneklem sayısının evreni temsil ettiği.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma Balıkesir ili Bahçelievler, Plevne, Sütlüce ve Dinkçiler mahalleri ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmanın sadece bu bölgelerle sınırlı tutulmasındaki ilk neden üniversite öğrencilerinin yoğun oldukları mahallerin seçilmesidir. Bir diğer nedeni ise tüm evrene ulaşmak zaman ve maddi imkanlar açısından mümkün olmadığı için Ekim-Aralık 2018 tarihlerinde Balıkesir’ de bulunan kent halkı ile sınırlı tutulmuştur. Bununla birlikte araştırmaya katılımı teklif edilen kişilerin bir kısmının araştırmaya katılmayı reddetmesi de araştırmanın bu yönüyle sınırlanmasına neden olmuştur. Araştırma yukarıda belirlenen bölgelerde ikamet eden 400 kişi ile yapılmıştır.

1.6. Tanımlar

Üniversite: Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur (2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu).

Kent: Sanayi, ticaret, hizmet ve tarımsal alanlarda etkin olan, çok çeşitli ürünün dağıtıldığı, sınırları belli ve belli bir yerde yoğunlaşmış nüfusun sosyal açıdan

sınıflandırıldığı, meslek gruplarının çeşitlendiği, sosyal hareketliliğin yüksek düzeyde olduğu, merkezi ve yerel yönetimleri temsil eden siyasal kurumların, bölgesel, ulusal ya da uluslararası sınıfta ilişki ağlarına sahip heterojen bir toplumu içerisinde barındıran mekandır (İnci, 2013: 10).

Toplumsal değişme: Toplumsal yapının ve onu oluşturan toplumsal ilişkiler ağının ve bu ilişkileri belirleyen toplumsal kurumların değişmesidir (Tezcan, 1984: 191).

Eğitim: Bireyin toplumsal yeteneğinin ve kişisel gelişiminin sağlanması için seçilmiş ve denetimli bir çevreyi içerisinde barındıran toplumsal bir süreçler bütünüdür (Tezcan, 1985; Carter, 1959).

Algı: Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğü'ne göre algı sırasıyla, “Belleğin katkıları ve bir duyuşal izlenimle ortaya çıkan, karmaşık, nesnel bilinç içeriği. Özellikle görsel algılar, dışımızdaki varlığın, şeylerin, nesnelere, biçim ve durumları konusundaki betimlemelerimizin yapısına girer.”, “Bir şeye dikkat yönelterek duyular yoluyla o şeyin bilincine varma. Bir nesne duyular aracılığıyla algılanır, ancak algı duyuşal izlenimlerden daha fazla bir şeydir, bilinçli bir farkına varmadır, duyularını bilince ileten bir olaydır.”, “Bir olay ya da bir nesnenin varlığı üzerine duyular yolu ile edinilen yalın bilinç durumu.”, “Nesnel dünyanın başta görme örgeni olmak üzere insanın duyu örgenlerini etkilemesi ve böylece nesnelere bilinçte yansması.” anlamlarına gelmektedir (TDK [web], 2016).

2. İLGİLİ ALANYAZIN

Bu bölümde daha önce literatürde konu ile ilgili yapılmış olan araştırmalar incelenmektedir.

2.1. İlgili Araştırmalar

Üniversite-kent, üniversite-toplum ve kentte oluşan üniversite algısını belirlemek üzere yapılan araştırmalar son yıllarda artış göstermektedir. Bu nedenle bu bölümde konu ile ilgili daha önce yapılmış araştırmalara yer verilmektedir.

İnci (2013), Karabük'teki üniversite algısını belirlemek için yaptığı çalışma sonucunda karşılaşılan en önemli sonuç, Karabük Üniversitesi'nin beş yıl gibi kısa bir süre içerisinde kentte geniş bir alanda oluşturmuş olduğu olumlu algıdır. Üniversite ile birlikte kentin sosyal ve kültürel yaşamda hareketlilik kazandığı, şehrin ekonomik hayatına canlılık getirdiği ve yeni iş yerlerinin açılmasına olanak sağladığı sonucuna varılmıştır.

Sankır ve Gürdal (2014), Bülent Ecevit Üniversitesi'nin Zonguldak'a etkileri ve kentin üniversite algısını belirlemek üzere yaptıkları çalışmada, kentin üniversiteye yönelik algısının olumlu olduğu görülmektedir. Üniversitenin kentin bilimsel, sanatsal, sportif, kültürel ve sosyal yaşamına canlılık getirdiği belirlenmiştir. Diğer önemli bir sonuç üniversitenin kentin ekonomik yaşamına önemli katkıda bulunduğu ve yeni işyerlerinin açılması ile kentteki işsizliğin önlenmesine/azalmasına katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Taşçı vd. (2011), Anadolu Üniversitesi'nin Eskişehir'de yarattığı algıyı belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, kent halkının önemli bir kısmının üniversitenin hizmetlerini olumlu olarak algıladığı görülmektedir. Üniversitenin ve öğrencilerin kentteki sosyal yaşamı zenginleştirdiği, kültür-sanat hayatının kalitesinin yükseldiği, kentte çağdaş ve modern bir yaşam alanı oluşmasında üniversitenin çok büyük bir katkısı olduğu sonucuna varılmıştır.

Savaş Yavuzçehre (2016), Pamukkale Üniversitesi'nin Denizli kentine yaptığı katkıları belirlemek amacıyla yapılan çalışmada, bir sanayi kenti olan Denizli'nin gelişmesinde Pamukkale Üniversitesi'nin sürükleyici değil ama tamamlayıcı bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversitenin kurulması nüfus artış hızını ve göç

oranlarını etkilemiştir. Üniversitenin yarattığı istihdamın şehrin ekonomisine önemli katkılar sağladığı görülmüştür.

Ergun (2014), Burdur’da bulunan Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi’nde üniversite ve kent üzerine görüşleri öğrenciler açısından ele alarak yaptığı çalışmada, üniversitenin hem akademik ve idari personel hem de öğrencileri açısından eksik olarak görülen noktaları ortaya çıkarmıştır. Üniversite ve kentin birbirinden ayrı düşünülmemesi gerektiği, birbirini karşılıklı olarak besleyebilecek kent ve üniversite birleşimi sağlanarak gelişim sürecini hızlandırarak var olan sıkıntıların aşılabileceği ortaya konulmuştur.

2.2. Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi ve Üniversite-Kent İlişkisi

Üniversiteler toplumun temel yapı taşlarını oluşturan aktörlerden biridir. Bu bölümde üniversite-kent arasındaki ilişkiyi irdeleyebilmek adına öncelikle dünyada ve Türkiye’de üniversitelerin tarihsel gelişim süreci incelenmiştir.

2.2.1. Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi

Bu bölümde üniversitelerin tarihsel gelişim süreci, sırasıyla önce dünyadaki sonra da Türkiye’deki gelişim süreci olarak iki farklı başlık altında incelenmektedir.

2.2.1.1. Dünyada Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi

Üniversite kavramı köken olarak universitasdan gelmektedir (Versan, 1989). Ancak Erol’un da (2005) dikkat çektiği üzere bu kelimenin orta çağda, evrensel bilgi gibi bir anlamı yoktur. Bu terim daha çok ilk üniversitelerin yapısını anlatmak üzere kullanılan bir terimdir (Kaya, 2007; Ünal, 2012).

Batıda yükseköğretim kurumlarının başlangıcı Orta çağ Avrupası’nın üniversitelerine kadar dayanmaktadır. Tarihte ilk üniversiteler Orta çağ Avrupa’sındaki feodal yapının etkisiyle oluşan kurumlardır ve kuruldukları dönemde özgür felsefe anlayışı ve günümüzdeki ilim anlayışının varlığından söz etmek oldukça zordur. Bu nedenle ilk üniversiteler, gerçekleri ortaya koyma, bilimi geliştirme ve daha çok yaymaya çalışma gibi işlevleri geliştirmek üzere ortaya çıkmamışlardır. Bu

nedenle tarihteki ilk üniversiteler dini kurumlar tarafından örgütlenen ve onlara bağlı olan yapılanmalar olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Bu yapılanmaların Avrupa’da hükümdarların ya da Papa’nın gözetiminde dini yapıya dayalı bir eğitim biçimini kanıksadıkları görülmektedir (Öztürk,2009).

Başlangıçta üniversiteler “Üniversitas magistrorum et scholarium” olarak isimlendirilen ve “öğrenciler” ile “öğretmenlerin” birliği anlamına gelen, çeşitli bilim dallarıyla ilgilenen bir topluluğun yaşadığı alandı (Kortan, 1981; Öztürk, 2009). Daha sonraları üniversite, “bilimlerin birliği” (Üniversitas Literarum) anlamında kullanılmıştır (Çınar, 1998).

İlk üniversitenin kuruluş tarihi üzerine olan tartışmalar halen devam etsede, genel olarak XI. ve XII. yüzyıllarda ortaya çıktığı kabul edilmiştir. Bazı kaynaklara göre ilk üniversite XI. yüzyılda İtalya’da kurulan Salerno Üniversite’sidir (Schinzel, 2001; Kaya, 2007). Bunun ardından yine İtalya’da kurulan Bologno, Ferrare, Siena üniversitelerinin geldiği görülmektedir. Bu üniversitelerde hukuk ve tıp eğitimleri verilmektedir (Charle ve Verger, 2005; Schinzel, 2001; Kaya, 2007).

Kortan’ın 1981’de Çağdaş Üniversite Kampüsleri Tasarımı adlı eserinde belirttiği sıralamaya göre ise ilk kurulan üniversiteler aşağıdaki gibidir:

“Bologna (1088), Salerno, Padua, Paris (1200 civarı), Cambridge, Oxford (1249), Prag (1348), Viyana (1365), Heidelberg (1386), Köln (1388), Leipzig (1409), Rostock (1419), Basel (1460), Tübingen (1477), v.b.”

M.Ö. 400	M.Ö. 387	M.Ö. 200	10.yy	12.yy	19.yy
Eflatun’un Academia’sı	Aristo’nun Lyceum’u	İskenderiye Kütüphanesi	Medreseler	Bologna Üniversitesi	Humboldt Üniversiteleri

Şekil 1. Üniversitelerin Kökenleri

Bilindiği üzere ilk üniversiteler loncalar şeklinde kurulmuştur. Bu loncalar öğretmenlerin kurduğu ya da öğrencilerin oluşturdukları loncalar olabilirdi. Öğrenciler

kendi oluşturdukları loncaların kurallarını kendileri belirler, ders verecek hocaları ve verilecek ders seçimini kendileri yapabilirlerdi, ya da hocalar oluşturdukları loncalarda kendi kurallarını kendileri koyabilirlerdi. Aşağıda aıklanđıđı üzere üniversitelerin yapılanmasında bu iki ana model tüm hatlarıyla görölmektedir. Avrupa'nın kuzey yarısında (Paris, Oxford) üniversiteler genellikle hocaların kurduğu loncalar şeklindeydi ve en kabul görmüş disiplinler özgür sanatlar ve ilahiyattı. Akdeniz ölkelerinde ise (özellikle İtalya'da) öğrenciler tarafından kurulan loncalar hakimdi ve buradaki en kabul görmüş disiplin ise hukuktu. Bunun yanı sıra, yaşça diğer öğrencilere oranla daha büyük ve sosyal düzeyleri daha yüksek öğrencilerin en çok tercih ettiği disiplin ise tıptı. Kilise denetimi burada, kısmen kurumun daha dışında kalıyordu (Kaya, 2007).

Orta çağ üniversitelerinde ise eğitim yöntemi iki uygulama biçimine dayanıyordu; okuma ve tartışma. Okuma hocaların belirli bir metni ele alıp yorumlamaları ve kendisini dinleyen öğrencilerin zaman zaman not almaları üzerine kurulu bir yöntemdi. Tartışma ise, Araplardan gelen bir etkiydi ve ele alınan metne yönelik sorular ortaya atılarak lehinde ve aleyhinde fikirlerin savunulmasına dayalı bir yöntemdi. Tartışma biçimi ise hoca yönetiminde öğrenciler arasında örgütlendirilen açık bir tartışmadır ve temel metinlere göndermeler ezbere yapılırken akıl yürütme yöntemi olarak tümdengelim kullanılırdı (Charle ve Verger, 2005; Erol, 2005). Orta çağ üniversitelerinde sosyal bilimlerde yer almaktadır ve laboratuvarlar ise ileriki çağlarda kurulmuştur. Eğitim, kitap ve metin temelli olup, gözlem yaparak bilgiye ulaşma yöntemi çok daha sonra gelişmiştir (Erol, 2005; Kaya, 2007).

14. ve 15. yüzyıllar Orta çağ üniversitelerinin tarihinde yeni bir dönemdir. Bu dönemde sürekli yeni üniversiteler kurulmuş ve yavaş yavaş bütün ölkeler üniversitelerine kavuşmaya başlamıştır. Bu yeni üniversiteler, ilk üniversitelere oranla dönemin siyasi otoriteleri tarafından daha fazla destek görmüş ve papanın da onayını almışlardır. Bunun yanı sıra, eski eğitim geleneği sürdürölerek ve öğretmenlerin toplu iradesinin devamı başarıya yardımcı olsa da Paris, Bologna ya da Oxford üniversiteleri gibi işlevsellik açısından birincil derecede önem arz ettikleri kabul edilmez. Kimi görüşlerce İber Yarımadası 13. yüzyılda ayrıcalıklı üniversiteler olarak görölmüştür. Burada çeşitli krallıkların (Leon, Kastilya, Portekiz, Aragon) bu alanda öncülük ederek Salamanca (1218), Lizbon (1290), Lerida (1300) ve Valladolid (13. Yüzyıl sonları)

gibi üniversiteler kurdular; daha sonradan papalık onayı da gerçekleşmiştir. 1300 yılında Avrupa'da yalnızca on iki ya da on üç faal (etkin) üniversite vardı. Yeni üniversite kurma seyri 1378'e kadar pek hızlı gelişmemiştir. Yeni üniversite kurma çabası daha çok Güney Fransa'da yoğunlaşmış ve özellikle İtalya'da dilbilgisi ve hukuk eğitimi üzerine üniversite kurmak isteyen kesimler bu işi başaramamışlardır. Yine bu dönemde yaklaşık yirmi kadar kurum vardır bunların yalnızca yarısı başarı gösterebilmiştir: Orleans (1306) ve Angers'de (1337) 13. Yüzyıldan bu yana faaliyet gösteren hukuk okullarının üniversitelere dönüşmemesi gibi. Orta çağ sonunda özellikle küçük üniversitelerde artan bu düzensizlik ve başıboşluk hiç kuşkusuz birçok eğitim dalındaki aksaklıklar ve tekrarcılıkla açıklanabilir (Charle ve Verger, 2005; İnci, 2013).

1088 yılında İtalya'da kurulan Bologna Üniversitesi genellikle modern üniversitelerin ilk örneği olarak kabul edilmektedir. Bu yapılanmayı günümüzde prestijli ve önemli kurumlar haline gelen, 1167 yılında kurulan Oxford ve 1170 yılında kurulan Paris Üniversiteleri izlemiştir. (Doğramacı, 1996; Gürüz,1996; Günay ve Aydemir, 1997). Bu dönem içerisinde yönetim modeli olarak Bologna Üniversitesi ve Paris Üniversitesi iki farklı yönetim sisteminin uygulandığı üniversitelerdir. Bu açıdan ikisi de önemlidir (Öztürk, 2009). Bologna Üniversitesi; kontrol ve denetimin öğrencilerde olduğu, öğretmenlerin maaşlarının öğrenciler tarafından ödendiği bir modeldir. Bu üniversite modelinde rektör bir öğrencidir. Yani genel anlamda bakıldığında tipik bir öğrenci locasına benzer. Paris Üniversitesi'nde uygulanan modele bakıldığında ise; yönetimin bir grup öğretmenin elinde olduğu, kurumsal bir yapıya sahip ve dini ağırlıklı bir modeldir. Öğretim programlarını papalık makamı denetler ve ana öğretim konusu teolojidir. Kurumsal yapısı nedeniyle Paris modeli diğer üniversiteler tarafından fazlasıyla örnek alınan bir modeldir. Paris'ten göç eden hocalar tarafından oluşturulan Oxford Üniversitesi'nin tarihsel yapısı ve etkilendiği kurumlar olarak örnek gösterilecekler arasında kilise, bazı sosyal kuruluşlar ve Cambridge Üniversitesi'ni söyleyebiliriz (Türeyen, 2003; Tetik,2013).

Protestanlık ve Katolik tarafından 1500-1800 yılları arasında Avrupa'da toplam 137 üniversite kurulmuştur. Daha sonra bu üniversitelerden 50'si yine aynı dönem içerisinde ya da daha sonra kapanmış, farklı bir üniversite ile birleştirilmiş ya da farklı bir şehre nakil edilmiştir. Protestanlar ve Katoliklerin birbirleri ile üniversite kurma ve

açma yarışına girdiklerini kanıtlayacak bir örneğe bakacak olursak; Katolik üniversitesi olarak başlayan Wittenberg 1517’de Protestanlaştıktan sonra 1817’de Halle ile, Marburg ise 1625’te Giessen ile birleştirilmiştir. Görüldüğü üzere, özellikle 16. yüzyılda Katoliklerin ve Protestanların zamanında üniversite kurdukları şehirlerde yaşayan insanların neredeyse tamamına yakın bir kısmı günümüzde de bu mezheplere mensuptur. Bu oluşum üniversitelerin mevcut durumu koruma (Katoliklik) ya da sosyal değişim (Protestanlık) aracı olarak kullanıldığının en bariz kanıtıdır (Öztunalı, 2002; İnci, 2013).

16. ve 18. yüzyıllar arasında modern üniversitelerin sayısı artmışsa da toplumda yaratıcı birer kültür merkezleri olmaktan çıkıp, üniversitelere duyulan ilgi azalmaya başlamıştır. Özellikle 18. yüzyılda üniversitelerdeki büyümenin temelinde hukuk ve tıp meslek fakülteleri vardır; fakat buna karşılık Aydınlanma Dönemi’nde hukuk ve tıp alanındaki öğrenci sayılarında artışlar olurken ilahiyat öğrencilerinin sayısında azalmalar görülmüştür. Bu dönemde üniversiteler yeniliklere ayak uyduramamakla, hatta bu akımı reddetmekle suçlanmışlardır. Özellikle pek çok üniversite Aydınlanma Dönemi’nde değişen ortama ayak uydurmakta zorlanmış ve pek çoğu geleneksel skolastik eğitim düzenlerine (klasikler, diyalektik ve retorik) devam etmişlerdir. Ancak eskimiş bir eğitim müfredatı, Latince’nin eğitim dili olarak kullanılmaya devam edilmesi ve araştırmaya dayalı çalışmaların olmaması; üniversitelerin eğitim sistemi içerisinde kendilerine net bir rol tanımlamalarını giderek zorlaştırıyordu (Munck, 2000; Kaya, 2007).

Kadınlar için yükseköğretimin ulaşılabilir olması ancak 19. yüzyıldan itibaren mümkün hale gelmiştir. Orta çağda kadının statüsü ve bulunduğu konuma dair genelleme yapmak zor olsa da 19. yüzyıla kadar birçok diğer alanda olduğu gibi eğitimde de “eşit hak ve şanslar” uğrunda çabalanacak bir değer olarak görülmüyordu (Munck, 2000; Charle ve Verger, 2005; Erol, 2005; Kaya, 2007).

“19. yüzyılın başlarında temeli atılan modern üniversiteler için, Fransız, İngiliz, Amerikan, Alman ve 20. yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkan Sovyet Üniversitesi modeli ile birlikte beş modelden söz edebiliriz” (Gürüz, 1992; Volodymyrovich, 2002; Tetik, 2013). Bu modeller ayrıntılı bir şekilde aşağıda incelenmiştir:

Alman üniversitesi modeli: Araştırmanın ve öğrenimin bir bütün içerisinde yapıldığı modeldir. Bu sistemin temelleri Humbolt tarafından oluşturulmuştur. Bilim için bilimin yapılması esas ilkelerinden biridir.

Fransız üniversitesi modeli: Hiyerarşik bir düzene sahip yönetim tarzı ve ülke genelinde tek bir kalıp sunan eğitim modeline sahiptir. Devlet varlığının devamlılığı en temel dayanaklarından biridir.

İngiliz üniversitesi modeli: Öğrenme isteği ile kişiler arasındaki tatmin yöntemini esas alan bir modeldir.

Amerikan üniversitesi modeli: Meslek eğitimi ön plana alınmıştır. Üniversite modelinde kapitalizmi hayata geçiren sistemdir. Aynı zamanda tekno-bilim olarak benimsediği yeni yapısı ile yirminci yüzyılın önde gelen model yapısına sahiptir (Yıldızoğlu, 2006; Tetik, 2013).

Sovyet üniversitesi modeli: Komünist bir toplum oluşturulmasını sağlayan mesleki ve ideolojik bir oluşuma sahiptir.

Bunların yanı sıra girişimci üniversite modelinden de bahsedecek olursak, bu modelin ortaya çıkışı ve yaygınlaşması İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde gerçekleşmiştir. Model, Humbolt modelinin, Land Grant Üniversitelerinin¹ ve teknik okullarının bir sentezi biçiminde şekillenmiştir (Tekeli, 2003; Boz, 2011). Bu yeni modelde, bütün bireylere eğitim hakkı verilmesi anlayışı ile beraber üniversitelerde kitleselleşme süreci başlamıştır. Girişimci üniversite adı verilen bu yeni üniversiteler, geleneksel işlevlerinin (araştırma ve beşeri kaynak oluşumu) yanı sıra, teknoloji transferi, yenilik, ekonomiye ve topluma katkı sağlama gibi bir çok alanda da yeni görevler edinmişlerdir (Martin ve Etzkowitz, 2000; Arap, 2010; Boz, 2011). Girişimci üniversite modelinin Humbolt Üniversitesi modelinden temel farkı, “bilim için bilim üretimi” esasına dayalı öğretim ve araştırma amacından çıkılarak, pratik sorunların çözümü için, çözüm odaklı yaklaşımla öğretim ve araştırma yapılmaya başlanmasıdır. Ayrıca üniversitelerin finansmanında da bazı yeni yöntemler geliştirilerek, özerkliğin

---

¹“Land Grant Üniversiteleri, kampüs sistemi olarak kurgulanan ve amacı, geniş kitlelere yükseköğretim imkanı sağlamak, yöre ihtiyaçlarına çözüm getirmeye yönelik araştırmalar yapmak ve yöre kalkınmasına katkıda bulunmak olan üniversite modelidir” (Korkut, 2002: 223).

güçlendirilmesi için kamu bütçelerine olan bağlılığın azaltılması savunulmuştur (Tekeli, 2003; Boz, 2011).

2.2.1.2. Türkiye’de Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi

Zaman içerisinde yükseköğretim hayatında yaşanan değişim, gelişim ve reformları daha ayrıntılı ele alabilmek açısından bu bölümü, Türkiye’de üniversitelerin cumhuriyet öncesindeki gelişimi ve cumhuriyet sonrasındaki gelişimini kapsayacak biçimde iki başlık altında incelememiz daha doğru olacaktır.

2.2.1.2.1. Türkiye’de Üniversitelerin Cumhuriyet Öncesi Gelişimi

Avrupa’da feodal bir lonca olarak ortaya çıkan üniversiteler, İslam dünyasında ise varlıklı ailelerin mülklerini korumak ya da itibar ve saygınlık kazanmak için kurdukları vakıflar olarak ortaya çıkmıştır (Timur, 2000; Ünal, 2012).

Türklerde Cumhuriyet’ten önce yükseköğretimin başlangıcı medreseler olarak bilinir. İlk Türk medresesi; 1067 yılında Bağdat’ta kurulan Nizamiye Medresesi’dir. İlk Osmanlı medresesi ise Osmanlı Devleti’nin kurulmasıyla birlikte bu devletin ilk başkenti olan İznik’te İznik Orhaniye’si adıyla Orhan Gazi tarafından kurulmuştur. Yine İznik’te Süleyman Paşa tarafından kendi adı ile yaptırılan medrese bu devrin ikinci yükseköğretim kurumu olarak kabul edilir. Bursa ve Edirne’de Osmanlı’nın devlet merkezi olduktan sonra buralarda da birçok medrese açıldığı görülmüştür (Kılıç,1999).

Medreselerin dışında Osmanlı’nın diğer geleneksel okul sistemi de “sıbyan mektepleri (ilkokullar)” dir. Hemen hemen her mahalle ve köyde açılan bu mektepler beş-altı yaşlarındaki kız ve erkek çocuklarına yöneliktir. Genellikle camilere bitişik yapılan bu yapıların giderleri, kuruluşunda etkin olan vakıf tarafından karşılanırdı (Özodaşık, 1999; Kavili Arap, 2007). Bu okullarda eğitim parasız ve karma olarak verilmektedir (Koçer, 1987; Kavili Arap, 2007). Okuma, yazma, hesap, coğrafya ve Kur’an-ı Kerim gibi başlıca konularda temel bilgiler öğretilmiştir. Bu okullarda ders

veren hocalar da genellikle medreselerde yetiştirilen kişilerdir (Özodaşık, 1999; Kavili Arap, 2007).

Medreselerin yanı sıra Fatih Sultan Mehmet tarafından yönetici ve devlet adamı yetiştirmek amacıyla “Enderun Mektebi” kurulmuştur. Bu mektep laik bir yapıya sahiptir ve burada eğitim alanlar Osmanlı'nın siyasi yaşamı içerisinde görev almışlardır (Halıcı, 2012; Apiş, 2015).

İlk olarak Orhan Bey tarafından kurulan medreselere ilişkin Fatih'e kadar çok fazla bilgi yoktur. Fakat ilk dönemlerde kurulan medreselerin Selçuklular döneminde kurulan medreselerden farklı olmadığı düşünülmektedir. Dini konularda uzmanlaşan eğitim matematik, astronomi ve felsefeyi de kapsamaktadır. Bir yandan din alimleri diğer yandan müderris (öğretmen), kadı ve din adamları (ilmiye sınıfı) yetiştirilmiş ve Tanzimat dönemine kadar en önemli konularda görev almışlardır (Özodaşık, 1999; Arap, 2007).

Osmanlı düzeninin belirli bir kısmını, Osmanlı medreseleri oluşturmuştur (Timur, 2000; Kavili Arap, 2007). Devletin ideolojisini üreten, meşrulaştıran ve yaygınlaştıran bir parça olarak devlete eklenmiş, yasa yapma gibi devlet yaşamının stratejik görevleri ise din adamlarının inisiyatifinde bırakılmıştır (Alkan, 1999; Akgündüz, 1997; Kavili Arap, 2007).

Osmanlı döneminde askeri sınıfın yeniden düzenlenmesiyle modern eğitimi ilk adımlar atılmıştır. Ordunun savaşlarda gösterdiği başarısızlıklardan dolayı askeri denizciler yetiştirmek ve eğitmek için 1773'de kurulan ve 1944 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'ne dönüştürülen “Mühendishane-i Bahr-i Hümayun” (Askeri Denizcilik Mühendislik Okulu) kurulmuştur (Kılıç, 1999; Gül ve Gül, 2014). Bu kurum Osmanlı İmparatorluğunda açılan ilk yüksekokul olarak kabul edilmektedir (Borrows, 1990; Tekeli, 1995; Kılıç, 1999). Daha sonra yine askeri mühendislik amacıyla 1793'de “Mühendishane-i Berri-i Hümayun” (Askeri Kara Mühendislik Okulu) kurulmuştur. Bunları 1805'de kurulan Askeri Tıphane, 1834'te kurulan Mekteb'i Harbiye, 1848'de kurulan Darülmaarif (ya da Darümuallimin), 1859'da kurulan Mekteb-i Mülkiye, 1867'de kurulan Tıbbiye-i Mülkiye (Sivil Tıp Okulu), 1869'da kurulan Darülfünun-i Osmani (İlk Osmanlı Üniversitesi), 1870'de kurulan

Darülmualimat (Kız Yüksek Öğretmen Okulu), 1878’de kurulan Mekteb-i Fünun-i Maliye ile Mekteb-i Hukuk, 1879’da Sanayii Nefise Mektebi, 1882’de kurulan Ticaret Mektebi gibi pek çok okul izlemiştir (Erdem, 2004; Gül ve Gül, 2014; Çarıkçı, 2015).

Tanzimat’la birlikte her alanda başlatılan yenilikler eğitim alanında da kendisini göstermiştir. Yükseköğretimin gündeme getirilmesi de bu yıllarda Tanzimat’ın üç ünlü paşası Ali, Fuat ve Cevdet paşalar tarafından olmuştur (Meryatak, 1994; Kılıç, 1999). Batılı anlamda ilk üniversite olarak nitelendirilebilecek 1863 yılında açılan “I. Darülfünun” bu yeniliklerin en önemlilerinden biridir. (Başar, 1996; Kılıç, 1999).

II. Meşrutiyet de dahil olmak üzere ilk açıldığı günden itibaren pek çok kez kapatılıp tekrar açılan ve isim değiştiren Darülfünun’da 1912’de önemli değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişiklikler; Ulum-ı Tıbbiye, Ulum-ı Edebiyye, Ulum-ı Şeriye, Ulum-ı Hukikiye ve Funuk, olacak şekilde üniversite beş ana şubeye ayrılmıştır. Kız öğrencilere de yükseköğretim olanağı sağlanabilmesi için “İnas Darülfünun-u” kurulmuştur (Tekeli, 1995; Kılıç, 1999).

Osmanlı İmparatorluğu’ndaki üniversite (Darülfünun), Birinci Dünya Savaşı sırasında her açıdan (öğrenci, öğretim elemanı gibi) pek çok yaralar almıştır (Dinçsoy, 1995; Kılıç, 1999). Ancak, Osmanlı Eğitim Sistemi birçok eksikliklerine rağmen, 1919 yılında başlayan İstiklal Savaşı’na kadar gelişmiş ülkelerde uygulanan eğitim programlarının temel niteliklerine kavuşmayı başarabilmiştir (Kılıç, 1999).

Osmanlı İmparatorluğu, yükselme dönemindeki başarılarına ileri düzeye getirdiği medreseler sayesinde elde ettiği gibi, yine Osmanlı İmparatorluğunun çöküşünü hazırlayan en önemli faktörlerden birinin bu kurumlardaki bozulma ve yozlaşma olduğu kabul edilmelidir. Medreseler bütün olumsuzluklara rağmen 18. yüzyılın sonuna kadar Osmanlı’daki tek yükseköğretim kurumları olarak kalmışlardır (Kılıç, 1999).

Osmanlı’da önemli adımlardan biri olarak görülebilecek, Yükseköğretim Dairesi (Tedrisat-ı Aliye) II. Meşrutiyet döneminde kurulmuştur. Medreselerde eğitimin daha çağdaş düzeye çıkarılabilmesi için adımlar atılmıştır. 1921 yılında Kurtuluş Savaşı sırasında TBMM Hükümeti tarafından çıkarılan Medaris-i İlmiye Nizamnamesi ile

birlikte medreselerde dini eğitimin yanında, fen ve sosyal bilimler ve hukuk alanlarında da dersler okutulması adına düzenlemelere gidilmiştir. Yapılan düzenlemeler yetersiz kaldığı için medreseler, “Tevhid-i Tedrisat” (Eğitimin Birleştirilmesi) Kanunu ile 3 Mart 1924 tarihinde kapatılmıştır (Gül ve Gül, 2014).

2.2.1.2.2. Türkiye’de Üniversitelerin Cumhuriyet Sonrası Gelişimi

Cumhuriyet’in ilan edilmesiyle birlikte birçok alanda yapılan devrimlere ebetteki eğitim alanı da dahil olmuştur. Öncelikli olarak Arap alfabesinden Latin alfabesine geçilmiş ve toplumun her kesimini ilgilendirecek bir eğitim seferberliği başlatılmıştır. Yaşanan tüm bu gelişmeler yükseköğretime de yansımıştır. Yüksek öğretim alanında Cumhuriyet’in ilanından günümüze kadar olan dönemde birçok değişim, yenilik ve reform yapıldığından incelememizi; 1923 – 1950, 1950 – 1980, 1980 – 1990 ve 1990 yılı sonrasında 2000lere kadar uzanan süreç olmak üzere dört başlıktan oluşturarak yapmanın anlaşılabilirlik açısından daha uygun olacağı düşünülmüştür çünkü bu süreç Cumhuriyet’in kuruluşu, II. Dünya savaşı ve 1980 ihtilalini de kapsamakta olan bir süreçtir. Dolayısıyla farklı dönem yapılarında üniversitelerin geçirdiği süreçte bakmanın daha mantıklı olacağı düşünülmüştür.

1923- 1950 yılları arasında üniversitelerin durumu

Mustafa Kemal’in eğitim alanının da gerçekleştirdiği reformların temeli Osmanlı’nın son döneminde yaşanan batılılaşma hareketine dayanır (Winter, 1999; Arap, 2007). Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte eğitim alanında önemli gelişme ve değişimler olmuştur. Bu dönemde birçok toplantılar yapılmış, yerli ve yabancı birçok uzmanın da görüşü alınarak eğitim politikaları belirlenmeye çalışılmıştır (Özodaşık, 1999; Arap, 2007). Mustafa Kemal ve arkadaşlarının eğitim farkında olduğu daha 1920’de Eğitim Bakanlığı’nı kurmalarıyla anlaşılabilir (Winter, 1999; Arap, 2007).

Atatürkçü Cumhuriyet’in ilk yüksekokulu 1926 yılında Atatürk tarafından Ankara’da kurulan Hukuk okulunun, Ankara’da açılması öngörülen bir üniversitenin temeli olması nedeniyle 1927’de Hukuk Fakültesine dönüştürülmesi ile oluşturulmuştur (Widmann, 2000; Arap, 2007). Yine Ankara’da 1930’da açılan

Yüksek Ziraat Mektebi 1933 yılında çıkarılan 2291 sayılı yasa ile Veteriner ve Orman Fakültelerini içine alarak “Yüksek Ziraat Enstitüsü” adını taşıyan bir kuruma dönüştürülmüştür (Koçer, 1979; Arap, 2007).

Osmanlı döneminden Cumhuriyet Dönemi’ne yansıyan ve batılı anlamda ilk üniversite olarak görülen Darülfünun 1924 yılında çıkarılan 493 sayılı yasa ile isim değişikliğine gitmiş ve İstanbul Darülfünun’u adını almıştır. Edebiyat, Fen, Tıp ve Hukuk fakülteleri açılmıştır. Tevhid-i Tedrisat kanunu kapsamında medreselerin kapatılması ile birlikte bir İlahiyat Fakültesi de açılmıştır. Tüm çalışmalara rağmen istenilen sonucu veremeyen bu kurum, yaptığı araştırma ve hazırladığı raporlar doğrultusunda İsviçreli Uzman Albert Malche’nin önerisi ile Eğitim Bakanı Reşit Galip tarafından 1933 yılında kapatılmıştır (Korkut, 1984; Tetik, 2013). Bu bağlamda bu dönem içerisindeki önemli olaylardan biri de Darülfünun Reformu da denilen 1933 üniversite reformudur.

Tüm bu oluşumların modern bir üniversiteye dönüşmesi Cumhuriyet’in kurucuları tarafından 1933 yılında darülfünunun kaldırılıp, Cumhuriyet üniversitesinin kurulması ile olmuştur (Timur, 2000). Ancak kurum bir türlü kendi kendine kalkınamamış ve yeniden yapılandırma gereksinimi ile Atatürk’ün direktifi ile üniversite üzerinde tetkik yapılması için İsviçre’den Cenevre Üniversite’si rektörü Prof. Albert Malche 1931’de çağırılmış ve bir rapor hazırlaması istenmiştir (Koçer,1979; Ataüinal, 1993; Hatiboğlu, 1995; Widmann, 2000; Arap, 2007). Aynı zamanda Darülfünun Islahat Komitesi’nde danışmanlık da yapmış olan Malche, 29 Mayıs 1932’de raporu hazırlayıp sunmuştur (Hatiboğlu,1995). Malche’nin keskin gözlemleri gerçekten bir akademik yetersizliğe dikkat çekmiştir (Öncü, 2002). Malche Raporu’nda, eğitim-öğretimde, bilimsel araştırmada, yayında, danışmanlık hizmetinde, üniversite yapı ve işleyişinde yetersizlikler olduğunu belirtmiş ve sorunun temelinde şu gerekçeler olduğunu sıralamıştır (Koçer, 1979; Ataüinal, 1993; Widmann, 2000; Arap, 2007):

1. Darülfünun fakülteleri arasında, bilimsel çalışma işbirliğinin olmaması,
2. Bazı fakültelerin yalnız öğretimle meşgul bir yüksekokul durumunda olması,
3. Öğretim üyelerinin çoğunun kendilerini yalnız ders vermekle görevli sayması, bilimsel çalışma yapmaması,

4. Öğretim üyelerinin ders dışında öğrencilere rehber olmaması,
5. Ezbere eğitim yürütülmesi,
6. Seminerlerin yapılmaması,
7. Türkçe bilimsel yayının yok denecek kadar az olması,
8. Laboratuvarlarda öğrencilerin uygulama yapma olanağının olmaması,
9. Öğretim üyelerinin ücretlerinin düşük olması nedeniyle yan işlere yönelmeleri ve asıl görevlerine yeterince zaman ayıramamaları,
10. Darülfünun'un toplumdan ve hükümetten yalıtılmış olması,
11. Tıp eğitiminin kliniklerle ilgisinin az olması,
12. Tezlerin niteliğinin zayıf olması,
13. Öğretim üyeleri arasında verimli bir fikir ve ideal birliğinin olmaması,
14. Rektörlük, Dekanlık, Senatörlük gibi makamların bazı kliklerin adamı olan öğretim üyelerinin ve kliklerinin çarpışma yeri olması.

Malche'nin raporunun önemi, Cumhuriyet döneminin ilk üniversite reformu olarak adlandırılan değişikliğin bu raporda yer alan yetersizlikler gerekçesiyle ve rapordan etkilenecek yapılmış olmasından kaynaklanmaktadır (Ataüenal, 199; Öncü, 2002; Arap, 2007). 1933 reformunda Atatürk'ün izlediği amaç, bilimsel ilerleme yolu olmuştur. Malche'in raporu da bu amaca hizmet etmiştir (İnönü, 2005).

1933 yılında gerçekleştirilen Üniversite Reformu (Darülfünun Reformu) ile amaçlanan; eğitim, öğretim, bilim ve araştırma çalışmalarının en üst düzeye çıkarılmasıdır. 2252 sayılı yasa ile yürürlüğe giren bu reform, Türkiye'de modern anlamda bilimsel eğitimin ve bilimsel çalışmaların başlangıcı olarak kabul edilmiştir. Bu kapsamda Osmanlı'dan kalan tek üniversite olan Darülfünun, 31 Mayıs 1933 tarihinde modern bir üniversite olarak yeniden yapılandırılmıştır. Yapılandırmalar sonucunda İstanbul Üniversitesi olarak tekrar hayata geçirilmiştir (Boz, 2011). Böylece üniversite sözcüğü ilk kez yasaya girmiştir. Üniversiteler bu dönemde hala özerk değildir (Tanilli, 1991; Ataüenal, 1993; Hatiboğlu, 2000; Timur, 2000; Doğramacı, 2000; İnönü, 2005; Arap, 2007). Yapılan bu yenilikler ile Humboldt modeli bir üniversite kurulmak istenmiştir (Tekeli, 2003; Arap, 2007).

1933 reformu sonrası yaklaşık on beş yıllık süreç, İstanbul Üniversitesi'nin altın çağları olmuştur. Nazi yönetiminin baskısı altındaki Almanya'dan kaçıp Türkiye'ye

sığınan bilim adamlarının önderliğinde yapılan bilimsel araştırmalar, İstanbul Üniversitesi'nin adını dünyaya duyurmasını sağlamıştır (İnönü, 2003; Boz, 2011).

1933 üniversite reformu Türkiye açısından önemli bir devrim olmuştur. Bu reformla üniversiteler bilimsel kişilik kazanmıştır. Bu dönemde oluşturulan üniversite modeli, dünyanın gelişmiş üniversiteleri ile aynıdır (Ortaylı, 2001; Arap 2007). Arapça kökenli terimlerin yerini Avrupa kökenli terimler almıştır (Ataüenal, 1993; Arap, 2007). Yasayla üniversitelerde bilimsel özerlik ve katılımcı yönetim, tüzel kişilik ve katma bütçelilik kaldırılmış, üniversite MEB emri altında kurulmuş, rektör MEB'na sıkı bir şekilde bağlanmıştır. Dekanın görevlendirilme yetkisi de MEB'na verilmiştir (Ataüenal, 1993; Hatipoğlu, 2000; Arap, 2007).

1944 yılında kurulan İstanbul Teknik Üniversitesi ile de yükseköğretim alanındaki yeniden yapılanmalar genç Türkiye Cumhuriyeti'nin bir üniversiteye daha kavuşmasını sağlamıştır (Timur, 2000, Sargın, 2006).

“Üniversiteler Kanunu” 13 Haziran 1946 yılında 4936 sayılı kanunla çıkarılmıştır. Buna göre üniversiteler, “genel özerkliğe ve tüzel kişiliğe”, fakülteler ise, “bilim ve yönetim özerkliğine ve tüzel kişiliğe” sahip birimler olarak tanımlanmıştır (Erdem, 2004; Günay ve Günay, 2011). Böylece İstanbul merkezli yükseköğretim yapısı bitmiş ve İstanbul dışında da yeni üniversiteler kurulmuştur (Gül ve Gül, 2014).

Bu dönemde Ankara'da da birçok önemli yapılanmalar olmuştur. 1925 yılında Hukuk Mektebi, 1926 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü, 1930 yılında da Ziraat Enstitüsü açılmıştır. 1935 yılından 1945 yılına kadar tıp, dil, tarih ve coğrafya, fen bilimleri gibi alanlarda Ankara ve İstanbul gibi önemli illerde yeni üniversiteler kurulmuştur. Bu gelişmelerin ardından Ankara Üniversitesi 12.03.1946 gün ve 4936 Sayılı Kanun'la ile Türkiye'nin üçüncü üniversitesi olarak kurulmuştur (Sargın, 2007; Ünal, 2012; Tetik, 2013). Şekil 2'de 1950 yılında üniversitelerin dağılımı verilmiştir.

Şekil 2. 1950 Yılında Üniversitelerin Dağılımı

Kaynak: Sargın, 2007:137.

1950-1980 yılları arasında üniversitelerin durumu

Bilindiği gibi 1950’li yıllar Türkiye Cumhuriyeti’nde nüfus artışının en yüksek seviyeye ulaştığı yıllardır. Bu dönemde yeni üniversitelerin kurulması için öncelikli sebeplerin arasında kırdan şehre göç olaylarının başlaması ve gelişmeye başlayan sanayi sektöründe çalışacak nitelikli iş gücü ihtiyacı bulunmaktadır (Sargın, 2007; Ünal, 2012; Tetik, 2013).

1955-1957 yılları arasında Ankara ve İstanbul dışındaki illere de üniversiteler kurulmaya başlanmıştır. Bu dönemde Karadeniz Bölgesi’nde Trabzon’a 20.05.1955 ‘de Karadeniz Teknik Üniversitesi, yine 1955’de Ege Bölgesi’nde İzmir’e Ege Üniversitesi kurulmuştur. İki yıl sonra ise, Doğu Anadolu Bölgesi’nde Erzurum’a 31.05.1957 tarihinde Atatürk Üniversitesi ve 1959 yılında yine Ankara’ya Ortadoğu Teknik Üniversitesi kurulmuştur (Sargın, 2007; Ünal, 2012; Tetik, 2013).

Ortadoğu Teknik Üniversitesi’nin kurulmasının sonrasında sekiz yıl boyunca hiç üniversite kurulmamıştır. 1959-1970 döneminde kurulan tek üniversite ise 1967 yılında Ankara’da açılan Hacettepe Üniversitesi’dir. Daha sonra 1971 yılında İstanbul’da Boğaziçi üniversitesi, iki yıl sonrada Güneydoğu Anadolu’da Diyarbakır’a

Dicle Üniversitesi, Akdeniz’de Adana’ya Çukurova Üniversitesi ve Eskişehir’de Anadolu Üniversitesi kurulmuştur. 1973 yılı itibari ile Türkiye’deki üniversite sayısı 12’ye çıkmıştır. Üniversitelerin kurulduğu kentlere bakıldığında Ankara ve İstanbul illeri dışında kurulan bütün üniversitelerin kuruldukları kentlerin, gelişmeye aday bölgelerin şehirleri olduğunu görebiliriz (Sargın, 2007; Ünal, 2012).

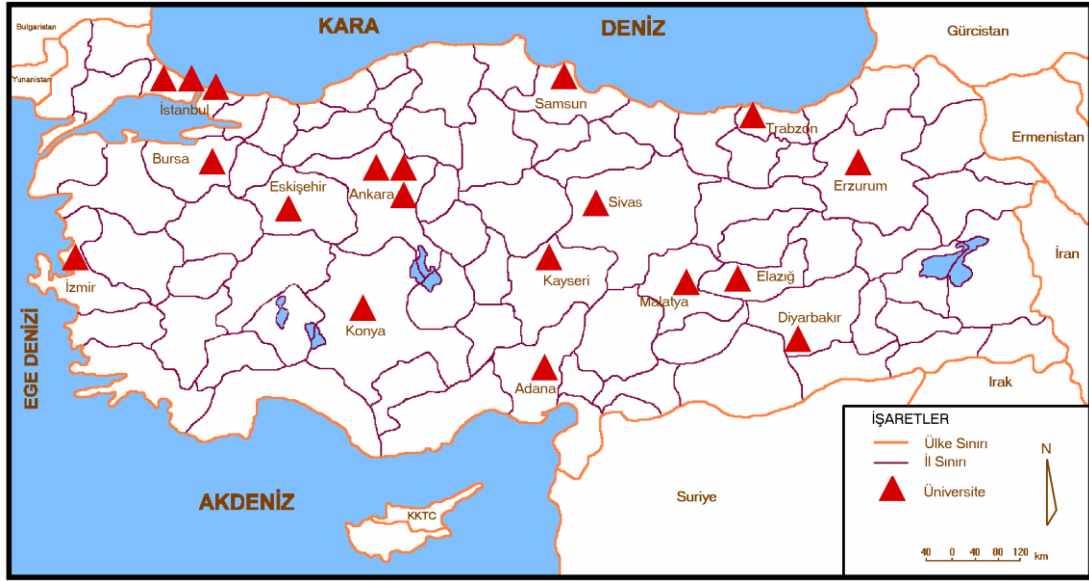
27 Mayıs 1960 yılında 115 Sayılı Kanun’la üniversitelere “özerklik” verilmiştir. Toplumda gitgide artan yükseköğretim talebini karşılayabilmek amacıyla, 1965 yılında, 625 Sayılı Kanun’la özel okulların açılmasına izin verilmiş ve bu tarihten sonra birçok özel okul açılmıştır. Merkezi seçme sınavı da yine bu dönemde (1963-1964 yılları arasında), kurumsal bir yapıya kavuşturulmuştur (Kılıç, 1999).

Üniversite reformu 1973 yılında yapılmıştır. Reformun genel sebebi; özerk olan üniversitelerin denetiminin zorlaşmasıdır. Üniversitelerin oluşumunda, çok partili demokrasi hayatına geçişle birlikte Amerikan taşra modelinden örnek alınmıştır. Bu modellere örnek olarak sayılabilecek kurumlar arasında 1957’de açılan Atatürk Üniversitesi ile 1959 da açılan O.D.T.Ü vardır. Genel olarak bu reformla; üniversiteler Yüksek Öğretim Kurumu’na (YÖK) bağlanmak istenmiş, fakat anayasa mahkemesi tarafından kabul edilmeyen YÖK’ün kuruluşu bu oluşumu engellemiştir (Ataünal, 1998; Tetik, 2013).

Türkiye’de Üçüncü Beş Yıllık (1973-1977)’nin ve Dördüncü Beş Yıllık Plan Dönemi (1978-1982)’nin uygulandığı bu süreçte, farklı bölgelerde ve şehirlerde yeni üniversiteler kurulmuştur. Bunun sebebi bölgeler arası fırsat eşitsizliklerini ve gelişmişlik farklarını en aza indirmektir (Sargın, 2007; Tetik, 2013). Şekil 3’te 1980 yılında kurulan ve aşağıda açıklanan üniversitelerin dağılımı verilmiştir.

- İç Anadolu Bölgesi’nde, Sivas’ta Cumhuriyet Üniversitesi,
- Doğu Anadolu Bölgesi’nde, Malatya ‘da İnönü Üniversitesi,
- Doğu Anadolu Bölgesi’nde, Elazığ’da Fırat Üniversitesi,
- Karadeniz Bölgesi’nde, Samsun’da 19 Mayıs Üniversitesi
- İç Anadolu Bölgesi’nde, Konya’da Selçuk Üniversitesi,
- Marmara Bölgesi’nde, Bursa’da Uludağ Üniversitesi

- İç Anadolu Bölgesi'nde, Kayseri'de de Erciyes Üniversitesi kurulmuştur.

Şekil 3. 1980 Yılında Üniversitelerin Dağılımı

Kaynak: Sargın, 2007:139.

1980-1990 yılları arasında üniversitelerin durumu

Anayasa Mahkemesi tarafından kuruluşu iptal edilen Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), 1981 yılında yapılan yeni bir düzenleme ile tüm itiraz ve eleştirilere rağmen yeniden kurulmuştur (Tetik, 2013).

1981 yılı Türk yüksek öğretiminin önemli dönüm noktalarından biri sayılabilir çünkü üniversite reformunun yapıldığı yıl olarak bilinir (Korkut, 1984; Kaptan, 1986; Sargın, 2007).

İlgili reform kapsamında 20.07.1982 ve 41 SKHK (2809 SK) ile aynı günde 6 ayrı şehirde, 8 üniversite kurulmuştur. Bu üniversiteler aşağıda sırasıyla verilmektedir (Sargın, 2007).

- Marmara Bölgesi'nde, İstanbul'da Yıldız Teknik, Marmara ve Mimar Sinan Üniversiteleri,
- İç Anadolu Bölgesi'nde, Ankara'da Gazi Üniversitesi,

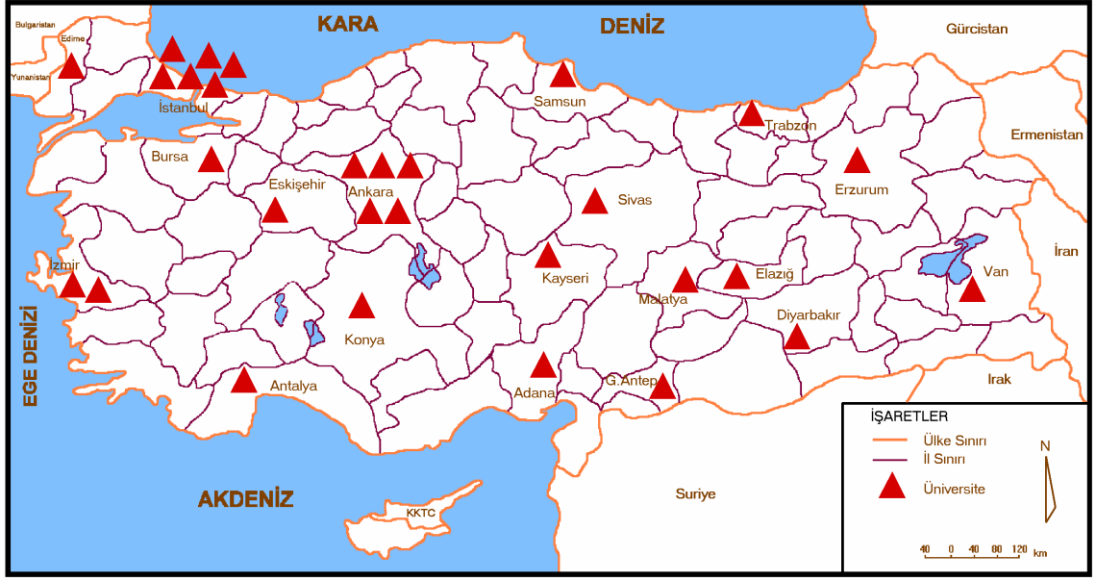
- Ege Bölgesi’nde, İzmir’de Dokuz Eylül Üniversitesi,
- Akdeniz Bölgesi’nde, Antalya’da Akdeniz Üniversitesi,
- Marmara Bölgesi’nde, Edirne’de Trakya Üniversitesi,
- Doğu Anadolu Bölgesi’nde, Van’da Yüzüncü Yıl Üniversitesi kurulmuştur.

Kurulan bu sekiz üniversitelerin beş tanesinin üç büyük şehirde kurulmuş olması ülkenin hali hazırdaki üniversiteler haritasındaki eşitsiz dağılımı daha çok arttırmıştır. Çünkü bu kurumlar üniversite çatısında birleşip daha hızlı büyümüşlerdir. Bu süreçte özellikle orta ölçekteki şehirlerde kurulan üniversiteler olarak Antalya’da, Van’da ve Edirne’de kurulan üniversiteler büyük önem taşımaktadır (Sargın, 2007).

Yine bu dönemde dikkat edilmesi gereken diğer bir durum, daha önce kurulmuş ve kurulduğu şehrin adını alan üniversitelerin isimlerinde değişikliğe gidilmesidir. Bu üniversiteler, Bursa’da kendi adıyla kurulan üniversitenin adının “Uludağ Üniversitesi” olarak, Kayseri’de kendi adıyla kurulan üniversitenin adının “Erciyes Üniversitesi” olarak, Diyarbakır’da kendi adıyla kurulan üniversitenin adının “Dicle Üniversitesi” olarak ve Trabzon’da “Karadeniz Teknik Üniversite’sinin “Karadeniz Üniversitesi” olarak değiştirilmesidir. Yapılan bu değişikliklere bakıldığında, isim değişikliklerinin sebebinin bütün şehirlerin birtakım coğrafi özelliklerinin ön plana çıkarılması olduğu görülmektedir. Bunların içerisinde ise sadece Karadeniz Üniversitesi daha sonra tekrar Karadeniz Teknik Üniversitesi olarak eski adını almıştır (Sargın, 2007).

Önemli noktalardan biri de bu dönemde yavaş yavaş vakıf üniversitelerinin kurulmaya başlanmasıdır. Türkiye’de kurulan ilk vakıf üniversitesi örneği, 12.12.1984 tarihinde YÖK kararı ile (84, 1136, 84, 1156, 84, 1158 Sayılı Kararlar) kurulan Bilkent Üniversitesi’dir (Gürüz, 2001; Ünal, 2012).

Bu tarihten sonra Türkiye’de kurulan tek üniversite, 3389 Sayılı Kanun’la 27.06.1987 tarihinde kurulan Gaziantep Üniversitesi olmuştur. Bu dönemin sonunda Türkiye’de biri vakıf olmak üzere toplam 29 üniversite bulunmaktadır (Sargın, 2007; Ünal, 2012). Şekil 4’te 1990 yılında üniversitelerin dağılımı verilmiştir.

Şekil 4. 1990 Yılında Üniversitelerin Dağılımı

Kaynak: Sargın, 2007:142.

1990 yılından itibaren günümüze kadar olan süreçte üniversitelerin durumu

Bir günde 24 üniversitenin kurulduğu 1992 yılı bu açıdan önem arz etmektedir. Yeni kurulan bu üniversitelerden bazı özel (vakıf) üniversiteleri hariç (İstanbul Koç Üniversitesi ve İzmir İleri Teknoloji Entitüsü gibi) diğer 22 üniversite orta ölçekli şehirlerde ve Samsun- İskenderun hattının batısında kurulmuştur. Bu gelişmeler sonunda Türkiye’de 1992 yılının sonuna gelindiğinde toplam 53 üniversite bulunmaktadır ve bunlardan ikisi vakıf üniversiteleridir (Sargın, 2007; Tetik, 2013).

1994 yılında ise Eskişehir’e ikinci üniversitesi Osmangazi Üniversitesi ve İstanbul’un yedinci üniversitesi olan Galatasaray Üniversitesi kurulmuştur. Üniversiteleşme sürecindeki hareketlenme 1994-2006 yılları arasında sadece vakıf üniversiteleri aracılığıyla olmuştur. Bu dönemde tüm vakıf üniversiteleri Ankara ve İstanbul’da yapılmışlardır (Tarsus Çağ, İzmir Yaşar ve Ekonomi Üniversiteleri hariç). Bu dönemde hayata geçirilen toplam 25 vakıf üniversitesinin 16’sı yani büyük bir bölümü İstanbul’da yer almaktadır (Sargın, 2007; Tetik, 2013). Şekil 5’te 2005 yılında Türkiye’de üniversitelerin bölgesel dağılımı görülmektedir.

Şekil 5. 2005 Yılında Üniversitelerin Dağılımı

Kaynak: Sargın, 2007:143

Şekil 6. 2006 Yılında Üniversitelerin Dağılımı

Kaynak: Sargın, 2007:144.

Şekilde 6'dan da anlaşılacağı gibi 2006 yılında yapılan düzenlemelerin ardından da üniversite yoğunluğu daha çok Marmara, İç Anadolu ve Ege bölgelerinde toplanmıştır.

Ülkemizdeki üniversiteleşme oranına baktığımızda 1992 yılından sonra 2006 yılı da dönüm noktası niteliğindedir, çünkü bu yılda da 1992 yılında olduğu gibi aynı anda birçok üniversite kurulmuştur. Nitekim 1.03.2006 tarihinde 5467 Sayılı Kanun'la Türkiye'nin farklı bölgelerinde 15 yeni devlet üniversitesi kurulmuştur (Sargın, 2007; Tetik, 2013):

- Kırşehir'de Ahi Evran Üniversitesi,
- Çorum'da Hitit Üniversitesi,
- Yozgat'ta Bozok Üniversitesi,
- Burdur'da Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,
- Uşak'ta Uşak Üniversitesi,
- Rize'de Rize Üniversitesi (Nisan 2012 tarih ve 28261 sayılı kanunla Rize Üniversitesi'nin ismi Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi olarak değiştirilmiştir),
- Adıyaman'da Adıyaman Üniversitesi,
- Ordu'da Ordu Üniversitesi,
- Amasya'da da Amasya Üniversitesi,
- Kastamonu'da Kastamonu Üniversitesi,
- Düzce'de Düzce Üniversitesi,
- Tekirdağ'da Namık Kemal Üniversitesi,
- Erzincan'da Erzincan Üniversitesi,
- Aksaray'da Aksaray Üniversitesi,
- Giresun'da Giresun Üniversitesi kurulmuştur.

Kurulan bu üniversitelerin tamamı 50.000 ila 120.000 nüfus arasında değişkenlik gösteren illere kurulmuştur. Türkiye'de üniversite sayısı kurulan bu 15 yeni üniversite ile 93'e yükselmiştir (Sargın, 2007; Tetik, 2013).

Türkiye'de 2017 yılı itibarıyla 170 üniversite vardır. Bunlardan 105'i devlet üniversitesi, 57'si vakıf üniversitesi, 8'i vakıf meslek yüksekokuludur ve günümüz itibarıyla Türkiye'de üniversite bulunmayan şehir kalmamıştır (yok.gov.tr, 2018).

Çizelge 1. 2006 Yılında Kurulan Üniversitelerin Kuruldukları Şehirler ve Nüfusları (2006 Yılı Nüfus Verileri)

Üniversite	Kurulduğu Şehir	Şehrin Nüfusu
Ahi Evren Üniversitesi	Kırşehir	75.000
Kastamonu Üniversitesi	Kastamonu	51.560
Düzce Üniversitesi	Düzce	65.209
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Burdur	56.432
Uşak Üniversitesi	Uşak	105.270
Rize Üniversitesi	Rize	52.743
Namık Kemal Üniversitesi	Tekirdağ	80.442
Erzincan Üniversitesi	Erzincan	91.772
Aksaray Üniversitesi	Aksaray	90.698
Giresun Üniversitesi	Giresun	67.604
Hitit Üniversitesi	Çorum	116.810
Bozok Üniversitesi	Yozgat	50.335
Adıyaman Üniversitesi	Adıyaman	100.107
Ordu Üniversitesi	Ordu	102.107
Amasya Üniversitesi	Amasya	57.087

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistik> (08.05.2018)

Çizelge 1’de 2006 yılında kurulan üniversitelerin kuruldukları şehirler ve nüfus yapıları bir bütün halinde verilmiştir.

2.2.1.2.3. Türkiye’de Üniversitelerin Bölgesel Dağılımı

Türkiye’de üniversitelerin bölgesel dağılımını incelemek için öncelikle yükseköğretimdeki öğrenci sayılarının ele alınması gerekmektedir.

Çizelge 2. Bölgelere Göre Öğrenci Sayıları*

Bölge Adı	Öğrenci Sayısı
Marmara Bölgesi	2.084.582
İç Anadolu Bölgesi	1.430.788
Ege Bölgesi	912.052
Karadeniz Bölgesi	818.414
Akdeniz Bölgesi	644.445
Doğu Anadolu Bölgesi	521.905
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	325.141
Toplam**	6.737.327

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr/> (31.07.2018)

*2014-2015 öğretim yılı verileridir.

**Açık Öğretim ve Uzaktan Öğretim öğrencileri hariçtir.

Çizelge 2’de görüldüğü üzere YÖK’ten alınan verilere bakıldığında öğrenci sayısının en yüksek olduğu bölge Marmara bölgesi, en düşük olduğu bölge ise Güneydoğu Anadolu bölgesidir. Bunun nedenleri arasında yaşam standartları, ulaşılabilirlik, sosyal faaliyetler, iklimsel özellikler ve bölgede bulunan üniversite sayısı gibi pek çok neden sayılabilir. Üniversitelerin bölgesel dağılımının da öğrenci sayıları ile doğru orantılı olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Çizelge 3. Üniversitelerin Bölgesel Dağılımı*

Bölge Adı	Devlet Üniversitesi Sayısı	Vakıf Üniversitesi Sayısı**	Vakıf MYO Sayısı	Bölge Toplamı
Marmara Bölgesi	22	35	7	64
İç Anadolu Bölgesi	20	10	1	31
Ege Bölgesi	11	5	-	16
Karadeniz Bölgesi	18	1	-	19
Akdeniz Bölgesi	10	4	-	14
Doğu Anadolu Bölgesi	15	-	-	15
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	9	2	-	11
Genel Toplam	105	57	8	170

Kaynak : <https://istatistik.yok.gov.tr/> (31.07.2018)

* 2015-2016 eğitim-öğretim yılı baz alınarak hesaplanmıştır.

** 23/7/2016 tarih ve 29779 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan 667 Karar Sayılı “Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname”nin 2 nci maddesinin (1) fıkrasına istinaden kapatılan vakıf yükseköğretim kurumları tabloya dahil edilmemiştir.

Çizelge 3’te verilen sayısal verilerden de anlaşılacağı gibi bölgeler arasında eşitsizlikler mevcuttur. Bu eşitsizliklerin en önemli nedenlerinden biri de bölgeler arası gelişmişlik düzeyleridir. Özellikle vakıf üniversitelerinin yoğunlukla kurulduğu bölgelerden de anlaşılacağı gibi, kuruluş yeri seçiminin çoğunlukla altyapısı hazır, gelişmişlik, nüfus ve talep düzeyi yüksek bölgelerin ve bunların merkezlerinin seçilmesi de vakıf üniversitelerinin dağılımında meydana gelen eşitsizliklerin başlıca sebebidir. Tablodaki dağılımı incelediğimizde yoğunluğun 64 üniversite ile Marmara Bölgesi’nde olduğunu görmekteyiz. Marmara Bölgesi’nde üniversitelerin diğer

bölgelere oranla daha yoğun olmasının sebebi İstanbul şehrinin bu bölgede yer almasıdır. Çünkü bu bölgede kurulan üniversitelerin büyük bir çoğunluğu İstanbul'dadır. İstanbul'da kurulmuş olan üniversitelerin, 9'u devlet üniversitesi, 35'i vakıf üniversitesi ve 6'sı da vakıf meslek yüksekokullarıdır ve böylece İstanbul toplamda 50 üniversite ile Marmara Bölgesinin neredeyse tamamını oluşturmaktadır. Marmara Bölgesi'ni izleyen bölge 31 üniversite ile İç Anadolu Bölgesi'dir. İç Anadolu Bölgesi'nde ise yoğunluk 13 üniversite ile Ankara'dadır. Karadeniz Bölgesi bu alanda üçüncü sırada yer almaktadır. 2006 yılında kurulan 15 devlet üniversitesinden 7'sinin bu bölgede bulunması sıralamayı da oldukça etkilemiştir. Dördüncü sırada Ege Bölgesi yer almaktadır. Burada kurulan üniversitelerin 6'sı İzmir'de yer almaktadır. Sıralamada beşinci sırayı 15 üniversite ile Doğu Anadolu, altıncı sırayı 14 üniversite ile Akdeniz ve son sırayı da 11 üniversite ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi almaktadır.

2.2.1.2.4. Türkiye'deki Yeni Üniversiteler: 2007 Yılı ve Sonrası

Yeni kurulan üniversiteler kısa vadede kaliteyi düşürebilir fakat orta ve uzun vadede eğitim sektörüne rekabeti getirir. Yine kısa vadede, bölgeler arası fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırılmayı, toplumsal kalkınmayı ve kültürel gelişmeyi de etkiler (İnci, 2013).

2006-2008 yılları arasında altyapısı çalışmaları yapılmadan toplu halde kurulan üniversiteler, kuruldukları illerdeki artan üniversite eğitim talebini azaltmaya ve bölgedeki ticari hayatı canlandırmaya yönelik amaçlarla kurulmuşlardır. 2006 yılında aynı anda kurulan 15 üniversiteyi daha önceki konularımızda bölgesel ve ayrıntılı olarak incelemiştik.

Çizelge 4. 2007 Yılı ve Sonrasında Kurulan Devlet Üniversiteleri

Üniversitenin Adı	Kurulduğu İl	Kurulduğu Bölge	Kuruluş Tarihi
Abdullah Gül Üniversitesi	Kayseri	İç Anadolu	21.07.2010
Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Adana	Akdeniz	14.04.2011
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Ağrı	Doğu Anadolu	29.05.2007
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Antalya	Akdeniz	23.04.2015
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	Ankara	İç Anadolu	31.01.2013

Üniversitenin Adı	Kurulduğu İl	Kurulduğu Bölge	Kuruluş Tarihi
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Ankara	İç Anadolu	21.07.2010
Ardahan Üniversitesi	Ardahan	Doğu Anadolu	22.05.2008
Artvin Çoruh Üniversitesi	Artvin	Karadeniz	29.05.2007
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	Balıkesir	Marmara	23.04.2015
Bartın Üniversitesi	Bartın	Karadeniz	22.05.2008
Batman Üniversitesi	Batman	Güneydoğu Anadolu	29.05.2007
Bayburt Üniversitesi	Bayburt	Karadeniz	22.05.2008
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Bilecek	Marmara	29.05.2007
Bingöl Üniversitesi	Bingöl	Doğu Anadolu	29.05.2007
Bitlis Eren Üniversitesi	Bitlis	Doğu Anadolu	29.05.2007
Bursa Teknik Üniversitesi	Bursa	Marmara	21.07.2010
Çankırı Karatekin Üniversitesi	Çankırı	İç Anadolu	29.05.2007
Erzurum Teknik Üniversitesi	Erzurum	Doğu Anadolu	21.07.2010
Gebze Teknik Üniversitesi	Kocaeli	Marmara	04.11.2014
Gümüşhane Üniversitesi	Gümüşhane	Karadeniz	22.05.2008
Hakkari Üniversitesi	Hakkari	Doğu Anadolu	31.05.2008
Iğdır Üniversitesi	Iğdır	Doğu Anadolu	22.05.2008
İskenderun Teknik Üniversitesi	Hatay	Akdeniz	23.04.2015
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	İstanbul	Marmara	21.07.2010
İzmir Bakırçay Üniversitesi	İzmir	Ege	07.09.2016
İzmir Demokrasi Üniversitesi	İzmir	Ege	07.09.2016
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	İzmir	Ege	21.07.2010
Karabük Üniversitesi	Karabük	Karadeniz	29.05.2007
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	Karaman	İç Anadolu	29.05.2007
Kırklareli Üniversitesi	Kırklareli	Marmara	29.05.2007
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Kilis	Güneydoğu Anadolu	29.05.2007
Mardin Artuklu Üniversitesi	Mardin	Güneydoğu Anadolu	29.05.2007
Milli Savunma Üniversitesi	İstanbul	Marmara	25.11.2016
Munzur Üniversitesi	Tunceli	Doğu Anadolu	07.09.2016
Muş Alparslan Üniversitesi	Muş	Doğu Anadolu	29.05.2007
Necmettin Erbakan Üniversitesi	Konya	İç Anadolu	21.07.2010

Üniversitenin Adı	Kurulduğu İl	Kurulduğu Bölge	Kuruluş Tarihi
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Nevşehir	İç Anadolu	29.05.2007
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Osmaniye	Akdeniz	29.05.2007
Ömer Halisdemir Üniversitesi	Niğde	İç Anadolu	07.09.2016
Sağlık Bilimleri Üniversitesi	İstanbul	Marmara	15.04.2015
Siirt Üniversitesi	Siirt	Güneydoğu Anadolu	29.05.2007
Sinop Üniversitesi	Sinop	Karadeniz	29.05.2007
Şırnak Üniversitesi	Şırnak	Güneydoğu A.	22.05.2008
Türk-Alman Üniversitesi	İstanbul	Marmara	07.11.2010
Türkiye Uluslararası İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	İstanbul	Marmara	23.04.2015
Yalova Üniversitesi	Yalova	Marmara	22.05.2008

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr/> (31.07.2018)

Çizelge 4’te yer alan verilerden görüldüğü üzere 2007 yılından 2017 yılına kadar 10 yıllık bir dönem içerisinde toplam 46 yeni devlet üniversitesi kurulmuştur. Bunların kurulduğu iller ve bölgeler göz önüne alınıp incelendiğinde, yine 10 üniversite ile Marmara Bölgesi’nin birinci sırada, 9 üniversite ile Doğu Anadolu Bölgesi’nin ikinci sırada, 8 üniversite ile İç Anadolu Bölgesi üçüncü sırada, 6 üniversite ile Karadeniz Bölgesi’nin dördüncü sırada, 5 üniversite ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin beşinci sırada, 4 üniversite ile Akdeniz Bölgesi’nin altıncı sırada ve 3 üniversite ile Ege Bölgesi’nin ise son sırada yer aldığını görebiliriz.

2.3. Kentin Üniversite Algısı

Bu bölümde kentin üniversite algısını inceleyebilmek için üniversite-kent, üniversite-toplum ilişkisini ve üniversitelerin kentin sosyo-ekonomik gelişimine katkısı alt başlıklar halinde incelenmektedir. Tüm bu alt başlıklar kentin üniversite algısını belirleyen ana konulardır.

2.3.1. Üniversite-Kent İlişkisi

Üniversitelerin ve kentlerin karşılıklı olarak birbirlerine olumlu yönde yaptıkları katkıları içeren toplumsal, kültürel, sosyo-ekonomik ve siyasi açıdan yapılan iş birlikleri, üniversite-kent ilişkisini içeren temel faktörlerdendir. Üniversitelerin

buldukları kentlere sadece tek taraflı bilgi aktarımı değil aynı zamanda buldukları kentin yapılarını, kültürel, sosyal ve ekonomik varlıklarını dikkate alarak bölgenin kalkınmasına ve gelişmesine katkı sunması beklenmektedir (Bocock ve Thompson, 1992; Sankır ve Gürdal, 2014). Üniversiteler, bulunduğu bölge ve kent için; iş, eğitim, bilgi, insan kaynakları ve sosyal hizmetler konusunda oldukça önemli kurumlardır (Ergun, 2014).

Üniversitelerin şehir alanları içerisinde kurulmasının birçok sonuçları bulunmaktadır. Şehirlere sağladığı ekonomik, eğitim ve istihdam boyutundaki katkılarının yanı sıra şehirlerin sosyo-kültürel yapısına da büyük katkıları vardır. Yapılan çevre düzenlemeleri ile yeni mekanlarının açılması, farklı kent ve kültürlerden gelen öğrenci ve personellerin yöre halkıyla iletişimi sonucunda yörenin de sosyo-kültürel açıdan gelişmesine oldukça büyük katkısı olmaktadır (Gültekin, Çelik ve Nas, 2008; Ünal, 2012). Şehir hayatı açısından değerlendirildiğinde de özellikle üniversitelerin ilk kurulduğu yıllarda şehre yeni gelen genç ve bekar kalabalık grup, şehir halkı açısından olumsuz ve bir toplumsal sorun potansiyeli olarak algılansa da aynı kalabalık grup bir tüketim grubu olarak şehrin ekonomik hayatını olumlu yönde etkilemiştir (Timur, 2000; Ünal, 2012).

Üniversite ve kent arasındaki ilişki ekonomik, sosyal, kültürel ve bilimsel açılardan gerçekleşir. Bu ilişki bir arz ve talep meselesidir. Farklı şehirlerden üniversiteye gelen öğrenci ve öğretim elemanlarının ihtiyaçlarını karşılamak için şehirde farklı ekonomik, kültürel ve sosyal değişimler meydana gelir. Bu değişimler en çok küçük ölçekli şehirlerde gözlemlenir. Bu duruma örnek olarak iki üniversitesi bulunan Eskişehir verilebilir. Öğrenci ve öğretim elemanları ile artan nüfus kentte yeni iş sahaları oluşturmuş, istihdam artmış ve dolayısıyla ekonomik gelişmeye büyük katkı sağlanmıştır. Üniversite üyeleri ile de kentin sosyal ve kültürel dokusunda önemli olumlu değişimler sağlanmıştır (Tetik, 2013).

Erçevik'in (2008) söylediği gibi; "Ülkenin ve onunla bağlantılı olarak kentin sosyal ve ekonomik durumu, teknolojik imkanlarının oranı ve toplumsal yaşayış biçimi kentle bütünleşmesine hızlandırıcı yönde etkileyebileceği gibi; üniversitenin kentsel yaşama katılımı biçimi, eğitim yapısı ve niteliği de kentsel bütünleşme düzeyini tayin eder."

Kentteki konumlarına göre de üniversiteler kentlerle farklı etkileşimler gerçekleştirirler. Kentle üniversite arasındaki ilişkinin sağlıklı bir biçimde gelişebilmesi için önemli faktörleri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Tetik, 2013):

- Üniversitenin yerleşim kararları bakımından iyi bir planlama ve çevre tasarımı sürecinden geçmesi,
- Çevresiyle bütünlüğünün sağlanması, eğer kent dışı üniversite ise kentle sağlıklı ulaşım ağlarının oluşturulması,
- Kentin sosyal ve kültürel yaşamına katılımın sağlanması,
- Kentle üniversite arasında sağlam ekonomik bağların oluşturulması.

2.3.2. Üniversite-Toplum İlişkisi

Yükseköğretimin toplumdaki rolü 1996'da UNESCO tarafından şu şekilde tanımlanmaktadır; “Ekonomik büyümede, rekabet edebilir mal ve hizmetlerin üretiminin desteklenmesinde, sosyal gelişmede, kültürel kimliğin şekillenmesi ve korunmasında, sosyal bağın devamının sağlanabilmesinde ve sonuç olarak yoksulluğa karşı mücadelede ve barış kültürünün desteklenmesinde yükseköğretim yeri doldurulamaz bir unsurdur (Günay, 2007).”

Üniversiteler ortaya çıkışlarından bu yana ürettikleri bilgi ile topluma, toplumun gelişmesine ve ilerlemesine katkıda bulunmuşlardır. Bu özelliklerden dolayı toplumla üniversite arasında sıkı bir bağ vardır ve her zaman etkileşim içerisinde bulunmuşlar ve toplum tarafından her zaman destek gören kurumlar olmuşlardır (Omay, 1990; Tetik, 2013).

Bölgenin kültürel kaynaklarının temel yapıtaşlarını oluşturmada ve mevcut durumu güçlendirmede, üniversiteler önemli bir role sahiptirler. Üniversiteler güçlü bir bölgesel kültürel faktördür çünkü, kuruldukları bölgelerde aktif veya pasif kültürel bir yaşam yaratırlar. Yani aktif ve pasif kültürel zenginleşmeye büyük katkı sağlarlar. Üniversiteler sadece kültürel arz edici olmamakla birlikte aynı zamanda kültürel talepte yaratan birimlerdir (Charles, 2001; Akt: Çetin, 2007). Ayrıca üniversiteler

kuruldukları bölgenin dışarıya açılan kapısıdır. Üniversitelerin kurulup yaygınlaşmasından sonra başlayan uluslararası iş birlikleri sadece bölgenin ekonomik kalkınması için değil aynı zamanda akademik programların gelişmesinde de önemli bir olgudur. Sadece üniversite mezunları değil bu kurumların içerisinde yer alan tüm çalışanlarda bilim ve eğitim kültürünün ve aynı zamanda uluslararası iş birliklerinin gelişmesinde etkin aktörlerdendirler. Tüm bu sebepler doğrultusunda üniversiteler, buldukları bölgenin dışı açılmasında ve uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesinde en olumlu ve yapıcı faktörlerden biridir (Kniazev, 2004; Akt: Çetin, 2007; Aktaş, 2010).

Üniversiteler aynı zamanda bilimsel kuruluşlardır ve dolayısıyla birtakım toplumsal gereksinimlerin karşılanmasında önemli etken araçlardır. Üniversiteler, eğitim talebini karşılamakla birlikte sosyo-ekonomik ve kültürel ve toplumsal alanda tüm insanlığa yön verici önemli kuruluşlardır (Tuna, 1994).

2.3.3. Üniversitelerin Kentin Sosyo-Ekonomik Gelişimine Katkısı

1960'lı yılların başından bu yana yükseköğretim kurumları birçok Avrupa bölgesinde, bölgesel kalkınma aracı olarak görülmüş ve gelişmemiş bölgelerde ekonomik kalkınmaya sağlamak ve sürdürmek adına hızlıca yaygınlaştırılmıştır (OECD, 1982). Çünkü bu kurumların buldukları bölgeyi birçok olumlu yönden etkileyeceği beklenmiştir. Bu beklentileri özetlemek gerekirse (Florax, 1987; Gültekin vd., 2008);

- İletişim, konut, sağlık olanakları gibi olumlu gelişmeler ile birlikte sosyal ve fiziksel altyapı beklentileri,
- Kültürel faaliyetlerde artış, yaşam kalitesinin olumlu yönde gelişmesi gibi sosyal ve kültürel beklentiler,
- Bölgesel gelir ve istihdam gibi ekonomik ölçütlerde iyileşmelerin sağlanması,
- Eğitime katılma oranında artış, doğum-ölüm oranlarında değişimler, göçün azalması gibi konularda demografik ve eğitimsel beklentiler olarak sıralanabilir.

Üniversiteler kuruldukları bölgelerde ekonomik kalkınmayı teşvik etmektedirler. Yaptıkları harcamalar, öğrencilerin harcamaları ve bu kurumlarda çalışan personel bölgesel ekonominin canlanmasında olumlu ve önemli etkilere sahiptirler. Üniversiteler bölgesel ekonomiye dolaylı, doğrudan ve uyarılmış olmak üzere üç tür katkı sağlamaktadır. Üniversitelerde çalışan personel, bu personele ödenen maaş, öğrencilerin harcamaları, istihdam ve gelir katkısı, kurumun satın almış olduğu mal ve hizmetler bu etkilerden yalnızca birkaçıdır (Atik, 1999). Üniversitelerin kentlerde oluşturduğu ekonomik canlanma ile meydana gelen refah artışı, bölgenin ve toplumun sosyo-ekonomik açıdan gelişmesini de sağlamaktadır (Yılmaz ve Kaynak, 2011).

Üniversiteler kurulan kentlerde yerleşim yerlerinin ve imarın gelişmesi ile birlikte arsa ve konut fiyatlarında da birtakım değişiklikler meydana gelmektedir. Üniversitelerin kurulması ile birlikte yerleşke alanları çevre illere göre cazibe merkezi haline gelmekte ve kentin gelişimi yolunu açmaktadır (Demireli ve Taşkın, 2013).

Üniversiteler hem eğitim kurumları hem de ekonomiye direkt olarak katkıda bulunan kurumlardır ve kentsel alanların kurulmasında önemli katkılara sahiptirler. Devlet ve sanayi ile iç içe iletişim halinde olan üniversiteler dolayısıyla ticaret, sanat, sağlık ve bilimsel gelişmelere de katkıda bulunurlar (Görkemli, 2009).

Üniversiteler kuruldukları bölgelerde sadece ekonomik ve sosyo-kültürel katkı sağlamakla kalmaz, yerel ekonomiyi de kalkındırarak ekonomik sürdürülebilirliği ve sosyal yaşam kalitesini artırır. Sağlanan bu faydaların toplamı ele alındığında ekonomide yarattığı olumlu faydalar ortaya çıkmaktadır (Demireli ve Taşkın, 2013).

Her bir üniversite, yaptığı yatırım ve harcamalarla, doğrudan veya dolaylı olarak yarattığı istihdamla kent ekonomisine katkı sağlar. Bu harcamalar yoluyla kente giren para, kent içerisinde el değiştirerek, gelir, istihdam, tüketim ve yatırım artışı gibi olgular şeklinde yön değiştirerek çoğalan bir ekonomik fayda yaratır (Steele, 1969).

Üniversite aynı zamanda, kent ekonomisine katkı sağlayan kurumlardan biri olduğu için; tüzel kişiliği ile kentin (fiziki, ekonomik ve sosyo-kültürel) gelişimine katkıda bulunması ile birlikte, bilimsel ve siyasal çevresiyle de sürekli iletişim halinde

bulunmaktadır. Tüm bu katkılar birbirini izleyen belirli bir dönem içerisinde ülke çapına da yayılmaktadır (Öztürk, Torun ve Özkök, 2011).

Çizelge 5. Üniversitenin Ekonomik ve Sosyal Gelişmeye Katkıları

Ekonomik	Vergi gelirlerindeki artış Üretkenlikteki artış Tüketimdeki artış İşgücü esnekliğinin artışı Devletten beklenen mali desteğin azalması	Yüksek kazanç düzeyi İş bulmada kolaylık Yatırımdaki artış Daha iyi çalışma koşulları Kişisel/mesleki hareketlilik
Sosyal	Suç oranındaki azalma Bağış ve topluma hizmette artış Vatandaşlık bilincinin gelişmesi Sosyal kenetlenme Teknolojiye uyum sağlama ve teknolojiyi kullanma becerisinin gelişmesi	Daha uzun ve sağlıklı yaşam Çocuklara daha iyi yaşam Müşteri olarak daha iyi karar verme Kişisel statünün yükselmesi Daha fazla hobi, boş zaman etkinlikleri

Kaynak: Öztürk, Torun ve Özkök, 2011: 152

Üniversitelerin kentsel gelişmeye ekonomik ve sosyal alandaki mevcut katkıları çizelge 5’de özetlenmiştir.

2.4. Balıkesir’in Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Nicel Verilerle Balıkesir Üniversitesi

Bu bölümde Balıkesir’in coğrafi ve demografik özellikleri, eğitim durumu, istihdamı, kuruluşu, turizm potansiyeli ve Balıkesir Üniversitesi’nin nicel verileri verilmiştir.

2.4.1. Balıkesir’in Tarihçesi

Geçmişte birkaç kez değişmiş olduğu anlaşılan Balıkesir adının nereden geldiği konusunda değişik görüşler vardır. Tarihi kaynaklarda Balıkesir çevresinde ismi geçen en eski yerleşim yeri Akhyaous (Akireos) kentidir. Bu yüzden Balıkesir’in ilk adının, Akhyaous olduğu görüşünde iddialar vardır (Özdemir ve Yağcı, 2007; Arslan, 2014; Mercangöz, 2003). Balıkesir adının kaynağı ile ilgili bir başka iddia da, Roma imparatoru Hadrianus’un bölgede avlanmak için inşa ettirdiği bir şato olan Paleo-

Castro (Eski Hisar)'dan geldiği ve Balıkesir sözcüğünün de Pleo-Castro sözcüğünün bozulmuş bir biçimi olduğudur. Osmanlı tarihçilerinden Paul Wittek de, Paleo-Castro'nun Bizans döneminde var olduğunu ve bu ismin o dönemden geldiğini ileri sürmektedir. Yine W. M. Ramsay, Balıkesir isminin “Balıkhisar” yani “Hisarşehri” demek olduğunu söylemekte ve bu adın Bizans döneminde kullanılan Paleo-Castro yani “Eski Hisar”a benzetmek amacıyla tahrif edilmiş olabileceğini ilave etmektedir (Özdemir ve Yağcı, 2007; Arslan, 2014). Balıkesir adının “Bulakhisar” ya da “Balıkhisar” isminden geldiğini ifade eden diğer kaynakların yanında Uzunçarşılı (1925), “balık” sözcüğünün eski Türklerde şehir anlamına geldiğini ve bunun da “Hisarşehri” demek olduğunu açıklamaktadır. Bu görüşünü doğrulamak için de “sahn-ı hisar” mahallesini delil olarak göstermektedir (Özdemir ve Yağcı, 2007; Arslan, 2014).

Balıkesir şehri Arap kaynaklarına göre Karası Bey tarafından kurulmuştur. Arap gezgini İbn-i Batuta Bergama'dan Balıkesir'e geldiğinde Karesi Beyliği'nin başında Demirhan bulunmaktadır. Tarih 1330-1340 arasındadır. İbn-i Batuta şehrin, Bey'in babası tarafından kurulduğunu yazdığına göre; o zaman Balıkesir 40-50 yaşını doldurmak üzere idi. Balıkesir şehrinin Karası Bey tarafından kurulduğu İbn-i Batuta'dan başka hiçbir kaynaktan yoktur. Bu gezgin de “Balıkesir” ismini “Balıkesiri” şeklinde yazmaktadır (Balıkesir Belediyesi Kent Arşivi [BBKA], 2009; 17).

Eskiçağlara baktığımızda Anadolu'nun kuzeybatısında yer alan Balıkesir ve çevresi antikçağda kabaca Mysia bölgesi olarak alınmaktaydı. Bölge, doğuda Phrygia ve Bithynia, güneyde Lydia, güneybatıda Aiolis ve batıda Troas ile çevrelenmişti. Antikçağın Mysia bölgesi, bugünkü Bursa ve Kütahya'nın batısını, Manisa ve İzmir'in kuzeyini, Çanakkale'nin doğusunu ve Balıkesir ilinin tamamını kapsamakla beraber bölge, fiziki ve kültürel açıdan kuzeyi ile güneyi arasında tarih boyunca neredeyse hiçbir zaman tam bir bütünlük gösterememiştir (Sevin, 1999).

Balıkesir Valiliği'nin resmi internet sitesinden alınan bilgiye göre “Misya Roma egemenliğine girdikten sonra Misya'nın bir kısmı M.Ö. 133 yılında konsül Manius Aquillius kurduğu Asya Eyaleti'ne bağlanmıştır. Romalılar uzun süre kölelik ve vergi ile Misya'yı sömürmüş ve baskı altında tutmuşlardır. Buna karşılık Pontus Kralı VI. Mithridates'in başlattığı hareket, halkın da desteklemesine ve başarılı olmasına

rağmen bu durum çok uzun sürmemiş ve M.Ö. 85 yılında Misya tekrar tamamen Roma egemenliği altına girmiştir. Misya topraklarının büyük bir kısmı Bizans egemenliği döneminde Opsikion Teması'nda yer almıştır. Araplar, Misya'ya İstanbul Kuşatması sırasında 675 yılında saldırmışlardır. İkinci İstanbul Kuşatması'nda (716-718) Suriye sahillerinden hareket eden Araplar, Bergama ve Edremit yörelerini yağmalamışlardır” (balikesir.gov.tr, 2018).

Selçuklular Döneminde Balıkesir'e baktığımızda, “Selçuklu Türkleri 1015 yılından itibaren, Bizans hakimiyeti altında bulunan Anadolu'da görülmeye başlamıştır. 1071 Malazgirt Meydan Muharebesinden sonra Türkler Anadolu'ya yerleşmeye başlamışlardır. Kutalmışoğlu Süleyman Şah 1075 yılında İznik merkezli Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurmuştur. 1076'da da Misya'nın şehirlerinden Sızıkve Edicik'i ülkesine katmıştır. Türkler 1081 yılında nehir yolu ile Apollonia (Gölyazı)'ya gelen bir Bizans birliğini yok etmişlerdir. Fakat başka Bizans birliği Sızık ve Poimanenon (Manyas)'ı Türklerden geri almıştır. 1085 yılında Süleyman Şah'a bağlı emirlerden biri olan İlhan Bey, kısa süre önce ellerinden çıkmış olan Sızık, Apollonia, Poimanenon ve Edincik'i geri almıştır. 1090 yılında bölgede savaşlar olmuş, Dönemin Anadolu Selçuklu Sultanı olan I. Kılıç Arslan, Marmara kıyılarını ve Edremit Körfezine kadar olan kısmı ülkesine katmıştır. Kılıç Arslan'ın kayın pederi olan İzmir Beyi Çaka Bey ise Edremit'ten Abydos'a kadar olan kıyılar ile Sakız adası ve Midilli'yi ele geçirmiştir. Fakat verilen bir ziyafette Kılıç Arslan tarafından öldürülmüştür. Kılıç Arslan bölgeyi 1099 yılında Haçlılara karşı savunmuştur. 1107 yılında Kılıç Arslan ölünce Türkler Anadolu'dan çekilmek zorunda kalmış ve Misya'yı tekrar ele geçiren Bizanslılar, Marmara sahillerinde bulunan bütün Türkmenlere savaş açmışlardır. 1115 yılına kadar bölgede Türk-Bizans çekişmesi yaşanmıştır. 1175 yılında Eskişehir ovasında toplanan 100.000 çadır Türkmen'in bir kısmı bu bölgeye yerleşmiştir. 1206 yılında Türkmenler Misya kentlerine akın etmeye başlamışlardır. Sonrasında ise Bizanslılar bölgeyi terk etmek zorunda kalmış ve Türkmenler de bu bölgeye yerleşmişlerdir. 1237'de II. Gıyaseddin Keyhüsrev, Misya'da bulunan uç beylerini teftiş etmiştir. 1280'li yıllarda daha sonra Karesi Beyliğini kuracak olan ve soyu Danişmend Gazi'den gelen Karesi Bey, babası Kalemşah ve büyük bir Türkmen grubu ile Misya'ya gelmiştir. Yanlarında Germiyanoglu Yakup Bey de vardır” (balikesir.bel.tr, 2018).

Karesi Beyliği dönemine baktığımızda, Kara İsa adıyla bilinen Karesi Bey, muhtemelen 1296-1297 yıllarında Erdek, Biga, Edremit, Bergama ve Çanakkale hariç büyük Misya sahasını Germiyan kuvvetlerinin desteğiyle ele geçirmiştir. Kesin bir tarih olmamakla birlikte 1306 yılında bir grup Türkmen, Ece Halil önderliğinde Trakya toprakları üzerinden Karesi topraklarına gelmiştir. Karesi Bey'den sonra yerine oğlu Aclan Bey'in geçtiği söylene de Aclan Bey'in kimliği henüz netlik kazanmamıştır. Aclan Bey'in oğlu olduğu düşünölen Demirhan Bey hükümdar olduğu dönemde kardeşi Yahşi Bey de Bergama taraflarını yönetmektedir. Diğer kardeşi Dursun Bey ise Osmanlı hükümdarı Orhan Gazi'ye sığınmıştır. Dursun Bey Orhan Gazi'ye yaptığı bir teklifle Karesi Beyliğine saldırmıştır. Burada Dursun Bey kaleden atılan bir ok sonucu ölmüştür. Karesi'nin Osmanlı'ya ilhakı 1361 yılında Çanakkale'nin alınmasıyla tamamlanmıştır (balikesir.bel.tr, 2018).

Osmanlı Devleti döneminde Karesi Beyliği'nin tarih sahnesinden çekilişi ve yerini henüz devlet olma aşamasındaki Osmanlı Devleti'ne bırakışı, ileride güçlü bir devlet haline gelecek olan Osmanlılar için önemli bir gelişme olmuştur. Karesi, Osmanlı'ya katıldıktan sonra sancağın yönetimi Süleyman Gazi'ye verilmiştir. Yıldırım Bayezid, 1309'da Saruhanoğulları Beyliğini ele geçirdikten sonra Saruhan ve Karesi'yi birleştirerek yönetimini oğlu Ertuğrul'a vermiş, daha sonra yönetime Bayezid'in bir diğer oğlu İsa Bey getirilmiştir. Bir süre sonra Karesi ve Saruhan tekrar ayrılmıştır. Karesi Sancağı, 1393 yılında kurulan Anadolu Eyaleti'ne aynı yıl bağlanmıştır. 1402 tarihindeki Ankara Muharebesi'nde Karesi kuvvetleri, Osmanlı büyük ordusunun sağ kolunda bulunmuştur. Yenilginin ardından Balıkesir ilinin bulunduğu bölge Timur ordusunun saldırısına maruz kalmıştır. Timur'un kendilerine bağımsızlık verdiği öteki beylikler gibi Karesi Beyliği, yeniden bir canlanma yaşamamıştır. Anadolu'nun genelinde yaşanan kıtlık, 1494-1503 yıllarında Balıkesir ili genelinde de yaşanmış, 3 mahsul yılında çekirge felaketi yaşanmıştır. 1596'dan 1610'a kadarki dönemde Anadolu'daki Celali İşyanları sonucunda doğudan batıya göç eden yörüklerin bir kısmı Balıkesir'e gelmiştir. 1816 yılında Karesi Sancağı, Anadolu Eyaleti'nden ayrılarak kurulan Hüdavendigâr ve Kocaeli Eyaleti'ne bağlanmıştır. Daha sonra 1841'de bu eyaletin yenilenmesi ile kurulan Hüdavendigâr Eyaleti'ne bağlanmıştır. Bu arada 1821 yılında Ayvalık Rumları, Yunan İşyanı'na katılmışlardır. Bunun üzerine Balıkesir Mutasarrıfı, bölgedeki konar göçer aşiretleri Rumların üzerine salmıştır. Ardından isyan bastırılmıştır. 1867 yılında Hüdavendigâr vilayet

olmuştur. Karesi ise, 1881-1888 yılları arasında vilayet olmuştur. Ardından 1909 yılında Karesi bağımsız bir sancak olmuştur (balikesir.gov.tr, 2018).

Kurtuluş Savaşı dönemini incelediğimizde, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Yunanlar, 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal etmişlerdir. Ertesi gün İzmir'in işgal haberi telgraf ile Balıkesir'e ulaşmıştır. 17 Mayıs'da Balıkesir'deki Alaca Mescitte toplantı yapılmasına karar verilmiş ve ertesi gün burada Vehbi (Bolak) Bey önderliğinde 41 kişiden oluşan Balıkesir Redd-i İlhak Cemiyeti kurulmuştur. Yunan orduları, 29 Mayıs 1919'da Ayvalık taraflarına küçük bir çıkarma yapmışlardır. 26-31 Temmuz 1919 ve 16-22 Eylül tarihlerinde I. ve II. Balıkesir Kongreleri düzenlenmiştir. Ardından bölgede Kuvay-i Milliye birlikleri kurulmuştur. 22 Haziran 1920'de Yunan orduları Soma-Akhisar cephesine karşı taarruza geçmiştir. Buradaki cephenin dağılmasının hemen ardından Yunan orduları, 30 Haziran 1920 tarihinde hem Balıkesir'i hem de Bigadiç'i ele geçirmişlerdir. 6 Eylül 1922'de Balıkesir işgalden kurtulmuştur (balikesir.gov.tr, 2018).

Cumhuriyet Dönemi'nde ise 1923 yılında tüm sancakların il olması ile Karesi ili kurulmuştur. 1926 yılında ise ilin adı Balıkesir olarak değiştirilmiştir. 15 Kasım 1942 tarihinde Balıkesir ilinde 7 şiddetinde büyük bir deprem olmuş ve sonucunda büyük can ve mal kaybı yaşanmıştır. 1980 ihtilali sonucu 12 Eylül 1980 günü sabah saatlerinde ilde sıkı yönetim başlamış, 19 Temmuz 1984 günü saat 17.00'de sona ermiştir (balikesir.gov.tr, 2018).

2.4.2. Balıkesir'in Coğrafi Özellikleri

Yüzölçümü 14.299 km² olan Balıkesir ilinin toprakları 39°40' kuzey paralelleri ile 26°28' doğu meridyenleri arasında yer almaktadır. Kuzeybatı Anadolu'da bulunan Balıkesir, kuzeydoğuda Bursa, güneydoğuda Kütahya ve Manisa, güneybatıda İzmir, batıda Ege Denizi ve Çanakkale ile komşudur. İlin kuzey yöndeki en uç noktası güneydekine 175 kilometre, doğu yöndeki en uç noktası batısındakine 210km uzaklıktadır. İl sınırları hem Marmara hem de Ege Bölgesi içerisinde dağılmıştır (balikesirkulturturizm.gov.tr, 2018).

Hem Marmara hem Ege Denizi'ne kıyısı bulunan Balıkesir, Türkiye'de iki deniz ile komşu olan 6 ilden biridir. Toplamda 290,5 km'lik kıyı bandına sahiptir. Bunların 175 km'si de Marmara Denizi'nde, 115,5 km'si ise Ege Denizi'ndedir. İlin Ege Denizi'nde Ayvalık Adaları olarak bilinen 22 adası, Marmara Denizi'nde de Avşa, Paşalimanı ve Marmara Adaları olarak bilinen birçok adası vardır. Başlıca ovaları ise, Manyas Ovası, Gönen Ovası, Balıkesir Ovası ve Körfez Ovalarıdır. Önemli gölleri arasında Manyas ve Tabak Gölü bulunmaktadır. Önemli akarsuları, Susurluk Çayı, Gönen Çayı, Koca Çay, Havran Çayı, Simav Çayı, Atnos Çayı, Üzümcü Çayı ve Kille Deresi'dir. İlin ovaları olduğu kadar dağlık alanları da vardır. İlin en yüksek noktası 2089 metre ile Dursunbey ilçesinde bulunan Akdağ tepesidir. Karadağ, Edicik Dağı, Kapıdağ, Sularya Dağı, Keltepe, Çataldağı, Alaçam Dağları, Madra Dağları, Kaz Dağı ve Hodul Dağı ilin önemli dağları arasındadır (balikesir.gov.tr, 2018).

Ormanlar, ilin topraklarının %31'ini kapsamaktadır. Bu oran il arazisinin %45'ine tekabül etmektedir. İlin arazisinin %32'si kültür arazisi, %8'i çayır ile mera ve %15'i kullanılmayan arazidir. Genel olarak ormanlarda karaçam, kızılçam, gürgen, kayın, meşe, söğüt, ılgın, çınar ve zeytin ağaçları vardır. İlin iki denize de kıyısı bulunduğundan balık türlerinde çeşitlilik görülür (balikesir.gov.tr, 2018).

Balıkesir ilinde Akdeniz ikliminin yanı sıra yer yer Karadeniz ve Karasal iklimin de etkisi görülür. Ege kıyılarında yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve genellikle yağışlı Akdeniz iklimi, Marmara kıyılarında ise Karadeniz ikliminin etkisi ile yazlar nispeten serin geçmektedir. Kıyılardan iç kesimlere gidildikçe karasallık eğilimi göstermekte ve kışlar daha soğuk hissedilmektedir (balikesirkulturturizm.gov.tr, 2018).

Balıkesir ili flora ve fauna çeşitliliği açısından da oldukça zengindir. Balıkesir ilinin florasını inceleyecek olursak; "İlin orman varlığının genişçe bir kısmı Dursunbey, Bigadiç, Sındırgı, İvrindi ve Edremit ilçeleri civarında toplanmıştır. Ağaç türleri arasında yukarıda da saydığımız gibi Kaz Dağları'nda Kaz Dağı göknarı, Susurluk, Bandırma, Gönen civarında kayın, gürgen ve meşe türleri bulunmaktadır. Kapıdağ yarımadası ağaç türleri açısından oldukça zengindir. Ayrıca Korucu ve Bigadiç civarında kestane Gönen ormanlarında ıhlamur, Kepsut civarında kekik, sumak, Kaz Dağları'nda adaçayı, dağ nanesi, kantaron, karabaş otu, pelin, defne,

biberiye... vb. bitkiler bulunmaktadır. Ege kıyılarında ise makilere rastlanır. Palamut meşeleri ve zeytinliklerin kapladığı alan çok geniştir. İlde zeytincilik özellikle Edremit, Ayvalık, Burhaniye, Erdek ve Bandırma'da önem kazanmıştır” (balikesirkulturturizm.gov.tr, 2018).

Yine Balıkesir ilinin faunasını inceleyecek olursak; “İl, bölgedeki en önemli kuş göç yolları üzerinde bulunmaktadır. Kuş türleri yönünden oldukça zengin olan Bandırma ve Manyas Kuş Cenneti Milli Parkı ilin sınırları içerisinde bulunmaktadır. Tepeli pelikan, kaşıkçı, karabatak, gri balıkçıl, flamingo, kuğu vb. gibi birçok kuş türü bu parklarda bulunmaktadır. Balıkesir’in hem Marmara hem de Ege denizinde kıyısı bulunması nedeniyle oldukça zengin balık türlerine de sahiptir. Örnek verecek olursak tatlı su balıkları olarak; sazan, kızılkanat, turna balığı, yayın vb. tuzlu su balıkları olarak deniz türlerinden; sardalya, hamsi, levrek, istavrit, lüfer, palamut, orkinos, kefal, kalkan, uskumru ve sinagrit bol olan türlerin başlıcalarından bazılarıdır. Ormanların yoğun bulunduğu Sındırgı, İvrindi, Dursunbey, Bigadiç ve Edremit ilçelerinde karasal hayvan türleri yoğunlaşmaktadır. En çok görülen türler; Kirpi, gelincik, keklik, Akdeniz köstebeği, benekli kaplumbağa, Trakya kertenkelesi, çukurbaşı yılan, yaban domuzu, kurt, çakal, tilki, andık vb.’dir” (balikesirkulturturizm.gov.tr, 2018).

2.4.3. Balıkesir’in Demografik Özellikleri

Balıkesir’in toplam nüfusu Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2016 yılı verisine göre 1.196.176’dır. İlin nüfusu bir önceki yıla göre %0,80 artmıştır. Balıkesir, 2016 yılı illere göre Türkiye nüfusu sıralamasında 17. sıradadır. İlin yıllara göre nüfus artış hızını inceleyecek olursak, nüfusun yıllara yaygın olarak artan bir seyir izlemesine rağmen nüfus artış oranı açısından genelde Türkiye ortalamasının altında kalıyordu. Fakat 2014 yılında ilin nüfus artış hızı, Türkiye’nin artış hızı ortalamasının üzerinde kaldı. Balıkesir ilinin 2008-2016 yılları arasındaki nüfus artış hızını Türkiye geneli nüfus artış hızı ile karşılaştırmasını çizelge 6’da daha açık bir şekilde görülmektedir.

Çizelge 6. Balıkesir İli Nüfus Artış Hızı (Binde)

Yıl	Nüfus	Balıkesir	Türkiye
2016	1.196.176	8,0	13,5
2015	1.186.688	-2,0	13,4
2014	1.189.057	22,4	13,3
2013	1.162.761	1,7	13,7
2012	1.160.731	5,5	12
2011	1.154.314	1,7	13,5
2010	1.152.323	10,7	15,9
2009	1.140.085	8,6	14,5
2008	1.130.276	10,6	13,1

Kaynak: biruni.tuik.gov.tr (01.05.2018)

TÜİK'ten alınan verilere göre, Balıkesir ili 2016 yılı nüfusunun 596.896'sını erkekler, 599.280'ini ise kadınlar oluşturmaktadır. Yüzdesel olarak baktığımızda ise %49,90'unu erkekler, %50,10'unu kadınlar oluşturmaktadır. İl nüfusunun yıllar içerisindeki cinsiyete göre dağılımını da çizelge 7'de daha ayrıntılı görebiliriz.

Çizelge 7. Balıkesir İli Nüfusunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Yıl	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Toplam Nüfus
2016	596.896	599.280	1.196.176
2015	592.718	593.970	1.186.688
2014	593.529	595.528	1.189.057
2013	581.403	581.358	1.162.761
2012	581.171	579.560	1.160.731
2011	577.658	576.656	1.154.314
2010	578.663	573.660	1.152.323
2009	570.664	569.421	1.140.085
2008	564.175	566.101	1.130.276
2007	559.546	558.767	1.118.313

Kaynak: biruni.tuik.gov.tr (01.05.2018)

TÜİK'ten alınan verilere göre, Balıkesir 6360 Sayılı Kanun kapsamında büyükşehir oldu ve il belediyesi 30 Mart 2014 yerel seçimleri ile birlikte büyükşehir belediyesine dönüştü. Yapılan son düzenlemelerle birlikte Balıkesir'in 20 ilçesi bulunmaktadır.

Çizelge 8. Sayısal Verilerle Balıkesir İlçeleri

İlçe	Kuruluş Yılı	Yüzölçümü	2016 yılı Nüfusu
Altıeylül	2012	956 km ²	175.017
Ayvalık	1928	305 km ²	68.457
Balya	1923	797 km ²	13.384
Bandırma	1923	755 km ²	149.469
Bigadiç	1944	1.108 km ²	49.324
Burhaniye	1923	420 km ²	57.800
Dursunbey	1923	1.719 km ²	37.435
Edremit	1923	682 km ²	144.995
Erdek	1928	307 km ²	32.477
Gömeç	1991	171 km ²	12.779
Gönen	1923	1.162 km ²	72.927
Havran	1959	565 km ²	27.641
İvrindi	1944	818 km ²	33.427
Karesi	2012	695 km ²	176.377
Kepsut	1953	889 km ²	23.791
Marmara	1987	134 km ²	8.878
Manyas	1936	634 km ²	19.828
Savaştepe	1954	427 km ²	18.358
Sındırgı	1923	1.387 km ²	34.401
Susurluk	1926	652 km ²	39.411
Toplam		14.583 km ²	1.196.176

Kaynak: balikesir.com.tr (03.05.2018)

Çizelge 8'deki verilere göre, Balıkesir'in nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Karesi, Altıeylül, Bandırma ve Edremit'tir. En küçük ilçesi ise 8.878 kişilik nüfusu ile Marmara'dır.

Çizelge 9. Balıkesir İli Göç İstatistiği

Yıl	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
2015-2016	43.475	38.566	4.909	4,1
2014-2015	43.296	48.892	-5.596	-4,7
2013-2014	57.551	39.918	17.633	14,9
2012-2013	38.710	39.688	-978	-0,8
2011-2012	34.922	35.315	-393	-0,3
2010-2011	37.143	36.638	505	0,4
2009-2010	36.784	35.162	1.622	1,4
2008-2009	33.275	31.291	1.984	1,7
2007-2008	37.407	31.129	6.278	5,6

Kaynak: tuik.gov.tr (25.06.2018)

Çizelge 9'daki verilere göre ilin göç hareketleri özellikle üç dönem (2014-2015, 2012-2013, 2011-2012) eksi yönde hareketlenme göstermiş yani, ilin verdiği göç aldığı göçten daha fazla olmuştur. Bölgede bulunan üniversite ve yüksekokulların, askeri tesislerin, kamu kurum ve kuruluşlarının da göç hareketlerinde önemli bir payı vardır.

2.4.4. Balıkesir'de Turizm

Batı Marmara'da turizm açısından en gelişmiş il olan Balıkesir'in turizm potansiyeli oldukça yüksektir.

Balıkesir ili aynı zamanda Türkiye'nin 2023 Turizm Stratejisinde yer alan alternatif turizmin gelişmesi için oluşturulan gelişim koridorlarından biri olan Zeytin Koridoru'nda yer almaktadır. Turizm gelişim bölgelerinden ise Troya Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi'nde yer almaktadır (tbmm.gov.tr).

Balıkesir'in turizm çeşitliliği ve sahip olduğu potansiyel aşağıda ayrıntılı olarak incelenmektedir.

Kıyı Turizmi: Marmara ve Ege Deniz'lerinde 291 km kıyısı bulunan Balıkesir'de kıyı turizmi Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Edremit, Erdek ve Marmara Adası'nda gelişmiştir. Ayvalık kıyı turizmi için güçlü bir potansiyele sahiptir. 7 km

uzunluğunda ve 100 metre eninde bir kumsala sahip olan Sarımsaklı ve Altınova plajları yaz turizm sezonunda ilin cazibesini oldukça arttırmaktadır. Balıkesir’de 23 mavi bayraklı plaj bulunmaktadır.

Alternatif Turizm: Ayvalık Adaları, Edremit Körfezi ve Marmara Adaları dalış sporları, yamaç paraşütü ve sörf yapmaya uygun eşsiz koy ve körfezleri ile turistlerin gözde merkezleridir. Özellikle yat turizminde Ayvalık-Burhaniye hattı ön plana çıkmaktadır. Ayvalık’ta bir mavi bayraklı marina ve bir yat çekek yeri hizmet vermektedir. Bununla birlikte Burhaniye ilçesindeki yat limanı, Balıkesir’in yat turizminde keşfedilmeyi bekleyen bir hazine olduğunu göstermektedir.

Termal Turizm: Balıkesir ve ilçeleri termal kaynak zenginliğinin yanı sıra fiziksel ve kimyasal bileşimleri açısından ülkemizin üstün nitelikli şifalı suları arasında bulunmaktadır. Doğal çıkışlı, suyu bol ve verimlidir. Eriyik ve mineral değerleri yüksek, kükürt radon ve tuz bakımından zengin bir içeriğe sahiptirler. Balıkesir’in jeotermal kaynakları debi ve sıcaklıkları aşağıda sıralanmaktadır:

- Edremit-Güre: Debi 4-50 l/sn, sıcaklık 33-68 derece
- Edremit-Bostancı: Debi 2-86 l/sn, sıcaklık 42-60 derece
- Gömeç Karaağaç-Burhaniye Pelitköy: Debi 5-30 l/sn, sıcaklık 33-35 derece
- Gönen: Debi 20-80 l/sn, sıcaklık 70-84 derece
- Gönen-Ekşidere: Debi 2-6 l/sn, 32-43 derece
- Manyas Kızık: Debi 10-15 l/sn, sıcaklık 42-58 derece
- Balya-Ilıca: Debi 2-27 l/sn, sıcaklık 59-61 derece
- Susurluk-Kepekler-Yıldız: Debi 2-24 l/sn, sıcaklık 46-74 derece
- Altıeylül-Pamukçu: Debi 7-18 l/sn, sıcaklık 53-58 derece
- Bigadiç Hisarköy: Debi 2-60 l/sn, sıcaklık 52-98 derece
- Sındırgı-Hisaralan: Debi 7-32 l/sn, sıcaklık 33-98 derece

İlan Edilmiş Turizm Merkezleri: Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri (KTKGB) ve Turizm Merkezleri (TM), turistik değer taşıyan alanların korunması ve geliştirilmesi amacıyla Bakanlar Kurulu kararıyla ilan edilen alanlardır. Bu bölgelerde turizm tesisi yatırımları için bürokratik süreçler azaltılmış olup yatırımların hızlı gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır. Bölgelerde turizme zarar verici unsurların yer almasının engellenmesi sayesinde bu alanlardaki turizm yatırımları

uzun vadede sanayi kirliliği gibi faktörlerden olumsuz etkilenmeksizin faaliyetlerini sürdürebilme kolaylığına sahiptir. KTKGB'lerde gerçekleştirilen turizm yatırımları Ekonomi Bakanlığı 6 bölgeyi teşvik sisteminde 5. bölge desteklerinden faydalanmaktadır. Balıkesir'de Erdek, Avşa, Paşalimanı ve Ekinlik'te 28.160 hektar büyüklüğündeki alan KTKGB sınırları içerisine alınmıştır. Balıkesir'de ilan edilen TM'leri aşağıda sıralanmaktadır.

- Balya Şifa Termal TM
- Bigadiç Hisarköy Termal TM
- Edremit Güre Termal TM
- Gönen Termal TM
- Gönen Ekşidere Termal TM
- Manyas Kızık Termal TM
- Sındırgı Hisaralan Termal TM
- Susurluk Kepekler Termal TM
- Marmara Güneyi Adalar KTKGB

Balıkesir'de ilan edilen TM'lerin hepsi termal vasıflı olup, yaklaşık 30.000 hektar büyüklüğünde bir alana kaplanmaktadır. Balıkesir Türkiye'de ilan edilen termal turizm merkezi sayısında 1. sıradadır. Aynı zamanda termal turizm merkezleri toplam arazi büyüklüğünde de ilk sıralarda gelmektedir.

Kültür Turizmi: Balıkesir müzeleri, manastırları ve antik kentleri ile kültür turizminde de bir cazibe merkezidir. Daskyleion, Kyzikos, Antandros, Adramytteion gibi birçok antik kent ve ören yerine ev sahipliği yapan ilde Kültür ve Turizm Bakanlığı ve üniversiteler iş birliğinde kazı ve restorasyon çalışmaları artarak devam etmektedir. Balıkesir'in zengin tarihi ve kültürel varlıkları Antik çağlardan başlayarak, Roma, Bizans, Selçuklu, Anadolu Beylikleri ve Osmanlı İmparatorluğu'na ev sahipliği yapmasından kaynaklanmaktadır. Bahsi geçen tarihi dönemlerde ortaya çıkan el sanatları, bilgi hazineleri ve tarihi sosyal dokunun tanıtılması ve turistlerle buluşturulması amacıyla 10 farklı müze hizmet sağlamaktadır.

Doğa Turizmi: Balıkesir zengin bitki örtüsü ve elverişli iklim koşulları ile doğa turizmine oldukça yatkın bir bölgedir. Özellikle Kaz Dağları; sahip olduğu biyolojik çeşitlilik, flora ve faunası ile adından sıkça bahsettiren bir doğa turizmi

alanıdır. Dursunbey Alaçam Dağları sahip olduğu ekolojik yapı gereği kamp severler için bir cazibe alanıdır.

Trekking: Kaz Dağları sahip olduğu topoğrafik özellikleri ile trekking faaliyetleri ile turistlerin cazibe merkezi konumundadır. Kaz Dağları'nda Yayla Tepe ve Ayı Deresi önemli uğrak noktalardan olup ayrıca Sındırgı, İvrindi, Dursunbey, Ayvalık, Edremit, Erdek ve Susurluk'ta da trekking organizasyonları gerçekleştirilmektedir.

Jeep Safari: Elverişli coğrafi ortamı ile yine Kaz Dağları jeep safari için yoğun talep gören bölgelerdendir.

Kuş Gözlemciliği: Manyas'ta bulunan Kuş Cenneti Milli Parkı, sahip olduğu geniş canlı çeşitliliği ile, kuş gözlemleri için Türkiye'nin bir numaralı merkezi konumundadır. Ayrıca Gönen ve Edremit'te kuş gözlemciliği bakımından potansiyele sahip olan merkezler arasındadır.

Agro-turizm: Tarım kenti olarak da bilinen Balıkesir, tarım turizmi olarak da adlandırılan agro-turizm faaliyetleri için güçlü bir potansiyel oluşturmaktadır. Gömeç, Havran, Edremit, Burhaniye ve Edremit kırsal yapıları ve doğal güzellikleri ile agro-turizm faaliyetlerinin geliştiği yerlerden biridir.

Av Turizmi: Kara avcılığı Balıkesir'in iç bölgelerinde ve Dursunbey'de, olta balıkçılığı ise en çok Burhaniye, Edremit, Ayvalık, Bandırma ve Marmara adasında gelişmiştir.

Astro Turizm: 21. yüzyılın yükselen trendlerinden biri olan astro turizm, büyük, kalabalık ve aydınlık şehirlerden uzaklaşmak isteyenlerin ışık kirliliğinden kurtulabilecekleri karanlık kaçış noktalarıdır. Balıkesir; Samanyolu ve binlerce yıldızın adeta bir görsel şölen sunduğu çok sayıda karanlık noktaya sahiptir. Bu bölgelerde, gökyüzü eğitim faaliyetleri, amatör astronom gözlemleri ve astrofotoğrafçılık gibi çok sayıda etkinliği düzenleme imkanı bulunmaktadır. Özellikle Sındırgı, Bigadiç, Dursunbey, Savaştepe, İvrindi ve Balya çok sayıda ziyaretçiyi bölgelerine çekmektedir.

Geriatric Turizm: İleri yaş turizmi olarak da bilinen geriatric turizm, yaşlı bakım hizmeti, meşguliyet turları ve engelliler için özel bakım ve gezi turlarını

içermektedir. Balıkesir geriatri turizminde sahip olduğu şifalı kaynakları ile ön plana çıkmaktadır. Geriatri turizminde zengin yer altı kaynakları, iyileştirici fiziksel kimyasal bileşenleri ve sıcak suları ile Gönen, Edremit, Sındırgı ve Bigadiç ilçeleri ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Kaz Dağları etekleri temiz havası ve mikroklimatik özellikleri ile sağlık turizminde yoğun olarak tercih edilen ideal merkezlerden biridir.

Gastronomi Turizmi: Balıkesir konumu gereği sahip olduğu tarımsal zenginliği ve çeşitliliği, yeme-içme alışkanlıkları ve zengin mutfacı ile gastronomi turizmi açısından oldukça güçlü bir potansiyel taşımaktadır. İlde üretilen “Ayvalık Zeytinyacı”, “Edremit Zeytinyacı”, “Edremit Körfez Bölgesi Zeytinyacıları”, “Edremit Bölgesi Yeşil Çizik Zeytini”, “Susurluk Tostu”, “Susurluk Ayranı” ve “Balıkesir Kuzu Eti” coğrafi işarete sahip olup, önemli bir turizm sembolü olarak kullanılmaktadır.

Balıkesir’in Milli Parkları: Koruma altına alınan ve dinlenme alanına sahip olan ekolojik alanlar olarak adlandırılan milli parklar Balıkesir bölgesinde de fazlasıyla bulunmaktadır. Korunan alanlar ve özellikleri incelenecek olursa;

- **Kuş Cenneti Milli Parkı:** Zengin ve çeşitli kuş toplulukları, tabii bitki örtüsü, kuş gözlemlene mekanı, eğitim amaçlı ziyaretler.
- **Kazdağı Milli Parkı:** Bitki örtüsü, flora ve fauna çeşitliliği, eğitim amaçlı geziler.
- **Ayvalık Adaları Tabiat Parkı:** Denizaltı topoğrafyası, tarihi nitelikte kilise ve manastırlar.
- **Kazdağı Göknarı Tabiatı Koruma Alanı:** Endemik ve nesli tehlikede Kazdağı göknarı, zengin yaban hayatı ve eşsiz ekosistem.
- **Balıkesir İli Yaban Hayatı Geliştirme Sahası:** Koruma altına alınan geyik türleri.
- **Darıdere Tabiat Parkı:** Edremit’te yer alan hektarlık tabiat parkı.
- **Sarımsaklı Tabiat Parkı:** Ayvalık’ta yer alan 2 hektarlık tabiat parkı alanı.
- **Değirmenboğazı Tabiat Parkı:** Karesi’de yer alan mesire yeri olarak hizmet veren 25 hektarlık tabiat parkı alanı, çam, servi, söğüt gibi 52 tür farklı ağaca ev sahipliği yapmaktadır (GMKA, 2017).

Balıkesir'in jeopolitik konumu İzmir, Ankara, Bursa ve İstanbul gibi dört büyük ilin ortasında bulunmasından dolayı oldukça önemlidir. Balıkesir ilinin konumundan dolayı hemen hemen Anadolu yaşayan tüm medeniyetlerin izlerine rastlamak mümkündür. Hitit dönemindeki bilinen ilk ismi Assuva'dır. Balkanlardan gelen göçler sonrasında ise bu bölge Mysia olarak tarihe geçmiştir (balikesirkulturturizm.gov.tr).

Kültür turizmi açısından Ayvalık ilçesinin, tarihi ve kültürel birikimi itibariyle açık hava müze kent kimliğine sahip olması kaçınılmazdır. Aynı zamanda 22 adası bulunan ilçede su altı dalış turizmi ile de alternatif bir spor faaliyeti bulunmaktadır (balikesirkulturturizm.gov.tr).

Edremit'te bulunan Kazdağı Milli Parkı fauna ve flora açısından çok zengindir. Bu milli park, yaz-kış su kaynaklarına sahiptir. Park alanının içerisinde bulunan Şahinderesi Kanyonu, yüksek oksijen oranı ile Alp'lerden sonra en temiz havaya sahiptir. Kazdağları kendine özgü endemik bitki türlerine ve şifalı otları sahiptir. Bu özelliği ile de farklı turist profillerini bölgeye çekmektedir (balikesirkulturturizm.gov.tr).

Trekking, dağcılık ve jeep safari yapabilmeye olanak tanıyan destinasyonlar, Ayı deresi, Sutüven Şelalesi, Şahinderesi Kanyonu, Sarıkız, Tozluyurt, Manastır Mevkii, Pınarbaşı, Hasan Boğuldu'dur. Aynı zamanda bu destinasyonlar yamaç paraşütü, rafting, kaya tırmanışı ve planör uçuşu gibi birçok spor dalına da elverişli konumdadır (balikesirkulturturizm.gov.tr).

Şekil 7. Balıkesir İli Turizm Haritası

Kaynak: balikesirkulturturizm.gov.tr

Şekil 7’de Balıkesir’in tüm turizm haritası ayrıntılı olarak görülmektedir. Balıkesir aynı zamanda turizmin ilk başladığı yerlerdendir. 22 mavi bayraklı plaj, 1 mavi bayraklı marina ve 3 adet de mavi bayraklı yat bulunmaktadır (mavibayrak.org.tr). 291km uzunluğundaki sahil şeridi ile Edremit, Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Güre, Akçay ve Erdek gibi kıyı turizmi açısından önemli merkezlerdir. Bu merkezler yat, su altı dalışı, sağlık, kıyı ve sörf turizmine hizmet vermektedir. Balıkesir’i turizmi cenneti yapan başlıca değerlerden birkaçı da Kaz Dağları ve Manyas Kuş Cenneti gibi ulusal parklardır ve bu parklar ciddi bir turizm potansiyeline sahiptirler (balikesir.com.tr).

Çizelge 10. Bakanlık Belgeli Konaklama Tesisleri, Oda ve Yatak Sayıları Haziran 2019

Şehir	İşletme Belgeli Tesis Sayısı	İşletme Belgeli Oda Sayısı	İşletme Belgeli Yatak Sayısı	Yatırım Belgeli Tesis Sayısı	Yatırım Belgeli Oda Sayısı	Yatırım Belgeli Yatak Sayısı
Balıkesir	90	5.217	10.586	19	1.447	2.978
Türkiye	3.955	466.302	977.456	916	99.002	212.038

Kaynak: ktb.gov.tr (15.06.2019)

Çizelge 10’da ulaşılabilir son veri olan Haziran 2019 yılına ait turizm belgeli konaklama tesislerini ayrıntılı bir şekilde görebiliriz. Buna ek olarak Balıkesir’in Belediye Belgeli tesis sayısı ise 518’dir (kulturturizm.gov.tr).

Kentin turizm çeşitliliği de turizm potansiyeli açısından oldukça zengindir. Bölgedeki turizm beldeleri yaz turizmine hizmet vermekte ve iç turizm talebini büyük ölçüde karşılamaktadır. Hem Marmara hem de Ege Denizi’nde kıyısı bulunan ilin kıyı turizmi faaliyetlerini Ayvalık, Erdek, Edremit, Burhaniye ve Marmara ilçeleri oluşturmaktadır. Balıkesir, dalış sporları ve yamaç paraşütü içinde uygun koy ve körfezlere sahiptir. Tüm dalgıçlara hitap edebilen Edremit Körfezi ve Ayvalık adaları doğal bir güzelliğe sahiptir (GMKA, Balıkesir Turizm Çalıştayı Raporu, 2012).

Çizelge 20’de Belediye Belgeli Tesis istatistikleri sıralanmaktadır. Kentle ilgili ulaşılabilir tüm güncel turizm istatistikleri mevcuttur.

Çizelge 11. Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri, Oda ve Yatak Sayıları Haziran 2019

Şehir	Belediye Belgeli Tesis Sayısı	Belediye Belgeli Oda Sayısı	Belediye Belgeli Yatak Sayısı
Balıkesir	338	9.761	23.813
Türkiye	7.778	233.410	516.016

Kaynak: ktb.gov.tr (15.06.2019)

Çizelge 21’de ilçe bazında Balıkesir ili turizm işletme belgeli tesislere geliş ve geceleme sayıları yerli ve yabancı turist ayrımı yapılarak ayrıntılı olarak verilmektedir.

Çizelge 12. İlçe Bazında Balıkesir İli Turizm İşletme Belgeli Tesislere Geliş ve Geceleme Sayıları 2018

İlçeler	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME SAYISI		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Altaylül	3.345	22.142	25.487	3.651	36.734	40.385
Ayvalık	103.102	115.594	218.696	157.753	231.167	388.920
Bandırma	6.179	87.381	93.560	13.172	119.880	133.052
Burhaniye	1.398	24.408	25.806	8.280	46.816	55.096
Dursunbey	-	3.795	3.795	-	7.649	7.649
Edremit	5.159	129.750	134.909	9.178	235.374	244.552
Erdek	68	9.639	9.707	144	18.594	18.738
Gönen	2.927	32.717	35.644	12.679	127.542	140.221
Karesi	1.987	64.101	66.088	4.105	114.012	118.117
Marmara	32	2.750	2.782	143	6.767	6.910
Sındırgı	214	20.205	20.419	537	46.491	47.028
Susurluk	163	2.802	2.965	311	5.605	5.916
Toplam	124.574	515.284	639.858	209.953	996.631	1.206.584

Kaynak: ktb.gov.tr (15.06.2019)

2.4.5. Balıkesir’in Genel Eğitim Durumu

Balıkesir’de 1992 yılında kurulan ve 1 Ocak 1993 yılında tüzel kişiliğini alan Balıkesir Üniversitesi çağdaş eğitime katkıda bulunmaktadır. Bünyesindeki Necati Bey Eğitim Fakültesi Türkiye’nin en önde gelen öğretmen yetiştirme kurumlarından

biridir. Yine Balıkesir Lisesi 1884 yılında kurulmuş Türkiye'nin ilk liselerindendir. Önemli bir özelliği de Çanakkale Savaşı sırasında öğrencilerinin savaşa gitmesi ile hiç mezun verememesidir. Okul Atatürk tarafından da ziyaret edilmiştir. İlköğretimde ise 1906 yılında kurulan Alişuuri İlkokulu 100 küsur yıllık bir tarihi geçmişe sahiptir (balikesir.gov.tr, 2018). Balıkesir ili ile ilgili genel eğitim istatistikleri incelenmektedir.

Çizelge 13. Balıkesir İli Okuma Yazma Durumu

Yıl	Durum	Toplam Sayı
2018	15+ Yaş ve Okuma Yazma Bilen	980.824
2018	15+ Yaş ve Okuma Yazma Bilmeyen	23.296
2018	15+ Yaş ve Bilinmeyen	7.625

Kaynak: biruni.tuik.gov.tr (25.06.2018)

Çizelge 13'te 2018 yılında Balıkesir'de okuma yazma oranları verilmiştir.

Çizelge 14. Balıkesir İli 2018 Yılı Bitirilen Eğitim Düzeyi

Bitirilen Eğitim Düzeyi	Toplam Sayı
15+ ve Yaş Doktora	2.124
15+ Yaş ve Yüksek lisans (5 veya 6 yıllık fakülteler dahil)	11.484
15+ Yaş ve Yüksekokul veya Fakülte	155.825
15+ Yaş ve Lise ve Dengi Meslek Okulu	236.740
15+ Yaş ve Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	122.091
15+ Yaş ve İlköğretim	118.607
15+ Yaş ve İlkokul	290.738
15+ Yaş ve Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	43.215

Kaynak: biruni.tuik.gov.tr (25.06.2018)

Çizelge 14'te 2018 yılı Balıkesir 15 yaş ve üzeri eğitim durumu ayrıntılı olarak verilmiştir (biruni.tuik.gov.tr).

2.4.6. Balıkesir’de İstihdam

TR22 Bölgesi olarak adlandırılan Balıkesir-Çanakkale Bölgesi’nde 2018 yılı istihdam verileri, 15 yaş ve üzeri 640 bin kişi, 15-64 yaş arası istihdama katılım ise 612 bin kişidir (tuik.gov.tr).

Balıkesir ili istihdam ve mesleki eğitim kurulu 2016 faaliyet raporuna göz atacak olursak, toplam 1.227 kişi mesleki eğitim kurslarından yararlanmıştır. İşbaşı eğitim programlarından 2.292 kişi faydalanmış, 716 kişiye yönelik girişimcilik eğitimi düzenlenmiştir. Yine 2016 yılı içerisinde kamu kurumları ile birlikte düzenlenen Toplum Yararına Programlardan 1.937 kişi yararlanmış olup halen aktif olarak 500 kişi bu programlarda çalışmaktadır. Özel sektörde 2016 yılında İŞKUR tarafından Balıkesir’de 13.492 kişi, kamu da ise 38 kişi olmak üzere toplam 13.530 kişi işe yerleştirilmiştir. 80 sınıfta toplam 3.887 öğrenciye İş ve Meslek Danışmanlığı faaliyeti içerisinde bilgilendirme sunumları yapılmıştır. İş arama becerileri kapsamında 295 grupta toplam 11.057 kişi iş arama becerileri eğitimleri verilmiştir. Ayrıca İŞKUR’a ulaşılabilirlik açısından şu anda Balıkesir’de 19 adet İŞKUR hizmet noktası bulunmaktadır (iskur.gov.tr).

Çizelge 15. Bölgesel Bazda TR22 (Balıkesir-Çanakkale) Temel İstihdam Göstergeleri 2018 Yılı

	15 Yaş ve üzeri	15-64 yaş arası
İşsizlik Oranı (%)	5,7	5,9
İşgücüne Katılma Oranı (%)	49,1	57,8
İstihdam Oranı (%)	46,3	54,4

Kaynak: tuik.gov.tr (25.06.2018)

Çizelge 15’te Balıkesir-Çanakkale bölgesinin temel istihdam göstergeleri yer almaktadır.

Balıkesir’de sektörlere ve cinsiyete göre çalışan sayılarını incelediğimizde, 20 kişi ve üzeri istihdam eden kurumları ele aldığımızda toplam çalışan sayısı 46 bin 970 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ise ele aldığımızda 34 bin 486’sı çalışan

erkeklerden, 12 bin 484'ü ise çalışan kadınlardan oluşmaktadır. Tabloda sektörler ve sayılar daha ayrıntılı olarak incelenmiştir (iskur.gov.tr, 2018).

Çizelge 16. Balıkesir İli Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 2017

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	66	1.027	1.093
İmalat	5.595	14.961	20.556
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	21	145	166
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	90	199	289
İnşaat	332	3.054	3.386
Toptan ve perakende ticaret	1.886	5.596	7.483
Ulaştırma ve depolama	294	2.645	2.939
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	971	1.389	2.359
Bilgi ve iletişim	10	39	49
Finans ve sigorta faaliyetleri	8	48	56
Gayrimenkul faaliyetleri	35	60	95
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	313	409	722
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.481	3.328	4.809
Eğitim	574	441	1.015
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	731	599	1.330
Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	2	256	258
Diğer hizmet faaliyetleri	74	291	365
Genel Toplam	12.484	34.486	46.970

Kaynak: iskur.gov.tr (22.07.2018)

Çizelge 16'da İşkur'dan alınan verilerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında ise; Balıkesir ilinde çalışanların ağırlığının imalat sektöründe istihdam edildiği görülmektedir. İmalat sektörünün il açısından da önemi bu verilerle daha çok anlaşılmaktadır. Erkekler %72,78 oranında, kadınlarda ise %27,21 oranında imalat sektöründe istihdam edildiği görülmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı %43,76 olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle imalat sektörü Balıkesir için önde gelen sektör konumundadır (iskur.gov.tr, 2018).

2.4.7. Balıkesir Üniversitesi'nin Tarihçesi Kuruluş ve Gelişimi

Balıkesir üniversitesi tarihi çok eskilere dayanan bir eğitim kurumudur. Temeli 1910 yılında kurulan Karesi Muallim Mektebine kadar uzanır. Bu mektep dönemin milli eğitim bakanı Mustafa Necati Bey'in isteğiyle Necati Bey Öğretmen Okulu adını almıştır. Necati Bey Öğretmen Okulu 1932-1982 yılları arasında Necati Bey Eğitim Enstitüsü adı ile öğretmen yetiştirmeye devam etmiş; 1981 yılında üç yıllık statüsünden çıkarılarak, 4 yıllık "Yüksek öğretmen okulu" statüsüne geçirilmiş ve 1982 yılında da Uludağ Üniversitesi'ne bağlanarak bu kuruma Necatibey Eğitim Fakültesi adı verilmiştir (balikesir.edu.tr, 2019).

Yine 1982 yılındaki 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Balıkesir'de yer alan diğer yükseköğretim kurumlarından; Balıkesir İşletmecilik ve Turizm Yüksekokulu, Balıkesir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu ismiyle; Balıkesir Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi de Balıkesir Mühendislik fakültesi ismiyle Uludağ Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Uludağ Üniversitesi'ne bağlanan bir diğer kurum olan Balıkesir Meslek Yüksekokulu ise ismi değiştirilmeyerek aynı isimle faaliyetlerine devam etmiştir. Uludağ Üniversitesi'nin çatısı altında on yıl faaliyet göstermiş bu kurumlar, sağlıklı ve istikrarlı bir gelişme ile Balıkesir Üniversitesi için güçlü bir altyapı oluşturmakta önemli rol oynamışlardır (balikesir.edu.tr, 2019).

Balıkesir Üniversitesi, 11 Temmuz 1992 tarih ve 212821 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 3837 sayılı kanun gereğince kurulmuş olup; 1 Ocak 1993 tarihinde tüzel kişilik kazanmıştır. Balıkesir Üniversitesi, güçlü bir gelişim göstererek bünyesinden yeni bir üniversite doğmasına da fırsat vermiştir. Balıkesir Üniversitesi'nin belirlenen bazı akademik birimleri, 2015 yılında kurulan Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi'nin de altyapısını oluşturmuştur (balikesir.edu.tr, 2019).

Günümüzde Balıkesir Üniversite'si, 4 enstitü, 11 fakülte, 4 yüksekokul, 13 meslek yüksekokulu ve 21 araştırma ve uygulama merkezi ile eğitim-öğretim hayatına devam etmektedir (balikesir.edu.tr, 2019).

2.4.7.1. Balıkesir Üniversitesinin Öğrenci Sayısının Dünü ve Bugünü

Temelleri 1910 yılına kadar uzanan Balıkesir Üniversite'si güçlü bir geçmişe ve altyapıya sahiptir. 1980'li yıllarda sadece üç akademik birimle faaliyetine devam eden üniversite, 2019 yılında ise 38.905 öğrenciye ev sahipliği yaparak eğitim ve öğretim faaliyetlerine devam etmekte ve gelişimini gittikçe arttırmaktadır (balikesir.edu.tr, 2019).

2.4.7.2. Sayılarla Balıkesir Üniversitesi Akademik ve İdari Personel Sayısı

Çok köklü bir geçmişe sahip olan Balıkesir Üniversitesi'nin 2019 yılında 1001 öğretim elemanı ve 635 idari personeli bulunmaktadır (balikesir.edu.tr, 2019).

3. YÖNTEM

Çalışma oluşturulurken yazın taraması yapılmış ve buna uygun olarak araştırmanın yöntemi belirlenmiştir. Aşağıda araştırmanın yöntemi ile ilgili; evren ve örneklem, veri toplama araçları ve süreci, verilerin analizi kısımlarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada; eldeki problemi, bu problemle ilgili durumları, değişkenleri ve değişkenler arasındaki ilişkileri tanımlamayı amaçlayan tanımlayıcı araştırma modeli (Kurtuluş, 2004: 252) sunulmuştur. Böylece bu çalışma Balıkesir halkının Balıkesir Üniversitesi hakkındaki görüşlerini ifade etmelerini ve Balıkesir Üniversitesi'nin toplum nezdinde nasıl bir imaja sahip olduğunu belirlemeye yöneliktir. Bu araştırma ile kentin üniversite algısının belirlenmesine yönelik, İnci (2013). *Karabük'te Üniversite Algısı: Karabük Üniversitesi Örneği* adlı çalışmadan alınan anket formu derlenerek kullanılmıştır.

Araştırma teorik ve uygulamalı olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda kent-üniversite ve kent-toplum, batıda ve dünyada üniversitelerin tarihsel gelişimi, ülkedeki üniversitelerin tarihsel gelişimi ve bölgesel dağılımı, Balıkesir'in tarihsel gelişimi ve sosyo-ekonomik yapısının irdelenmesi ve gelişim süreci ele alınmıştır. Araştırma da anket ve ilgili alan yazın taraması araştırmanın temelini oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci kısmında ise anket tekniği ile toplanan verilerin analizine ve sonrasında elde edilen bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Balıkesir il merkezinde yaşayan yerel halktan oluşmaktadır. Evrendeki kişilerin tümüne ulaşmak mümkün olmadığından bütünü temsil eden bir örnekleme yoluna gidilmiş buna uygun olarak Bahçelievler, Plevne, Dinkçiler ve Sütlüce mahallerinde yaşayan bireyler arasında tesadüfi örnekleme metodu kullanılmıştır. Tesadüfi örnekleme saptanan örnek büyüklüğüne uygun olarak evrenin herhangi bir parçasının alınmasıdır. Tesadüfi örneklemenin aşamalarında

birimlerin seçimi rastlantısal olarak yapılmaktadır (Gökçe,2007: 114). Araştırmada asıl amaç çok veri toplamak değil geçerli ve güvenilir veriler elde etmektir. Örnekleme işleminde seçilen mahallerde yaşayan 420 kişiye anket uygulanmış, yapılan kontroller sonucunda eksik ya da hatalı doldurulan 20 anket elendikten sonra 400 anket değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Teknikleri

Araştırmada birincil veri toplama aracı olan anket kullanılmıştır. Ankette yer alan sorular (İnci, 2013) çalışmasından yararlanarak oluşturulmuştur. Daha önceki çalışmada ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Bu nedenle ölçeğin güvenilirliğini hesaplamak için iç tutarlılık katsayısı olan “Cronbach Alpha” hesaplanmıştır. Ölçeğin genel güvenilirliği $\text{Alpha}=0.879$ olarak çok yüksek bulunmuştur.

Kullanılan anket 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcıların demografik özelliklerini, ikinci ve üçüncü bölüm kentte yaşayan bireylerin Balıkesir Üniversitesi ve öğrencilere yönelik algılarını, dördüncü bölüm ise Balıkesir Üniversite’sinden beklentilerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Katılımcıların algı beklentilerini tespit edebilmek amacıyla beşli Likert ölçeğinde (1: Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Kararsızım 4: Katılıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum) hazırlanmış ifadeler kullanılmıştır.

3.3.1. Üniversite-Kent ve Üniversite-Toplum İlişisini Belirlemeye Yönelik Ölçek

Ölçeğin yapı geçerliliğini ortaya koymak için açıklayıcı (açımlayıcı) faktör analizi yöntemi uygulanmıştır. Yapılan Barlett testi sonucunda ($p=0.000<0.05$) faktör analizine alınan değişkenler arasında ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Yapılan test sonucunda ($\text{KMO}=0.873>0,60$) örnek büyüklüğünün faktör analizi uygulanması için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi uygulamasında Varimax yöntemi seçilerek faktörler arasındaki ilişkinin yapısının aynı kalması sağlanmıştır. Faktör analizi sonucunda değişkenler toplam açıklanan Varyansı %57.902 olan 5 faktör

altında toplanmıştır. 3,4,7,10,16,17,30,31,33,38,40 numaralı maddeler iç tutarlılığı düşürdüğü ve faktör yükü düşük olduğundan çıkartılmıştır. Üniversite-kent ve üniversite-toplum ilişkisini belirlemeye yönelik ölçekteki 29 maddenin güvenilirliğini hesaplamak için iç tutarlılık katsayısı olan “Cronbach Alpha” hesaplanmıştır. Ölçeğin genel güvenilirliği Alpha=0.879 olarak çok yüksek bulunmuştur. Güvenirliğine ilişkin bulunan Alpha ve açıklanan Varyans değerine göre Üniversite-kent ve üniversite-toplum ilişkisini belirlemeye yönelik ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu anlaşılmıştır. Ölçeğe ait oluşan faktör yapısı aşağıda görülmektedir.

Çizelge 17. Üniversite-Kent ve Üniversite-Toplum İlişkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek Faktör Yapısı

Boyut	Faktör Yükü
Reform beklentisi (Özdeğer=8,141; Açıklanan Varyans=18,569; Alpha=0,889)	
27-Halkı hayvancılık, bahçecilik, ziraatçılık gibi konularda bilimsel açıdan aydınlatmalı	0,743
35-Yerel yönetimlerle, sivil toplum örgütleriyle iş birliğini artırmalı	0,729
29-Kültürel değerleri önemsemeli, halka örnek olmalı, öğrenciyi denetlemeli	0,727
34-Öğrenci halk bütünleşmesini sağlamalı	0,718
28-Öğrencilerini tüm iş kollarında staj yaptırmalı	0,693
26-Balıkesir üniversitesi özellikle Balıkesir’in tanıtımı ve imajı için çalışmalıdır	0,692
39-Ekonomik yaşamı ilgilendiren her konuda seminerler düzenlemelidir	0,654
25-Balıkesir üniversitesi özellikle kültürel, sportif etkinlikler düzenlemelidir	0,629
32-Üniversitede çalışacak personel halkla bütünleşmeli	0,628
36-Kaliteli eğitim vermeli, kaliteli araştırmalar yaptırmalı, mezunları kolayca iş bulabilmeli	0,604
37-Öğrencilerinin örgütlenmesini, sivil toplum örgütleriyle ilişki kurmalarını teşvik etmeli	0,582
Ekonomik katkı ve imkânların artması (Özdeğer=3,579; Açıklanan Varyans=13,335; Alpha=0,859)	
13-Balıkesir Üniversitesi özellikle yeni işyerlerinin açılmasını sağlamıştır	0,782
11-Balıkesir üniversitesi özellikle esnafın kazancını artırmıştır	0,720

Çizelge 17-Devam

5-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir'e para girişi sağlamaktadır	0,716
6-Balıkesir Üniversitesinin Balıkesir'in ekonomik yaşamını olumlu etkilemiştir	0,694
14-Balıkesir Üniversitesi kente bir sosyal, kültürel ve ekonomik bir canlılık getirmiştir	0,685
15-Balıkesir Üniversitesi ekonomik rekabetin artmasına neden olmuştur	0,652
12-Balıkesir Üniversitesi kentteki ulaşım imkanlarını geliştirmiş ve iyileştirmiştir	0,583
Toplumsal gelişime katkı (Özdeğer=1,938; Açıklanan Varyans=11,090; Alpha=0,828)	
19-Hoşgörü ve demokrasi kültürünün gelişmesinde olumlu etkili olmuştur	0,773
21-Balıkesir'deki bilimsel sanatsal etkinliklerin artmasına neden olmuştur	0,707
18-Bakış açısının ve zihniyetinin genişlemesinde olumlu etkide bulunmuştur	0,682
22-İnsan ilişkilerinin gelişmesine, kentliliğe olumlu etkide bulunmuştur	0,682
20-Balıkesir'li gençleri üniversiteli olmaya özendirmede olumlu etki etmiştir	0,680
Üniversite İmajı (Özdeğer=1,674; Açıklanan Varyans=8,398; Alpha=0,776)	
2-Balıkesir Üniversitesi olumlu bir imaja sahiptir	0,798
1-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir'de kabul görüp benimsenmiştir	0,751
9-Balıkesir Üniversitesi yeni kurulan üniversitelerle kıyaslandığında kaliteli	0,647
8-Balıkesir Üniversitesi her açıdan hızla gelişen bir üniversitedir	0,603
Yozlaşma (Özdeğer=1,459; Açıklanan Varyans=6,510; Alpha=0,872)	
23-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir halkında özentiye, kültür yozlaşmasına neden olmuştur	0,893
24-Toplumsal değerlerin yozlaşmasına neden olmuştur	0,893
Toplam Varyans=%57.902; Genel Güvenirlilik (Alpha)=0.879	

Ölçekteki faktörlerin puanları hesaplanırken faktördeki maddelerin değerleri toplandıktan sonra madde sayısına bölünerek (aritmetik ortalama) faktör puanları elde edilmiştir. Çizelge 17'de ölçeğin faktör yapısı yer almaktadır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Veri toplama aracı olarak araştırma modelinde belirtilen kaynaktan derlenen anket kullanılmıştır. Veri toplamada kullanılan anketin örneği Ek-1’de sunulmuştur. Anket 2018 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarından birebir katılımcılar yoluyla gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır.

İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında T-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One Way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı Post-Hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan bireylerin ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Çizelge 18. Tanımlayıcı Özellikler

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	182	45,5
Erkek	218	54,5
Medeni Durum		
Evli	227	56,8
Bekar	173	43,2
Yaş		
29 ve altı	173	43,2
30-39	138	34,5
40 ve üzeri	89	22,2
Meslek		
Memur	238	59,5
İşçi	51	12,8
Serbest Meslek	71	17,8
Meslek Sahibi Olmayan	40	10,0
Eğitim Durumu		
Ortaokul ve Altı	27	6,8
Lise	99	24,8
Önlisans	94	23,5
Lisans ve Üzeri	180	45,0
Balıkesir’de İkamet Süresi		
1-3	38	9,5
4-7	41	10,2

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
8-11	29	7,2
12-15	24	6,0
16-19	21	5,2
20 ve üzeri	247	61,8
Oturulan Mahalle		
Bahçelievler	141	35,2
Plevne	122	30,5
Dinkçiler	68	17,0
Sütlüce	69	17,2
Üniversiteye Daha Önce Gitme Durumu		
Evet	326	81,5
Hayır	74	18,5
Algılanan Gelir Düzeyi		
Yoksul	24	6,0
Orta Halli	318	79,5
İyi Halli	58	14,5
Üniversitede Okuyan Yakın Olma Durumu		
Evet	330	82,5
Hayır	70	17,5
Mahallede Üniversite Öğrencisi Olma Durumu		
Evet	249	62,3
Hayır	151	37,8
Hangi Sektörde Çalışıldığı		
Kamu	285	71,2
Özel	57	14,2
Kendi İşi	21	5,2
İşsiz	37	9,2
Kimlerle Birlikte Yaşandığı		
Ailem ve Çocuklarımla	226	56,5

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Anne ve Babamla	128	32,0
Kendi Başıma	46	11,5
En Çok Bilgi Kaynağı*		
Hiçbir Bilgim Yok	85	21,2
Üniversitenin Düzenlediği Sosyo-kültürel, bilimsel ve Sanatsal Etkinliklerden	46	11,5
Yerel ve Ulusal Medyadan	107	26,8
Balıkesir Üniversite Öğrencilerinden	72	18,0
Balıkesir Üniversite Hoca ve Personelinden	38	9,5
Kaynağı Belirsiz Duyumlardan	71	17,8
Balıkesir Üniversitesi'nin Öncelikli Gerçekleştirmesi Gereken İş		
Vatanına, milletine ve Kültürüne Bağlı ve Faydalı Bireyler Yetiştirmeli	158	39,5
Balıkesir'in Bir Bilim ve Kültür Kenti Olmasına Çalışmalı	81	20,2
Dünya Çapında Araştırmalar Yapan ve Çok İyi Eğitim Veren Bir Bilim Yuvası Olmalı	107	26,8
Üniversitede Çalışacak Personelin Hemen Hemen Tümü Balıkesirli Olmalı	8	2,0
Yeni Birimler Açarak Daha Fazla Büyümeli, Daha Fazla Öğrenci Almalı	46	11,5
Bugüne Kadar Balıkesir Üniversitesi İmkanlarından Yararlanılma Durumu		
Evet	178	44,5
Hayır	222	55,5
Balıkesir Üniversitesi Bilimsel Etkinliklerine Katılma Durumu		
Evet	117	29,2
Hayır	283	70,8

*Birden fazla seçilen maddeler

Çizelge 18 incelendiğinde; bireyler cinsiyete göre 182'si (%45,5) kadın, 218'i (%54,5) erkek olarak dağılmaktadır.

Bireyler medeni duruma göre 227'si (%56,8) evli, 173'ü (%43,2) bekar olarak dağılmaktadır.

Bireyler yaşa göre 173'ü (%43,2) 29 ve altı, 138'i (%34,5) 30-39, 89'u (%22,2) 40 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Bireyler mesleğe göre 238'i (%59,5) memur, 51'i (%12,8) işçi, 71'i (%17,8) serbest meslek, 40'ı (%10,0) meslek sahibi olmayan olarak dağılmaktadır.

Bireyler eğitim durumuna göre 27'si (%6,8) ortaokul ve altı, 99'u (%24,8) lise, 94'ü (%23,5) önlisans, 180'i (%45,0) lisans ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Bireyler Balıkesir'de ikamet süresine göre 38'i (%9,5) 1-3, 41'i (%10,2) 4-7, 29'u (%7,2) 8-11, 24'ü (%6,0) 12-15, 21'i (%5,2) 16-19, 247'si (%61,8) 20 ve üzeri olarak dağılmaktadır.

Bireyler oturulan mahalle ifadesine göre 141'i (%35,2) Bahçelievler, 122'si (%30,5) Plevne, 68'i (%17,0) Dinkçiler, 69'u (%17,2) Sütlüce olarak dağılmaktadır.

Bireyler üniversiteye daha önce gitme durumuna göre 326'sı (%81,5) evet, 74'ü (%18,5) hayır olarak dağılmaktadır.

Bireyler algılanan gelir düzeyine göre 24'ü (%6,0) yoksul, 318'i (%79,5) orta halli, 58'i (%14,5) iyi halli olarak dağılmaktadır.

Bireyler üniversite okuyan yakın olma durumu ifadesine göre 330'u (%82,5) evet, 70'i (%17,5) hayır olarak dağılmaktadır.

Bireyler mahallede üniversite öğrencisi olma durumu ifadesine göre 249'u (%62,3) evet, 151'i (%37,8) hayır olarak dağılmaktadır.

Bireyler hangi sektörde çalışıldığı ifadesine göre 285'i (%71,2) kamu, 57'si (%14,2) özel, 21'i (%5,2) kendi işi, 37'si (%9,2) işsiz olarak dağılmaktadır.

Bireyler kimlerle birlikte yaşandığı ifadesine göre 226'sı (%56,5) ailem ve çocuklarımla, 128'i (%32,0) anne ve babamla, 46'sı (%11,5) kendi başıma olarak dağılmaktadır.

En Çok Bilgi Kaynağına göre incelendiğindeyse;

- Bireyler hiçbir bilgim yok ifadesine göre 85'i (%21,2) evet, 315'i (%78,8) hayır olarak dağılmaktadır.
- Bireyler üniversitenin düzenlediği sosyo-kültürel, bilimsel ve sanatsal etkinliklerden ifadesine göre 46'sı (%11,5) evet, 354'ü (%88,5) hayır olarak dağılmaktadır.
- Bireyler yerel ve ulusal medyadan ifadesine göre 107'si (%26,8) evet, 293'ü (%73,2) hayır olarak dağılmaktadır.
- Bireyler Balıkesir Üniversitesi öğrencilerinden ifadesine göre 72'si (%18,0) evet, 328'i (%82,0) hayır olarak dağılmaktadır.
- Bireyler Balıkesir Üniversite hoca ve personelinden ifadesine göre 38'i (%9,5) evet, 362'si (%90,5) hayır olarak dağılmaktadır.
- Bireyler kaynağı belirsiz duyumlardan ifadesine göre 71'i (%17,8) evet, 329'u (%82,2) hayır olarak dağılmaktadır.

Ankete katılan bireyler üniversitenin öncelikli gerçekleştirmesi gereken işe göre 158'i (%39,5) Vatanına, milletine ve kültürüne bağlı ve faydalı bireyler yetiştirmeli, 81'i (%20,2) Balıkesir'in bir bilim ve kültür kenti olmasına çalışmalı, 107'si (%26,8) Dünya çapında araştırmalar yapan ve çok iyi eğitim veren bir bilim yuvası olmalı, 8'i (%2,0) Üniversitede çalışacak personelin hemen hemen tümü Balıkesirli olmalı, 46'sı (%11,5) Yeni birimler açarak daha fazla büyümeli, daha fazla öğrenci almalı olarak dağılmaktadır.

Ankete katılan bireyler bugüne kadar Balıkesir Üniversitesi imkanlarından yararlanılma durumu göre 178'i (%44,5) evet, 222'si (%55,5) hayır olarak dağılmaktadır.

Bireyler, Balıkesir Üniversitesi bilimsel etkinliklerine katılma durumuna göre 117'si (%29,2) evet, 283'ü (%70,8) hayır olarak dağılmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin "Reform Beklentisi" ile ilgili ifadelerine verdiği cevapların dağılımları çizelge 19'da verilmektedir.

**Çizelge 19. Ankete Katılan Bireylerin Reform Beklentisi ile İlgili İfadelere
Verdiği Cevapların Dağılımları**

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ort	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
27-Halkı Hayvancılık, Bahçecilik, Ziraatçılık Gibi Konularda Bilimsel Açıdan Aydınlatmalı	10	2,5	25	6,2	47	11,8	200	50,0	118	29,5	3,978	0,943
35-Yerel Yönetimlerle, sivil Toplum Örgütleriyle İşbirliğini Artırmalı	10	2,5	25	6,2	43	10,8	225	56,2	97	24,2	3,935	0,907
29-Kültürel Değerleri Önemsemeli, Halka Örnek Olmalı, Öğrenciyi Denetlemeli	11	2,8	26	6,5	33	8,2	192	48,0	138	34,5	4,050	0,967
34-Öğrenci Halk Bütünleşmesini Sağlamalı	13	3,2	19	4,8	51	12,8	226	56,5	91	22,8	3,907	0,912
28-Öğrencilerini Tüm İş Kollarında Staj Yaptırmalı	10	2,5	32	8,0	45	11,2	181	45,2	132	33,0	3,982	0,995
26-Balıkesir Üniversitesi Özellikle Balıkesir'in Tanıtımı ve İmajı İçin Çalışmalıdır	11	2,8	25	6,2	39	9,8	188	47,0	137	34,2	4,038	0,969
39-Ekonomik Yaşamı İlgilendiren Her Konuda Seminerler Düzenlemelidir	11	2,8	17	4,2	47	11,8	238	59,5	87	21,8	3,933	0,866
25-Balıkesir Üniversitesi Özellikle Kültürel, Sportif Etkinlikler Düzenlemelidir	7	1,8	33	8,2	40	10,0	220	55,0	100	25,0	3,932	0,914
32-Üniversitede Çalışacak Personel Halkla Bütünleşmeli	11	2,8	44	11,0	62	15,5	203	50,7	80	20,0	3,742	0,989
36-Kaliteli Eğitim Vermeli, Kaliteli Araştırmalar Yaptırmalı, Mezunları Kolayca İş Bulabilmeli	12	3,0	8	2,0	18	4,5	135	33,8	227	56,8	4,393	0,900
37-Öğrencilerinin Örgütlenmesini, Sivil Toplum Örgütleriyle İlişki Kurmalarını Teşvik Etmeli	16	4,0	28	7,0	72	18,0	202	50,5	82	20,5	3,765	0,986

Çizelge 19'da araştırmaya katılan bireylerin "Reform Beklentisi" ile ilgili ifadelerine verdiği cevaplar incelendiğinde;

“27-Halkı Hayvancılık, Bahçecilik, Ziraatçılık Gibi Konularda Bilimsel Açıdan Aydınlatmalı” ifadesine bireylerin, %2,5'i (n=10) kesinlikle katılmıyorum, %6,2'si (n=25) katılmıyorum, %11,8'i (n=47) kararsızım, %50,0'ı (n=200) katılıyorum, %29,5'i (n=118) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “27-halkı hayvancılık, bahçecilik, ziraatçılık gibi konularda bilimsel açıdan aydınlatmalı” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,978$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“35-Yerel Yönetimlerle, Sivil Toplum Örgütleriyle İşbirliğini Artırmalı” ifadesine bireylerin, %2,5'i (n=10) kesinlikle katılmıyorum, %6,2'si (n=25) katılmıyorum, %10,8'i (n=43) kararsızım, %56,2'si (n=225) katılıyorum, %24,2'si (n=97) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “35-yerel yönetimlerle, sivil toplum örgütleriyle iş birliğini artırmalı” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,935$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“29-Kültürel Değerleri Önemsemeli, Halka Örnek Olmalı, Öğrenciyi Denetlemeli” ifadesine bireylerin, %2,8'i (n=11) kesinlikle katılmıyorum, %6,5'i (n=26) katılmıyorum, %8,2'si (n=33) kararsızım, %48,0'ı (n=192) katılıyorum, %34,5'i (n=138) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “29-kültürel değerleri önemsemeli, halka örnek olmalı, öğrenciyi denetlemeli” ifadesine yüksek ($\bar{x}=4,050$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“34-Öğrenci Halk Bütünleşmesi Sağlanmalı” ifadesine bireylerin, %3,2'si (n=13) kesinlikle katılmıyorum, %4,8'i (n=19) katılmıyorum, %12,8'i (n=51) kararsızım, %56,5'i (n=226) katılıyorum, %22,8'i (n=91) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “34-öğrenci halk bütünleşmesini sağlamalı” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,907$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“28-Öğrencilerini Tüm İş Kollarında Staj Yaptırmalı” ifadesine bireylerin, %2,5'i (n=10) kesinlikle katılmıyorum, %8,0'ı (n=32) katılmıyorum, %11,2'si (n=45) kararsızım, %45,2'si (n=181) katılıyorum, %33,0'ı (n=132) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “28-öğrencilerini tüm iş kollarında staj yaptırmalı” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,982$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“26-Balikesir Üniversitesi Özellikle Balıkesir'in Tanıtımı Ve İmajı İçin Çalışmalıdır” ifadesine bireylerin, %2,8'i (n=11) kesinlikle katılmıyorum, %6,2'si

(n=25) katılmıyorum, %9,8'i (n=39) kararsızım, %47,0'ı (n=188) katılıyorum, %34,2'si (n=137) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “26-balıkesir üniversitesi özellikle Balıkesir'in tanıtımı ve imajı için çalışmalıdır” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =4,038) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“39-Ekonomik Yaşamı İlgilendiren Her Konuda Seminerler Düzenlemelidir” ifadesine bireylerin, %2,8'i (n=11) kesinlikle katılmıyorum, %4,2'si (n=17) katılmıyorum, %11,8'i (n=47) kararsızım, %59,5'i (n=238) katılıyorum, %21,8'i (n=87) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “39-Ekonomik yaşamı ilgilendiren her konuda seminerler düzenlemelidir” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,933) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“25-Balıkesir Üniversitesi Özellikle Kültürel, Sportif Etkinlikler Düzenlemelidir” ifadesine bireylerin, %1,8'i (n=7) kesinlikle katılmıyorum, %8,2'si (n=33) katılmıyorum, %10,0'ı (n=40) kararsızım, %55,0'ı (n=220) katılıyorum, %25,0'ı (n=100) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “25-Balıkesir Üniversitesi özellikle kültürel, sportif etkinlikler düzenlemelidir” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,932) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“32-Üniversitede Çalışacak Personel Halkla Bütünleşmeli” ifadesine bireylerin, %2,8'i (n=11) kesinlikle katılmıyorum, %11,0'ı (n=44) katılmıyorum, %15,5'i (n=62) kararsızım, %50,7'si (n=203) katılıyorum, %20,0'ı (n=80) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “32-Üniversitede çalışacak personel halkla bütünleşmeli” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,742) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“36-Kaliteli Eğitim Vermeli, kaliteli Araştırmalar Yaptırmalı, mezunları Kolayca İş Bulabilmeli” ifadesine bireylerin, %3,0'ı (n=12) kesinlikle katılmıyorum, %2,0'ı (n=8) katılmıyorum, %4,5'i (n=18) kararsızım, %33,8'i (n=135) katılıyorum, %56,8'i (n=227) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “36-Kaliteli eğitim vermeli, kaliteli araştırmalar yaptırmalı, mezunları kolayca iş bulabilmeli” ifadesine çok yüksek ($\bar{x}$ =4,393) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“37-Öğrencilerinin Örgütlenmesini, Sivil Toplum Örgütleriyle İlişki Kurmalarını Teşvik Etmeli” ifadesine bireylerin, %4,0'ı (n=16) kesinlikle katılmıyorum, %7,0'ı (n=28) katılmıyorum, %18,0'ı (n=72) kararsızım, %50,5'i (n=202) katılıyorum,

%20,5'i (n=82) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “37-Öğrencilerinin örgütlenmesini, sivil toplum örgütleriyle ilişki kurmalarını teşvik etmeli” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,765$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin “*Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması*” ile ilgili ifadelerle verdiği cevapların dağılımları çizelge 20’de verilmektedir.

Çizelge 20. Ankete Katılan Bireylerin Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ort	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
13-Balıkesir Üniversitesi Özellikle Yeni İşyerlerinin Açılmasını Sağlamıştır	17	4,2	43	10,8	88	22,0	181	45,2	71	17,8	3,615	1,032
11-Balıkesir Üniversitesi Özellikle Esnafın Kazancını Artırmıştır	12	3,0	20	5,0	33	8,2	215	53,8	120	30,0	4,027	0,924
5-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir’e Para Girişi Sağlamaktadır	17	4,2	22	5,5	61	15,2	173	43,2	127	31,8	3,928	1,034
6-Balıkesir Üniversitesinin Balıkesir’in Ekonomik Yaşamını Olumlu Etkilemiştir	11	2,8	26	6,5	53	13,2	209	52,2	101	25,2	3,908	0,941
14-Balıkesir Üniversitesi Kente Bir Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Bir Canlılık Getirmiştir	12	3,0	32	8,0	46	11,5	247	61,8	63	15,8	3,792	0,906
15-Balıkesir Üniversitesi Ekonomik Rekabetin Artmasına Neden Olmuştur	16	4,0	63	15,8	104	26,0	177	44,2	40	10,0	3,405	0,999
12-Balıkesir Üniversitesi Kentteki Ulaşım İmkanlarını Geliştirmiş ve İyileştirmiştir	14	3,5	68	17,0	90	22,5	182	45,5	46	11,5	3,445	1,015

Çizelge 20’de araştırmaya katılan bireylerin Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması ile ilgili ifadelerle verdiği cevaplar incelendiğinde;

“13-Balıkesir Üniversitesi Özellikle Yeni İşyerlerinin Açılmasını Sağlamıştır” ifadesine bireylerin, %4,2’si (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %10,8’i (n=43)

katılmıyorum, %22,0'ı (n=88) kararsızım, %45,2'si (n=181) katılıyorum, %17,8'i (n=71) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “13-Balıkesir Üniversitesi özellikle yeni işyerlerinin açılmasını sağlamıştır” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,615) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“11-Balıkesir Üniversitesi Özellikle Esnafın Kazancını Artırmıştır” ifadesine bireylerin, %3,0'ı (n=12) kesinlikle katılmıyorum, %5,0'ı (n=20) katılmıyorum, %8,2'si (n=33) kararsızım, %53,8'i (n=215) katılıyorum, %30,0'ı (n=120) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “11-Balıkesir Üniversitesi özellikle esnafın kazancını artırmıştır” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =4,027) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“5-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir'e Para Girişi Sağlamaktadır” ifadesine bireylerin, %4,2'si (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %5,5'i (n=22) katılmıyorum, %15,2'si (n=61) kararsızım, %43,2'si (n=173) katılıyorum, %31,8'i (n=127) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “5-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir'e para girişi sağlamaktadır” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,928) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“6-Balıkesir Üniversitesi'nin Balıkesir'in Ekonomik Yaşamını Olumlu Etkilemiştir” ifadesine bireylerin, %2,8'i (n=11) kesinlikle katılmıyorum, %6,5'i (n=26) katılmıyorum, %13,2'si (n=53) kararsızım, %52,2'si (n=209) katılıyorum, %25,2'si (n=101) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “6-Balıkesir Üniversitesi'nin Balıkesir'in ekonomik yaşamını olumlu etkilemiştir” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,908) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“14-Balıkesir Üniversitesi Kente Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Bir Canlılık Getirmiştir” ifadesine bireylerin, %3,0'ı (n=12) kesinlikle katılmıyorum, %8,0'ı (n=32) katılmıyorum, %11,5'i (n=46) kararsızım, %61,8'i (n=247) katılıyorum, %15,8'i (n=63) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “14-Balıkesir Üniversitesi kente bir sosyal, kültürel ve ekonomik bir canlılık getirmiştir” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,792) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“15-Balıkesir Üniversitesi Ekonomik Rekabetin Artmasına Neden Olmuştur” ifadesine bireylerin, %4,0'ı (n=16) kesinlikle katılmıyorum, %15,8'i (n=63) katılmıyorum, %26,0'ı (n=104) kararsızım, %44,2'si (n=177) katılıyorum, %10,0'ı (n=40) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “15-Balıkesir Üniversitesi ekonomik rekabetin artmasına neden olmuştur” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,405) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“12-Balıkesir Üniversitesi Kentteki Ulaşım İmkanlarını Geliştirmiş ve İyileştirmiştir” ifadesine bireylerin, %3,5'i (n=14) kesinlikle katılmıyorum, %17,0'ı

(n=68) katılmıyorum, %22,5'i (n=90) kararsızım, %45,5'i (n=182) katılıyorum, %11,5'i (n=46) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “12-Balıkesir Üniversitesi kentteki ulaşım imkanlarını geliştirmiş ve iyileştirmiştir” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,445$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin “*Toplumsal Gelişime Katkı*” ile ilgili ifadelere verdiği cevapların dağılımları çizelge 21’de verilmektedir.

Çizelge 21. Ankete Katılan Bireylerin Toplumsal Gelişime Katkı ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ort	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
19-Hoşgörü ve Demokrasi Kültürünün Gelişmesinde Olumlu Etkili Olmuştur	14	3,5	41	10,2	116	29,0	197	49,2	32	8,0	3,480	0,909
21-Balıkesir’deki Bilimsel Sanatsal Etkinliklerin Artmasına Neden Olmuştur	21	5,2	48	12,0	123	30,8	178	44,5	30	7,5	3,370	0,970
18-Bakış Açısının ve Zihniyetinin Genişlemesinde Olumlu Etkide Bulunmuştur	18	4,5	43	10,8	111	27,8	201	50,2	27	6,8	3,440	0,932
22-İnsan İlişkilerinin Gelişmesine, Kentliliğe Olumlu Etkide Bulunmuştur	15	3,8	52	13,0	110	27,5	198	49,5	25	6,2	3,415	0,925
20-Balıkesir’li Gençleri Üniversiteli Olmaya Özendirmede Olumlu Etki Etmiştir	19	4,8	57	14,2	105	26,2	186	46,5	33	8,2	3,392	0,988

Çizelge 21’de araştırmaya katılan bireylerin “*Toplumsal Gelişime Katkı*” ile ilgili ifadelere verdiği cevaplar incelendiğinde;

“19-Hoşgörü ve Demokrasi Kültürünün Gelişmesinde Olumlu Etkili Olmuştur” ifadesine bireylerin, %3,5'i (n=14) kesinlikle katılmıyorum, %10,2'si (n=41) katılmıyorum, %29,0'ı (n=116) kararsızım, %49,2'si (n=197) katılıyorum, %8,0'ı (n=32) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “19-Hoşgörü ve demokrasi

kültürünün gelişmesinde olumlu etkili olmuştur” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,480$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“21-Balıkesir’deki Bilimsel Sanatsal Etkinliklerin Artmasına Neden Olmuştur” ifadesine bireylerin, %5,2’si (n=21) kesinlikle katılmıyorum, %12,0’ı (n=48) katılmıyorum, %30,8’i (n=123) kararsızım, %44,5’i (n=178) katılıyorum, %7,5’i (n=30) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “21-Balıkesir’deki bilimsel sanatsal etkinliklerin artmasına neden olmuştur” ifadesine orta ($\bar{x}=3,370$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“18-Bakış Açısının ve Zihniyetinin Genişlemesinde Olumlu Etkide Bulunmuştur” ifadesine bireylerin, %4,5’i (n=18) kesinlikle katılmıyorum, %10,8’i (n=43) katılmıyorum, %27,8’i (n=111) kararsızım, %50,2’si (n=201) katılıyorum, %6,8’i (n=27) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “18-Bakış açısının ve zihniyetinin genişlemesinde olumlu etkide bulunmuştur” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,440$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“22-İnsan İlişkilerinin Gelişmesine, Kentliliğe Olumlu Etkide Bulunmuştur” ifadesine bireylerin, %3,8’i (n=15) kesinlikle katılmıyorum, %13,0’ı (n=52) katılmıyorum, %27,5’i (n=110) kararsızım, %49,5’i (n=198) katılıyorum, %6,2’si (n=25) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “22-İnsan ilişkilerinin gelişmesine, kentliliğe olumlu etkide bulunmuştur” ifadesine yüksek ($\bar{x}=3,415$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“20-Balıkesir’li Gençleri Üniversiteli Olmaya Özendirmede Olumlu Etki Etmiştir” ifadesine bireylerin, %4,8’i (n=19) kesinlikle katılmıyorum, %14,2’si (n=57) katılmıyorum, %26,2’si (n=105) kararsızım, %46,5’i (n=186) katılıyorum, %8,2’si (n=33) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Bireylerin “20-Balıkesir’li gençlerin üniversiteli olmaya özendirmede olumlu etki etmiştir” ifadesine ($\bar{x}=3,392$) orta düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin “Üniversite İmajı” ile ilgili ifadelerine verdiği cevapların dağılımları çizelge 22’de verilmektedir.

Çizelge 22. Ankete Katılan Bireylerin Üniversite İmajı ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ort	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
2-Balıkesir Üniversitesi Olumlu Bir İmaja Sahiptir	13	3,2	39	9,8	76	19,0	206	51,5	66	16,5	3,683	0,969
1-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir’de Kabul Görüp Benimsenmiştir	14	3,5	21	5,2	56	14,0	207	51,7	102	25,5	3,905	0,956
9-Balıkesir Üniversitesi Yeni Kurulan Üniversitelerle Kıyaslandığında Kalitelidir	17	4,3	44	11,0	137	34,3	173	43,4	28	7,0	3,380	0,924
8-Balıkesir Üniversitesi Her Açından Hızla Gelişen Bir Üniversitedir	14	3,5	46	11,5	145	36,2	166	41,5	29	7,2	3,375	0,906

Çizelge 22’de araştırmaya katılan bireylerin “*Üniversite İmajı*” ile ilgili ifadelerine verdiği cevaplar incelendiğinde;

“*2-Balıkesir Üniversitesi Olumlu Bir İmaja Sahiptir*” ifadesine bireylerin, %3,2’si (n=13) kesinlikle katılmıyorum, %9,8’i (n=39) katılmıyorum, %19,0’ı (n=76) kararsızım, %51,5’i (n=206) katılıyorum, %16,5’i (n=66) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Halkın “2-Balıkesir üniversitesi olumlu bir imaja sahiptir” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,683) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*1-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir’de Kabul Görüp Benimsenmiştir*” ifadesine bireylerin, %3,5’i (n=14) kesinlikle katılmıyorum, %5,2’si (n=21) katılmıyorum, %14,0’ı (n=56) kararsızım, %51,7’si (n=207) katılıyorum, %25,5’i (n=102) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Ankete katılan bireylerin “1-Balıkesir üniversitesi Balıkesir’de kabul görüp benimsenmiştir” ifadesine yüksek ($\bar{x}$ =3,905) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“9-Balıkesir Üniversitesi Yeni Kurulan Üniversitelerle Kıyaslandığında Kalitelidir” ifadesine bireylerin, %4,3’ü (n=17) kesinlikle katılmıyorum, %11,0’ı (n=44) katılmıyorum, %34,3’ü (n=137) kararsızım, %43,4’ü (n=173) katılıyorum, %7,0’ı (n=28) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Halkın “9-Balıkesir Üniversitesi yeni kurulan üniversitelerle kıyaslandığında kalitelidir” ifadesine orta ($\bar{x}$ =3,380) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“8-Balıkesir Üniversitesi Her Açıdan Hızla Gelişen Bir Üniversitedir” ifadesine bireylerin, %3,5’i (n=14) kesinlikle katılmıyorum, %11,5’i (n=46) katılmıyorum, %36,2’si (n=145) kararsızım, %41,5’i (n=166) katılıyorum, %7,2’si (n=29) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Halkın “8-Balıkesir Üniversitesi her açıdan hızla gelişen bir üniversitedir” ifadesine orta ($\bar{x}$ =3,375) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin “Yozlaşma” ile ilgili ifadelere verdiği cevapların dağılımları çizelge 23’te verilmektedir.

Çizelge 23. Halkın Yozlaşma ile İlgili İfadelere Verdiği Cevapların Dağılımları

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ort	Ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
23-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir Halkında Özentiye, Kültür Yozlaşmasına Neden Olmuştur	88	22,0	141	35,2	82	20,5	67	16,8	22	5,5	2,485	1,165
24-Toplumsal Değerlerin Yozlaşmasına Neden Olmuştur	98	24,5	141	35,2	72	18,0	71	17,8	18	4,5	2,425	1,167

Çizelge 23’te araştırmaya katılan bireylerin “Yozlaşma” ile ilgili ifadelere verdiği cevaplar incelendiğinde;

“23-Balıkesir Üniversitesi Balıkesir Halkında Özentiye, Kültür Yozlaşmasına Neden Olmuştur” ifadesine ankete katılan bireylerin, %22,0’ı (n=88) kesinlikle

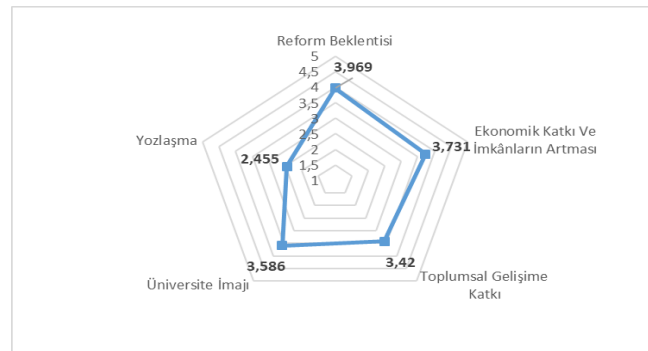
katılmıyorum, %35,2'si (n=141) katılmıyorum, %20,5'i (n=82) kararsızım, %16,8'i (n=67) katılıyorum, %5,5'i (n=22) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Halkın “23-Balıkesir üniversitesi Balıkesir halkında özentiyeye, kültür yozlaşmasına neden olmuştur” ifadesine zayıf ($\bar{x}=2,485$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“24-Toplumsal Değerlerin Yozlaşmasına Neden Olmuştur” ifadesine bireylerin, %24,5'i (n=98) kesinlikle katılmıyorum, %35,2'si (n=141) katılmıyorum, %18,0'ı (n=72) kararsızım, %17,8'i (n=71) katılıyorum, %4,5'i (n=18) kesinlikle katılıyorum yanıtını vermiştir. Halkın “24-Toplumsal değerlerin yozlaşmasına neden olmuştur” ifadesine zayıf ($\bar{x}=2,425$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Çizelge 24. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Reform Beklentisi	400	3,969	0,648	1,000	5,000
Ekonomik Katkı ve İmkânların Artması	400	3,731	0,722	1,000	5,000
Toplumsal Gelişime Katkı	400	3,420	0,727	1,000	5,000
Üniversite İmajı	400	3,586	0,726	1,000	5,000
Yozlaşma	400	2,455	1,098	1,000	5,000

Çizelge 24'te ankete katılan bireylerin “Reform Beklentisi” ortalaması yüksek $3,969 \pm 0,648$ (Min=1; Maks=5), “Ekonomik Katkı ve İmkânların Artması” ortalaması yüksek $3,731 \pm 0,722$ (Min=1; Maks=5), “Toplumsal Gelişime Katkı” ortalaması yüksek $3,420 \pm 0,727$ (Min=1; Maks=5), “Üniversite İmajı” Ortalaması” yüksek $3,586 \pm 0,726$ (Min=1; Maks=5), “Yozlaşma” ortalaması zayıf $2,455 \pm 1,098$ (Min=1; Maks=5), olarak saptanmıştır. Şekil 8’de grafik olarak da görülmektedir.

Şekil 8. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puan Ortalamaları

Çizelge 25. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Algılanan Gelir Düzeyine Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Reform Beklentisi	Yoksul	24	3,936	0,811	0,070	0,932	
	Orta Halli	318	3,967	0,632			
	İyi Halli	58	3,992	0,670			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Yoksul	24	3,637	0,856	0,235	0,791	
	Orta Halli	318	3,740	0,658			
	İyi Halli	58	3,722	0,968			
Toplumsal Gelişime Katkı	Yoksul	24	3,192	0,950	2,495	0,084	
	Orta Halli	318	3,459	0,663			
	İyi Halli	58	3,297	0,921			
Üniversite İmajı	Yoksul	24	3,135	0,932	5,045	0,007	2>1 3>1
	Orta Halli	318	3,619	0,683			
	İyi Halli	58	3,591	0,811			
Yozlaşma	Yoksul	24	2,729	1,000	2,102	0,124	
	Orta Halli	318	2,476	1,114			
	İyi Halli	58	2,224	1,027			

Tek Yönlü Varyans Analizi

Çizelge 25'te ankete katılan bireylerin algılanan gelir düzeyine göre üniversite imajı puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(2, 397)}=5,045$; $p=0,007<0.05$). Farkın nedeni; Algılanan gelir düzeyi orta halli olanların üniversite imajı puanlarının ($\bar{x}=3,619$), algılanan gelir düzeyi yoksul olanların üniversite imajı puanlarından ($\bar{x}=3,135$) yüksek olmasıdır. Algılanan gelir düzeyi iyi halli olanların üniversite imajı puanlarının ($\bar{x}=3,591$), algılanan gelir düzeyi yoksul olanların üniversite imajı puanlarından ($\bar{x}=3,135$) yüksek olmasıdır.

Ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, yozlaşma puanları algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Çizelge 26. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Balıkesir’de İkamet Süresine Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Reform Beklentisi	1-3	38	3,947	0,692	0,517	0,763	
	4-7	41	3,834	0,603			
	8-11	29	3,994	0,773			
	12-15	24	3,977	0,551			
	16-19	21	4,082	0,798			
	20 ve üzeri	247	3,981	0,630			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	1-3	38	3,571	0,653	2,607	0,025	2>1 2>3 2>5 4>5 2>6
	4-7	41	4,017	0,587			
	8-11	29	3,670	0,889			
	12-15	24	3,923	0,644			
	16-19	21	3,483	0,759			
	20 ve üzeri	247	3,718	0,722			
Toplumsal Gelişime Katkı	1-3	38	3,526	0,580	1,059	0,383	
	4-7	41	3,561	0,682			
	8-11	29	3,283	0,871			
	12-15	24	3,583	0,762			
	16-19	21	3,381	0,792			
	20 ve üzeri	247	3,383	0,728			
Üniversite İmajı	1-3	38	3,507	0,611	1,268	0,277	
	4-7	41	3,476	0,819			
	8-11	29	3,517	0,785			
	12-15	24	3,750	0,651			
	16-19	21	3,333	0,649			
	20 ve üzeri	247	3,630	0,730			
Yozlaşma	1-3	38	2,474	0,900	0,411	0,841	
	4-7	41	2,427	1,127			
	8-11	29	2,345	1,173			
	12-15	24	2,188	1,071			
	16-19	21	2,500	1,194			
	20 ve üzeri	247	2,492	1,113			

Tek Yönlü Varyans Analizi

Çizelge 26’da ankete katılan bireylerin Balıkesir’de ikamet Süresine Göre ekonomik katkı ve imkanların artması puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(5, 394)}=2,607$; $p=0,025<0.05$). Farkın nedeni; Balıkesir’de ikamet süresi 4-7 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=4,017$), Balıkesir’de ikamet süresi 1-3 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,571$) yüksek olmasıdır. Balıkesir’de ikamet süresi 4-7 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=4,017$), Balıkesir’de ikamet süresi 8-11 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,670$) yüksek olmasıdır. Balıkesir’de ikamet süresi 4-7 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=4,017$), Balıkesir’de ikamet süresi 16-19 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,483$) yüksek olmasıdır. Balıkesir’de ikamet süresi 12-15 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=3,923$), Balıkesir’de ikamet süresi 16-19 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,483$) yüksek olmasıdır. Balıkesir’de ikamet süresi 4-7 yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=4,017$), Balıkesir’de ikamet süresi 20 ve üzeri yıl olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,718$) yüksek olmasıdır.

Ankete katılan bireylerin reform beklentisi, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları Balıkesir’de ikamet süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Çizelge 27. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Eğitim Durumuna Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Reform Beklentisi	Ortaokul ve Altı	27	3,798	0,871	1,422	0,236
	Lise	99	3,938	0,708		
	Önlisans	94	3,928	0,574		
	Lisans ve Üzeri	180	4,033	0,608		
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Ortaokul ve Altı	27	3,910	0,737	0,733	0,533
	Lise	99	3,722	0,653		
	Önlisans	94	3,757	0,699		
	Lisans ve Üzeri	180	3,697	0,767		
Toplumsal Gelişime Katkı	Ortaokul ve Altı	27	3,482	0,812	0,435	0,728
	Lise	99	3,350	0,703		
	Önlisans	94	3,434	0,712		
	Lisans ve Üzeri	180	3,441	0,739		
Üniversite İmajı	Ortaokul ve Altı	27	3,843	0,560	1,905	0,128
	Lise	99	3,657	0,707		
	Önlisans	94	3,532	0,696		
	Lisans ve Üzeri	180	3,536	0,767		
Yozlaşma	Ortaokul ve Altı	27	2,093	0,888	1,323	0,266
	Lise	99	2,450	1,065		
	Önlisans	94	2,569	1,064		
	Lisans ve Üzeri	180	2,453	1,156		

Tek Yönlü Varyans Analizi

Çizelge 27’de ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Çizelge 28. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Hangi Sektörde Çalışıldığına Göre Farklaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Reform Beklentisi	Kamu	285	3,958	0,692	0,190	0,903	
	Özel	57	4,000	0,520			
	Kendi İşi	21	3,926	0,490			
	İşsiz	37	4,025	0,559			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Kamu	285	3,655	0,688	5,262	0,001	2>1
	Özel	57	3,907	0,806			3>1
	Kendi İşi	21	4,191	0,535			3>4
	İşsiz	37	3,788	0,802			
Toplumsal Gelişime Katkı	Kamu	285	3,379	0,744	1,099	0,349	
	Özel	57	3,491	0,689			
	Kendi İşi	21	3,524	0,634			
	İşsiz	37	3,562	0,702			
Üniversite İmajı	Kamu	285	3,576	0,742	0,434	0,729	
	Özel	57	3,575	0,691			
	Kendi İşi	21	3,762	0,533			
	İşsiz	37	3,574	0,766			
Yozlaşma	Kamu	285	2,525	1,076	1,363	0,254	
	Özel	57	2,298	1,129			
	Kendi İşi	21	2,214	1,280			
	İşsiz	37	2,297	1,096			

Tek Yönlü Varyans Analizi

Çizelge 28’de ankete katılan bireylerin hangi sektörde çalışıldığına göre ekonomik katkı ve imkanların artması puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(3, 396)}=5,262$; $p=0,001<0.05$). Farkın nedeni; Hangi sektörde çalışıldığına göre özel sektör olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=3,907$), hangi sektörde çalışıldığı kamu sektörü olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,655$) yüksek olmasıdır. Hangi sektörde çalışıldığı kendi işi olanların

ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=4,191$), hangi sektörde çalışıldığı kamu sektörü olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,655$) yüksek olmasıdır. Hangi sektörde çalışıldığı kendi işi olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=4,191$), hangi sektörde çalışıldığı işsiz olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,788$) yüksek olmasıdır.

Ankete katılan bireylerin reform beklentisi, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları hangi sektörde çalışıldığı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Çizelge 29. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Kimlerle Birlikte Yaşandığına Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Reform Beklentisi	Ailem ve Çocuklarımla	226	3,957	0,666	0,368	0,693
	Anne ve Babamla	128	3,962	0,663		
	Kendi Başıma	46	4,046	0,500		
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Ailem ve Çocuklarımla	226	3,772	0,662	1,423	0,242
	Anne ve Babamla	128	3,643	0,760		
	Kendi Başıma	46	3,780	0,875		
Toplumsal Gelişime Katkı	Ailem ve Çocuklarımla	226	3,374	0,716	2,742	0,066
	Anne ve Babamla	128	3,419	0,772		
	Kendi Başıma	46	3,648	0,619		
Üniversite İmajı	Ailem ve Çocuklarımla	226	3,639	0,681	1,600	0,203
	Anne ve Babamla	128	3,535	0,764		
	Kendi Başıma	46	3,462	0,818		
Yozlaşma	Ailem ve Çocuklarımla	226	2,460	1,069	1,025	0,360
	Anne ve Babamla	128	2,520	1,149		
	Kendi Başıma	46	2,250	1,094		

Tek Yönlü Varyans Analizi

Çizelge 29’da ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları kimlerle birlikte yaşandığı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Çizelge 30. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Mesleğe Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Reform Beklentisi	Memur	238	3,969	0,644	0,071	0,975	
	İşçi	51	3,934	0,779			
	Serbest Meslek	71	3,977	0,619			
	Meslek Sahibi Olmayan	40	3,993	0,549			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Memur	238	3,650	0,703	2,994	0,031	3>1
	İşçi	51	3,863	0,491			
	Serbest Meslek	71	3,905	0,833			
	Meslek Sahibi Olmayan	40	3,739	0,804			
Toplumsal Gelişime Katkı	Memur	238	3,376	0,757	1,109	0,345	
	İşçi	51	3,420	0,702			
	Serbest Meslek	71	3,473	0,667			
	Meslek Sahibi Olmayan	40	3,585	0,675			
Üniversite İmajı	Memur	238	3,581	0,735	0,111	0,954	
	İşçi	51	3,549	0,725			
	Serbest Meslek	71	3,602	0,689			
	Meslek Sahibi Olmayan	40	3,631	0,764			
Yozlaşma	Memur	238	2,555	1,088	2,615	0,051	
	İşçi	51	2,480	1,113			
	Serbest Meslek	71	2,148	1,064			
	Meslek Sahibi Olmayan	40	2,375	1,137			

Tek Yönlü Varyans Analizi

Çizelge 30’da ankete katılan bireylerin mesleğe göre ekonomik katkı ve imkanların artması puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(3, 396)}=2,994$; $p=0,031<0.05$). Farkın nedeni; Mesleği serbest meslek olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarının ($\bar{x}=3,905$), mesleği memur olanların ekonomik katkı ve imkanların artması puanlarından ($\bar{x}=3,650$) yüksek olmasıdır.

Ankete katılan bireylerin reform beklentisi, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları meslek değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Çizelge 31. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Oturulan Mahalle Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Reform Beklentisi	Bahçelievler	141	4,035	0,526	1,561	0,198
	Plevne	122	3,990	0,640		
	Dinkçiler	68	3,840	0,767		
	Sütlüce	69	3,922	0,745		
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Bahçelievler	141	3,787	0,679	0,823	0,482
	Plevne	122	3,745	0,758		
	Dinkçiler	68	3,698	0,756		
	Sütlüce	69	3,627	0,708		
Toplumsal Gelişime Katkı	Bahçelievler	141	3,491	0,731	0,775	0,508
	Plevne	122	3,369	0,748		
	Dinkçiler	68	3,418	0,724		
	Sütlüce	69	3,365	0,689		
Üniversite İmajı	Bahçelievler	141	3,557	0,717	0,752	0,521
	Plevne	122	3,650	0,665		
	Dinkçiler	68	3,618	0,871		
	Sütlüce	69	3,500	0,695		
Yozlaşma	Bahçelievler	141	2,497	1,152	0,460	0,711
	Plevne	122	2,447	1,148		

	Dinkçiler	68	2,324	0,988		
	Sütlüce	69	2,515	1,007		

Çizelge 31’de ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları oturlan mahalle değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Çizelge 32. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Yaşa Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Reform Beklentisi	29 Ve Altı	173	3,991	0,637	0,192	0,825	
	30-39	138	3,947	0,569			
	40 Ve Üzeri	89	3,959	0,777			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	29 Ve Altı	173	3,671	0,751	1,808	0,165	
	30-39	138	3,732	0,714			
	40 ve Üzeri	89	3,849	0,665			
Toplumsal Gelişime Katkı	29 ve Altı	173	3,454	0,687	1,910	0,149	
	30-39	138	3,325	0,764			
	40 ve Üzeri	89	3,499	0,739			
Üniversite İmajı	29 ve Altı	173	3,461	0,775	4,572	0,011	2>1 3>1
	30-39	138	3,679	0,701			
	40 ve Üzeri	89	3,683	0,630			
Yozlaşma	29 ve Altı	173	2,468	1,114	0,587	0,556	
	30-39	138	2,507	1,067			
	40 ve Üzeri	89	2,348	1,119			

Tek Yönlü Varyans Analizi

Çizelge 32’de ankete katılan bireylerin yaşa göre üniversite imajı puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($F_{(2, 397)}=4,572$; $p=0,011<0.05$). Farkın nedeni; Yaşı 30-39 arasında olanların üniversite imajı puanlarının ($\bar{x}=3,679$), yaşı 29 ve altı arasında olanların üniversite imajı puanlarından ($\bar{x}=3,461$) yüksek olmasıdır. Yaşı 40 ve üzeri

arasında olanların üniversite imajı puanlarının ($\bar{x}=3,683$), yaşı 29 ve altı arasında olanların üniversite imajı puanlarından ($\bar{x}=3,461$) yüksek olmasıdır.

Ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, yozlaşma puanları yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir($p>0.05$).

Çizelge 33. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Bugüne Kadar Balıkesir Üniversitesi İmkânlarından Yararlanılma Durumu Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Reform Beklentisi	Evet	178	4,089	0,566	3,382	398	0,001
	Hayır	222	3,872	0,692			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Evet	178	3,791	0,765	1,469	398	0,148
	Hayır	222	3,684	0,683			
Toplumsal Gelişime Katkı	Evet	178	3,445	0,735	0,626	398	0,532
	Hayır	222	3,399	0,722			
Üniversite İmajı	Evet	178	3,573	0,777	-0,310	398	0,757
	Hayır	222	3,596	0,684			
Yozlaşma	Evet	178	2,385	1,146	-1,145	398	0,253
	Hayır	222	2,511	1,058			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Çizelge 33'te ankete katılan bireylerin bugüne kadar Balıkesir Üniversitesi imkanlarından yararlanılma durumuna göre reform beklentisi puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(398)}=3.382$; $p=0.001<0,05$). Balıkesir Üniversitesi imkanlarından yararlananların reform beklentisi puanları ($\bar{x}=4,089$), Balıkesir Üniversitesi imkanlarından yararlanmayanların reform beklentisi puanlarından ($\bar{x}=3,872$) yüksek bulunmuştur.

Ankete katılan bireylerin ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları bugüne kadar Balıkesir Üniversitesi imkanlarından yararlanılma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Çizelge 34. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Balıkesir Üniversitesi Bilimsel Etkinliklerine Katılma Durumu Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Reform Beklentisi	Evet	117	4,068	0,588	1,972	398	0,049
	Hayır	283	3,928	0,667			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Evet	117	3,733	0,796	0,021	398	0,983
	Hayır	283	3,731	0,690			
Toplumsal Gelişime Katkı	Evet	117	3,506	0,827	1,531	398	0,126
	Hayır	283	3,384	0,680			
Üniversite İmajı	Evet	117	3,551	0,825	-0,608	398	0,575
	Hayır	283	3,600	0,682			
Yozlaşma	Evet	117	2,453	1,200	-0,023	398	0,982
	Hayır	283	2,456	1,056			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Çizelge 34’te ankete katılan bireylerin Balıkesir Üniversitesi bilimsel etkinliklerine katılma durumu göre reform beklentisi puanları anlamlı farklılık göstermektedir($t_{(398)}=1.972$; $p=0.049<0,05$). Balıkesir Üniversitesi bilimsel etkinliklerine katılanların reform beklentisi puanları ($\bar{x}=4,068$), Balıkesir Üniversitesi bilimsel etkinliklerine katılmayanların reform beklentisi puanlarından ($\bar{x}=3,928$) yüksek bulunmuştur.

Ankete katılan bireylerin ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları Balıkesir Üniversitesi bilimsel etkinliklerine katılma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Çizelge 35. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Reform Beklentisi	Kadın	182	4,065	0,468	2,754	398	0,004
	Erkek	218	3,888	0,758			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Kadın	182	3,742	0,720	0,261	398	0,794
	Erkek	218	3,723	0,724			
Toplumsal Gelişime Katkı	Kadın	182	3,467	0,701	1,195	398	0,233
	Erkek	218	3,380	0,748			
Üniversite İmajı	Kadın	182	3,591	0,662	0,127	398	0,899
	Erkek	218	3,581	0,777			
Yozlaşma	Kadın	182	2,327	1,020	-2,141	398	0,031
	Erkek	218	2,562	1,151			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Çizelge 35'te ankete katılan bireylerin cinsiyete göre reform beklentisi puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(398)}=2.754$; $p=0.004<0,05$). Kadınların reform beklentisi puanları ($\bar{x}=4,065$), erkeklerin reform beklentisi puanlarından ($\bar{x}=3,888$) yüksek bulunmuştur.

Ankete katılan bireylerin cinsiyete göre yozlaşma puanları anlamlı farklılık göstermektedir($t_{(398)}=-2.141$; $p=0.031<0,05$). Erkeklerin yozlaşma puanları ($\bar{x}=2,562$), kadınların yozlaşma puanlarından ($\bar{x}=2,327$) yüksek bulunmuştur.

Ankete katılan bireylerin ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Çizelge 36. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Mahallede Üniversite Öğrencisi Olma Durumu Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Reform Beklentisi	Evlet	249	3,973	0,680	0,172	398	0,863
	Hayır	151	3,962	0,593			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Evlet	249	3,737	0,693	0,186	398	0,853
	Hayır	151	3,723	0,769			
Toplumsal Gelişime Katkı	Evlet	249	3,430	0,727	0,360	398	0,719
	Hayır	151	3,403	0,731			
Üniversite İmajı	Evlet	249	3,577	0,719	-0,294	398	0,769
	Hayır	151	3,599	0,739			
Yozlaşma	Evlet	249	2,522	1,119	1,572	398	0,117
	Hayır	151	2,344	1,057			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Çizelge 36’da ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları mahallede üniversite öğrencisi olma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Çizelge 37. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Medeni Duruma Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Reform Beklentisi	Evli	227	3,945	0,684	-0,831	398	0,406
	Bekar	173	4,000	0,598			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Evli	227	3,767	0,654	1,115	398	0,279
	Bekar	173	3,685	0,801			
Toplumsal Gelişime Katkı	Evli	227	3,385	0,713	-1,086	398	0,278
	Bekar	173	3,465	0,745			
Üniversite İmajı	Evli	227	3,640	0,686	1,716	398	0,087
	Bekar	173	3,515	0,772			
Yozlaşma	Evli	227	2,458	1,064	0,066	398	0,948
	Bekar	173	2,451	1,145			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Çizelge 37’de ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Çizelge 38. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Üniversite Okuyan Yakını Olma Durumu Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Reform Beklentisi	Evet	330	3,997	0,658	1,925	398	0,055
	Hayır	70	3,834	0,580			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Evet	330	3,754	0,731	1,341	398	0,181
	Hayır	70	3,627	0,672			
Toplumsal Gelişime Katkı	Evet	330	3,430	0,730	0,644	398	0,520
	Hayır	70	3,369	0,716			
Üniversite İmajı	Evet	330	3,602	0,731	0,950	398	0,343
	Hayır	70	3,511	0,703			
Yozlaşma	Evet	330	2,386	1,110	-2,736	398	0,006
	Hayır	70	2,779	0,984			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Çizelge 38’de ankete katılan bireylerin üniversite okuyan yakını olma durumu göre yozlaşma puanları anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{(398)}=-2.736$; $p=0.006<0,05$). Üniversite okuyan yakını olmayanların yozlaşma puanları ($\bar{x}=2,779$), üniversite okuyan yakını olanların yozlaşma puanlarından ($\bar{x}=2,386$) yüksek bulunmuştur.

Ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı puanları üniversite okuyan yakını olma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Çizelge 39. Üniversitenin Etkilerine Yönelik Puanların Üniversiteye Daha Önce Gitme Durumu Göre Farklılaşma Durumu

	Grup	N	Ort	Ss	t	sd	p
Reform Beklentisi	Evet	326	3,975	0,657	0,388	398	0,698
	Hayır	74	3,942	0,610			
Ekonomik Katkı ve İmkanların Artması	Evet	326	3,724	0,722	-0,462	398	0,645
	Hayır	74	3,766	0,724			
Toplumsal Gelişime Katkı	Evet	326	3,421	0,714	0,078	398	0,938
	Hayır	74	3,414	0,789			
Üniversite İmajı	Evet	326	3,571	0,747	-0,871	398	0,384
	Hayır	74	3,652	0,627			
Yozlaşma	Evet	326	2,488	1,123	1,252	398	0,211
	Hayır	74	2,311	0,975			

Bağımsız Gruplar T-Testi

Çizelge 39’da ankete katılan bireylerin reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı, yozlaşma puanları üniversiteye daha önce gitme durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Bu çalışma Balıkesir’de yaşayan bireylerin Balıkesir Üniversitesi’ni nasıl algıladıklarını, üniversitenin imajını, üniversiteden beklentilerini ve aynı zamanda üniversitenin kente sosyo-ekonomik ve toplumsal katkılarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anket yoluyla yapılan araştırma sonucunda;

- Bireylerin üniversiteye yönelik algısı genel olarak olumludur. Araştırmaya katılan bireylerin tanımlayıcı sorulara verdiği cevaplardan elde edilen verilere göre; ankete katılan bireylerin cinsiyet değişkeninin 182’si (%45,5) kadın, 218’i (%54,5) erkek olarak dağıldığı görülmektedir.
- Araştırmaya katılan bireylerin eğitim durumu düzeylerinin; 27’si (%6,8) ortaokul ve altı, 99’u (24,8) lise, 94 ‘ü (%23,5) önlisans ve 180’i (%45) lisans ve üzeri olarak dağıldığı görülmektedir.
- Anketin algı düzeyi ile doğru orantılı belirleyici sorularından biri olan üniversiteye daha önce gitme durumuna verilen cevapların dağılımına baktığımızda 326’sının (%81,5) evet, 74’ünün (%18,5) ise hayır cevabını verdiğini görmekteyiz. Verilen cevaplardan yola çıkarak katılımcıların neredeyse tamamının en az bir kez dahi olsa üniversiteyi ziyaret ettiğini ve kurumla iletişim halinde olduğunu görmekteyiz.
- Yine mahallede üniversite öğrencisinin olup olmadığı sorusuna ankete katılan bireylerin 249’unun (%62,3) evet, 151’inin (%37,8) ise hayır cevabı verdiği görülmektedir. Bu durum kentte yaşayan bireylerin üniversite öğrencileri ile iç içe ve ortak bir yaşam sürdürdüğünü göstermektedir.
- Anket sonucundan alınan bulgular incelendiğinde araştırmaya katılan bireylerin reform beklentilerine yönelik soruların tamamına yüksek düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir. Yani gelecekte üniversiteden beklentilerini olumlu düzeyde yüksek tuttıkları görülmektedir.
- Araştırmaya katılan bireylerin ekonomik katkı ve imkanların artması ile ilgili ifadelerine verdiği cevaplar incelendiğinde; Balıkesir Üniversitesi esnafın kazancını arttırmaktadır sorusuna %83,8 oranında, üniversite kente para girişi sağlamaktadır sorusuna %75 oranında ve üniversitenin kentin ekonomik yaşamına olumlu katkıda bulunduğu sorusuna %77,4 oranında ve bu gruptaki

diğer tüm sorulara yüksek düzeyde katıldıklarını belirterek üniversitenin kentin ekonomik kalkınmasını çok önemli düzeyde etkilediğini göstermektedirler.

- Araştırmaya katılan bireylerin toplumsal gelişime katkı ile ilgili ifadelerine verdiği cevaplar incelendiğinde; Balıkesir Üniversitesi bakış açısı ve zihniyetin gelişmesinde olumlu etki etmiştir ifadesine %57, hoşgörü ve demokrasi kültürünün gelişmesinde olumlu etkisi olmaktadır ifadesine %57,2 ve insan ilişkilerinin gelişmesine ve kentliliğe olumlu etkide bulunmaktadır ifadesine %55,2 oranında yüksek düzeyde katıldıklarını belirterek üniversitenin halka ilişkiler konusunda kentliliğe olumlu anlamda katkı sağladığı görülmektedir.
- Araştırmaya katılan bireylerin üniversite imajı ile ilgili ifadelerine verdiği cevaplar incelendiğinde; Balıkesir Üniversitesi olumlu bir imaja sahiptir ifadesine %68 oranında, üniversite Balıkesir’de kabul görüp benimsenmiştir ifadesine ise %77,2 oranında yüksek düzeyde katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçtan da görebileceğimiz üzere kentte yaşayanların gözünde üniversite olumlu bir imaja sahiptir.
- Araştırmaya katılan halkın yozlaşma ile ilgili ifadelerine verdiği cevaplar incelendiğinde; Balıkesir Üniversitesi Balıkesir halkında özentiye, kültür yozlaşmasına neden olmaktadır ve toplumsal değerlerin yozlaşmasına neden olmaktadır ifadelerine zayıf düzeyde katıldıkları görülmektedir. Bu önermeden çıkaracağımız sonuç ise kent halkının yozlaşmayı kabul etmediği ve üniversite alakalı olumsuz görüşe sahip olmadıkları görülmektedir.
- Üniversitenin kente etkilere yönelik puan ortalamalarına baktığımızda; ankete katılan bireylerin reform beklentisi ortalaması, ekonomik katkı ve imkanların artması ortalaması, toplumsal gelişime katkı ortalaması ve üniversite imajı ortalaması yüksek fakat yozlaşma ortalaması zayıf olarak saptanmıştır. Elde edilen test sonuçları üniversitenin olumlu algılanma düzeyinin yüksek buna karşın olumsuz algılanma düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.
- Reform beklentisi, ekonomik katkı ve imkanların artması, toplumsal gelişime katkı, üniversite imajı ve yozlaşma arasındaki ilişkiyi saptamak için korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analizin sonuçları incelendiğinde; ekonomik katkı ve imkanların artması ile reform beklentisi arasında pozitif, toplumsal gelişime katkı ile reform beklentisi arasında pozitif, toplumsal gelişime katkı ile ekonomik katkı ve imkanların artması arasında pozitif, üniversite imajı ile

reform beklentisi arasında pozitif, üniversite imajı ile ekonomik katkı ve imkanların artması arasında pozitif, üniversite imajı ile toplumsal gelişime katkı arasında pozitif, yozlaşma ile reform beklentisi arasında negatif, yozlaşma ile ekonomik katkı ve imkanların artması arasında negatif, yozlaşma ile toplumsal gelişime katkı arasında negatif, yozlaşma ile üniversite imajı arasında ise negatif ilişki bulunmuştur.

- Ankete katılan bireylerin algılanan gelir düzeyine göre üniversite imajı puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Algılanan gelir düzeyi orta halli ve iyi halli olanların üniversite imajı puanlarının, algılanan gelir düzeyi yoksul olanların üniversite imajı puanlarından yüksek olmasıdır.
- Demografik özellikler ve üniversite etkileri arasındaki ilişkiyi belirlemek için değişkenler arasında tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda ankete katılan bireylerin algılanan gelir düzeyine göre üniversite imajı puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni; Algılanan gelir düzeyi orta halli ve iyi halli olanların üniversite imajı puanlarının, algılanan gelir düzeyi yoksul olanların üniversite imajı puanlarından yüksek olmasıdır.
- Tek yönlü varyans analizinde ankete katılan bireylerin yaşa göre üniversite imajı puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın nedeni; yaşı 30-39 arasında olanların üniversite imajı puanlarının diğer yaş grubunda olan bireylerin puanlarından yüksek olmasıdır. Kısacası yaş faktörü üniversiteye bakış açısını etkileyen bir faktördür ve 30-39 yaş grubu arasında olan katılımcılar Balıkesir Üniversitesi'nin kente etkilerini daha olumlu bulmaktadır.
- Üniversitenin etkilerine yönelik puanların bugüne kadar Balıkesir Üniversitesi imkanlarından yararlanılma durumu göre farklılaşma durumunu belirlemek amacı ile bağımsız gruplar arası t-testi yapılmıştır. Ankete katılan bireylerin bugüne kadar Balıkesir Üniversitesi imkanlarından yararlanılma durumuna göre reform beklentisi puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Bunun nedeni ise Balıkesir Üniversitesi imkanlarından yararlananların reform beklentisi puanlarının, üniversitenin imkanlarından yararlanmayanların reform beklentisi puanlarından yüksek bulunmuş olmasıdır. Bu ifadeyi üniversiteye daha önce giden ve üniversite ile etkileşim halinde olan bireylerin üniversitenin

gelişimine ve kente yapacağı katkılara olumlu gözle bakması ve destek vermesi olarak açıklayabiliriz.

- Son olarak üniversitenin etkilerine yönelik puanların cinsiyete göre farklılaşma durumu ölçüldüğünde; ankete katılan bireylerin cinsiyete göre reform beklentisi puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Kadınların reform beklentisi puanları, erkeklerin reform beklentisi puanlarından yüksek bulunmuştur. Yine cinsiyete göre yozlaşma puanlarına baktığımızda ise erkeklerin yozlaşma puanları, kadınların yozlaşma puanlarından yüksek bulunmuştur. Kadın katılımcılar erkek katılımcılara oranla, gelecekte de üniversitenin faydalarına olumlu gözle bakmakta ve pozitif algılamakta, aynı zamanda kentte yozlaşmaya yol açmadığını düşünmemektedirler.

Balıkesir Üniversitesi'nin kent halkı gözündeki imajını ve gelecekteki beklentilerini araştırmayı amaçlanan çalışmada genel olarak olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Kent halkının gelecekte de üniversiteden fayda ve yarar sağlamaya devam etmek istediği reform beklentilerinin yüksek olmasından da anlaşılmaktadır. Bu noktada Balıkesir Üniversitesi'nin kent halkının gözündeki imajının olumlu seyrettiğini söylenebilir. Üniversitenin gelişmesinin ve büyümesinin kentin gelişiminin devam etmesine ve büyümesine katkı sağlayacağını farkında olan kent halkı, kent-üniversite etkileşiminin daha güçlü sağlanması yönünde önemli geri bildirimlerde bulunmuşlardır. Aynı zamanda katılımcılar üniversitenin yeni birimler açarak büyümesini, öğrenci sayısını arttırmasını ve öğrenci ve halk etkileşiminin güçlendirilmesi adına olumlu geri bildirimlerde bulunmaktadırlar. Balıkesir kentinin ekonomik ve sosyal gelişiminde ve kalkınmasında pozitif etkisi yadsınamayacak kadar büyük olan Balıkesir Üniversitesi'nin, Eskişehir örneğinde olduğu gibi Balıkesir'de de git gide bir öğrenci şehri yaratılmasında altyapılarının hazırlandığı kanısına varılmaktadır. Bu doğrultuda kent ve bölge için yaratıcı ve olumlu adımlar atacağı yönünde bir umut vaad ettiği görülmektedir.

5.2. Öneriler

Balıkesir Üniversitesi'ne ve Yerel Yönetimlere Öneriler

- Çalışma doğrultusunda Balıkesir'de kent ve üniversite etkileşimi açısından katılımcılar tarafından saptanan eksikler giderilmelidir.
- Balıkesir adına yapılacak tüm çalışmalarda üniversite-kurum iş birlikleri ortak çalışmalar yürütmelidirler.
- Yüksek konut kiralari problemini çözüme kavuşturabilmek adına üniversite öğrenci ve personeline yönelik konut alternatifi arttırılmalıdır.
- Üniversitenin şehir ile etkin iletişiminin sağlanması için program ve projelerin düzenlenmesi sağlanmalıdır.
- Üniversite-toplum etkileşiminin arttırılması adına üniversite öğrenci ve personellerinin Balıkesir'in gelişimine yönelik önemli projelerde gönüllü olarak yer alması teşvik edilmelidir.
- Üniversite-yerel yönetimler iş birliğinde halkın güncel ihtiyaçları ve sorunları ile ilgili eğitici seminerler ve toplantılar düzenlenmelidir.
- Yerel yönetimler ve üniversite iş birliğinde, ekonomik kalkınmayı canlandırmak için işletme sahiplerine sunum ve konferanslar verilmelidir.
- Balıkesir gelişmekte olan bir kent olduğu için OSB'lerinde çalışmalar yaparak kaliteli iş gücü ve sanayileşmeye destek verilmelidir.
- Ulaşım ile ilgili tüm sorunların tamamen ortadan kaldırılabilmesi için üniversite ve yerel yönetimler fikir alışverişinde bulunarak ortak çalışmalar yürütmelidir.
- Kent merkezinde bilimsel ve kültürel faaliyetlerin daha aktif ve halk tarafından ulaşılabilir olması için çalışmalar yapılmalıdır.
- Üniversite bünyesinde toplantı, seminer, kongre vb. eğitici programlar organize edilebilecek kapasiteye sahip bir sosyal tesis kurulmalıdır.
- Balıkesir bölgesindeki bütün turizm destinasyonlarının ayrı ayrı markalaşması adına sektör öncüleri ve üniversite önderliğinde genel bir turizm planlaması yapılmalıdır.

Turizm Sektörüne Öneriler

- Destinasyonlarda doğal unsurlar ne kadar önemli olsa da bölgenin fiziksel ve mekânsal açıdan yeterliliği ziyaretçilerin karar süreçlerini ve tercih nedenlerini etkileyen önemli faktörler arasındadır. Bu bakımdan sektörde var olan işletme sahipleri ve yatırımcılar destinasyonun eksik ve yetersiz kaldığı tespit edilen noktalara yönelik çalışmalar yapmalıdırlar.
- İlin sahip olduğu tüm turizm potansiyellerine uygun kaliteli hizmet üretilmeli, sadece kıyı turizmine odaklanılmamalıdır.
- Yerel yönetimler, yatırımcılar ve sektör çalışanları ortaklığında ilçe bazında mevcut turizm potansiyeli incelenerek buna bağlı arz-talep çalışması yapılmalı ve turizm çeşitlendirmesine gidilmelidir.
- Yerli ve yabancı yatırımcıların bölgeye yatırım yapabilmelerinin sağlanması açısından, bölgenin arz kaynaklarının ve çekici unsurlarının tanıtımının aktif bir şekilde yürütülmesi sağlanmalıdır.
- Troya Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi'nde ve Zeytin Koridoru'nda bulunan destinasyonların buna yönelik nitelikli hizmet vermesi teşvik edilmeli ve tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmesi gerekmektedir.
- Coğrafi işaretli ürünlerin tanıtımına özen gösterilmeli ve neden bu ürünlerin tercih edilmesi gerektiği ile ilgili turistler ve yerel halk bilgilendirilmelidir.
- Turizmde hizmet kalitesinin artırılması için bu alanda eğitim almış kalifiye eleman çalıştırılmalı, personel seçiminde il merkezinde bulunan turizm fakültesinden ve ilçelerde bulunan meslek yüksek okullarının ilgili bölümlerinden destek alınmalıdır.
- Sektör içerisindeki temsilcilerin bölgeyi ziyaret eden turistlere sadece tüketici, alıcı gözü ile bakmaması, ekonomik girdilerin devamını sağlamak adına sürdürülebilir mutlu turist kavramına ve bu bağlamda hizmet vermeye odaklanması gerekmektedir.
- Bütün sektör temsilcileri ve çalışanlar hizmet verdikleri destinasyonun ülke genelinde markalaşması adına ortak faaliyetler yürütmelidir.

Tüm bilimsel çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmanın da bazı kısıtları vardır. Yapılan bu çalışmanın Balıkesir il merkezi ile sınırlı olması elde edilen sonuçların bu bölgede geçerli olmasına neden olmuştur. Bu nedenle benzer konularda araştırma yapmak isteyen araştırmacılar için öneride bulunmak gerekirse, gelecekteki çalışmalar Balıkesir il merkezi ile sınırlı kalmayıp ilçeler ve bu ilçelerde bulunan işletme sahipleri de çalışmaya dahil edilerek alanyazına katkı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akgündüz, H. (1997). *Klasik Dönem Osmanlı Medrese Sistemi: Amaç- Yapı İşleyiş*. İstanbul: Ulusal Yayınları.
- Aktaş, İ. (2010). *Üniversite-Kent İletişimi Bağlamında Üniversite İmajının Değerlendirilmesi: Erciyes Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Alkan, A. T. (1999). Medreseden Üniversiteye Akademik Hayatımızın Karabahtı. *Düşünen Siyaset Dergisi*. Yıl:1, Sayı:3.
- Kavili Arap, S. (2007). *Türkiye’de Üniversitelere İlişkin Politikalar ve Üniversitelerin Kuruluş Yeri Seçimi*. Yayınlanmış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kavili Arap, S. (2010). Türkiye Yeni Üniversitelerine Kavuşurken: Türkiye’de Yeni Üniversiteler ve Kuruluş Gerekçeleri. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 65.
- Ataünal, A. (1993). *Cumhuriyet Döneminde Yükseköğretimdeki Gelişmeler*. Ankara: MEB Yükseköğretim Genel Müdürlüğü Yayını.
- Ataünal, A. (1998). *Türkiye’de Yükseköğretim (1923-1998) Yasal Düzenlemeler ve Değerlendirmeler*. Ankara: M.E.B. Yükseköğretim Genel Müdürlüğü Yayını.
- Atik, H. (1999). Üniversitelerin yerel ekonomiye katkıları: Teori ve Erciyes Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 15.
- Başar, E. (1996). *Türk Yükseköğretim Sisteminin Dünü, Bugünü, Yarını, Eğitimimize Bakışlar*. İstanbul: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.
- Bocock, R. & Thompson, K. (1992). *Social and Cultural Form of Modernity*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Borrows, Leland C. (1990). *Higher Education in Turkey*, UNESCO.
- Boz, M. (2011). *Üniversitelerde Bilimsel Araştırma Projelerinin (BAP) Etkinliği ve Mali Yapısının İncelenmesi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Charle, C., Verger, J. (2005). *Üniversitelerin Tarihi*. (17.Basım). Ankara: Dost Yayınları.
- Çetin, M. (2007). Bölgesel Kalkınma ve Girişimci Üniversiteler, *Ege Akademik Bakış*, Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. Sayı:1, Cilt: 7.

- Çınar, E. (1998). *Üniversite Kampüs Planlaması ve Tasarım Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demireli, C., Taşkın, E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Buldukları Şehre Ekonomik Katkıları: Kütahya İl Merkezi Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 37.
- Dinçsoy, Ö. (1995). *Türk Eğitim Sistemi*. Türk Demokrasi Vakfı: Ankara.
- Doğramacı, İ. (1996). Yükseköğretimin Gelişimi, Üniversite Yönetiminde Özerklik ve Demokrasi. *Yeni Türkiye*. Sayı.7.
- Erçevik, B. (2008), *Üniversitelerde Sosyal Mekan Kullanımlarının İncelenmesi: Kent Üniversitesi, Kent İçi ve Kent Dışı Kampüsler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ergun, C. (2014). Üniversite ve Kent İlişkisi Üzerine Görüşler: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 31.
- Erol, B. (2005), Orta Çağ Avrupası ve Üniversiteler. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Yıl:8, Sayı:33.
- Florax, R. J. (1987). *The Regional Economic Role of Universities: The Dark Side of Universities*. Twente Univ., Chaps.
- Gökçe, B. (2007). *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Görkemli, H. N. (2009), Selçuk Üniversitesi'nin Konya Kent Ekonomisine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:22.
- Gültekin, N., Abdullah Ç. ve Zekeriya N. (2008). Üniversitelerin Kuruldukları Kent'e Katkıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 24, Cilt: 7.
- Günay, D. & Günay, A. (2011). 1933'den Günümüze Türk Yükseköğretiminde Niceliksel Gelişmeler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1 (1).
- Günay, D., ve Aydemir, A. (16-17 Ekim 1997). Üniversitenin Anlamı ve Türkiye Üniversitelerinin Durumu. Ulusal Makina Mühendisliği ve Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, İstanbul.
- Gürüz, K. (2001). *Türkiye'de ve Dünya'da Yükseköğretim*. Ankara: ÖSYM Yayınları No:2001-4.
- Gürüz, K. (2-3 Aralık 1996). Yükseköğretimde Bilim ve Eğitim. TÜBA, Bilim ve Eğitim, Bilimsel Toplantılar Serisi: 2.

- Gürüz, K. (1992). *Batı Üniversitelerinin Tarihi Gelişimi, Çağdaş Eğitim Çağdaş Üniversite*. Ankara: T.C. Başbakanlık Yayını.
- Halıcı, Y. (2012). *Akdeniz Bölgesindeki Devlet Üniversitelerinin AHP Boyutunda İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Hatiboğlu, T. (1995). *1933 Üniversite Devrimi, Malche Raporu ve YÖK. İkinci Üniversite Kurultayı Bildiriler Kitabı*, İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- Hatiboğlu, T. (2000). *Türkiye Üniversite Tarihi*. (2. Baskı). Ankara: Selvi Yayınları.
- İnönü, E. (2003). Bilim ve Kültür. *TÜBA Günce Dergisi*, Sayı: 25.
- Kaptan, S. (1986). *Türkiye’de Yükseköğretim Reformu ve İnsan Gücü Kaynakları*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Başkanlığı.
- Kaya, A. P. (2007). *Üniversitenin Sosyal Temsilinin Belirlenmesi ve Karşılaştırmalı Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kılıç, R. (1999). Türkiye’de Yükseköğretimin Kapsamı ve Tarihsel Gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı 3.
- Koçer, H. A. (1987). *Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu*. Ankara: Uzman Yayınları.
- Koçer, H. A. (19-21 Mart 1979). *Türk Üniversitelerinde Örgütsel Gelişme. Üniversite Yönetiminin Uluslararası Sorunları Sempozyumu*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Korkut, H. (1984). *Türk Üniversiteleri ve Üniversite Araştırmaları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Korkut, H. (2002). *Sorgulanan Yüksek Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kortan, E. (1981). *Çağdaş Üniversite Kampüsleri Tasarımı*. Ankara: O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Basım İşliğı.
- Meryatak, F. (1994). *Türkiye Cumhuriyeti’nde Yükseköğretim (1920-1950)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Munck, T. (2000). *The Enlightenment: A Comparative Social History 1721 – 1794*. Arnold, Hodder headline Group , London.
- OECD (1982), *The University and the Community*, OECD Pub, Paris.

- Omay, E. (1990). *Üniversitenin Toplum Yapısındaki Yeri, Yükseköğretimde Sorunlar ve Çözümler*. İstanbul: Cem Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2001). *Gelenekten Geleceğe*. İstanbul: Ufuk Yayınları.
- Öncü, A. (2002). *Akademisyenler: Üniversite Reformu Söyleminde Batı*. Uygur Kocabaşoğlu (ed.), (2002), *Modernleşme ve Batıcılık*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özodaşık, M. (1999). *Cumhuriyet Dönemi Yeni Bir Nesil Yetiştirme Çalışmaları: 1923-1950*. Konya: Çizgi Yayınevi.
- Öztunalı, Ö. (2009). *Üniversiteler Tarihi ve Vakıf Üniversiteleri*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları.
- Öztürk, N. (2009). *Üniversite Kampüs Yapıları ve Üniversite-Kent İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, S., Torun, İ., Özkök, Y. (2011). Anadolu'da Kurulan Üniversitelerin İllerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına Katkıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 8, Sayı 16*.
- Sallan Gül, S., Gül, H. (2014). Türkiye'de Yükseköğretimin Gelişimi, Güncel Durumu ve Eleştirisi. *Toplum ve Demokrasi Dergisi, Yıl 8, Sayı 17-18*.
- Sargın, S. (2007). Türkiye'de Üniversitelerin Gelişim Süreci ve Bölgesel Dağılımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Isparta, Sayı 5*.
- Schinzel, B. *Challenges For an Ideal University*, (2001), Proceedings of the European Women in Mathematics, (1999), Conference in Loccum.
- Sankır, H.; Gürdal D., Ayça (2014). Bülent Ecevit Üniversitesi'nin Zonguldak'a Etkileri ve Kentin Üniversite Algısı. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, Cilt 4, Sayı 2*.
- Sargın, S. (2006). *Şehirleşme-Üniversiteler Üniversitelerin Şehirleşmeye Etkileri: Isparta Örneği*. Isparta: Fakülte Kitapevi.
- Savaş Yavuzçehre, P. (2016). Üniversitelerin Kentlerine Etkileri: Denizli Pamukkale Üniversitesi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Cilt 21, Sayı 1*.
- Sevin, V. (1999). *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, (5. Baskı). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Steele, D.B. (1969). Regional multipliers in Great Britain. *Oxford Economic Papers, 21 (2)*.

- Taşçı, D., Gökalp, E., Kumtepe., E. G., Kumtepe., A. T. ve Toprak, E. (2011). Kentin Üniversite Algısı: Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Örneği. *Amme İdare Dergisi, Cilt 44, Sayı 2.*
- Tanilli, S. (1991). *Uygarlık Tarihi.* (6. Baskı). İstanbul: Say Yayınları.
- Tekeli, İ. (1995). *Eğitim, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi. Cilt: 3, İletişim Yayınları.*
- Tekeli, İ. (2003). Dünya’da ve Türkiye’de Üniversite Üzerinde Konuşmanın Değişik Yolları. *Toplum ve Bilim Dergisi, Sayı 97.*
- Tetik, A. D. (2013). *Üniversite Kampüsleri Tasarım Kriterlerinin Türkiye’de 2006 Sonrası Yeni Kurulan Devlet Üniversitelerinde İrdelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tezcan, M. (1984). *Toplumsal Değişim ve Eğitim.* Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Timur, T. (2000). *Toplumsal Değişme ve Üniversiteler.* Ankara: İmge Kitapevi.
- Tuna, B. (1994). *Üniversite-Kent Kültürel İletişiminde Halkla İlişkilerin İşlevi Bir Model Olarak Eskişehir-Anadolu Üniversitesi Örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Türeyen, M. N. (2003). *Yükseköğretim Kurumları ve Kampüsler.* İstanbul: Tasarım Yayın Grubu.
- İnci, Ü. H. (2013). *Karabük’te Üniversite Algısı: Karabük Üniversitesi Örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.
- Ünal, B. (2012). *Kentleşme Sürecinde Amasya’nın Rolü: Amasya İli Örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Versan, V. (1989). *Yüksek Öğretimde Değişmeler.* Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Volodymyrovich, P.I. (2002). *Peculiarities of Education in Optics for Masters of Physical Faculties of Universities.* Seventh International Conference on Education and Training in Optics and Photonics , Proceedings of SPIE Vol. 4588.
- Yıldızoğlu, M. Z. (2006). *Üniversite Yerleşkeleri Fiziksel Gelişim Planlaması Ve Tasarımı: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi Örneği.* Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Çanakkale.

Yılmaz, M.K., Kaynak, S. (2011). Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Üniversitelerin Rolü ve Yöre Halkının Üniversiteden Beklentileri İle İlgili Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 13, Sayı 4.

Wıdmann, H. (2000). *Atatürk ve Üniversite Reformu*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Winter, M. (çev. Meral Alakuş), (1999). *Kemalist Türkiye’de Eğitimin Modernleşmesi*. Jacop Landau (Yay. Haz.) *Atatürk ve Türkiye’nin Modernleşmesi*, İstanbul: Sarmal Yayınevi, 235-249.

APIŞ, Özge, “Üniversitelerin Tarihsel Gelişimi”, http://www.turkhukuksitesi.com/makale_854.htm, (12.02.2018).

“Türkiye’de illere göre okuryazarlık” <http://www.milliyet.com.tr/turkiye-de-illere-gore-okur-egitim-2234272/> (21.03.2018).

Çarıkcı, H. İ. (2015). *2023 Perspektifinde Üniversiteler ve Süleyman Demirel Üniversitesi*, <https://slidex.tips/download/2023-perspektifinde-niversiteler-ve-sleyman-demirel-niversitesi> (25.09.2018).

Doğramacı, İ. (2000), Günümüzde Rektör Seçimi ve Atama Krizi Türkiye’de ve Dünyada Yükseköğretim Yönetimine Bir Bakış, www.dogramaci.org/r-main.html (20.09. 2018).

İnönü, E. (2005), “Cumhuriyet Döneminde Bilim Tarihinin Önemi ve Anlamı”, *Üniversite ve Toplum Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1, www.universitetoplum.org/text.php3?id=219 (10.11.2018).

Martin, B. R., Etzkowitz, H. (2000). “The Origin and Evolution of the University Species,” *Vest* 13, www.vest-journal.net/Mart-Etz.pdf, s. 9-34, (21.10.2018).

http://balikesir.com.tr/documents/file/kp_Document/GMKA_Balikesirde_Turizmin_Bugunu_Ve_Gelecegi-fc30df54-fb74-4c80-b990-2ac897e5c896.pdf (23.10.2018).

http://www.balikesir.edu.tr/baun/genel_bilgiler (04.10.2018)

Türk Dil Kurumu Resmi İnternet Sitesi. “Algı”, Web: <http://www.tdk.gov.tr> (06.10.2018).

<http://www.balikesir.gov.tr/tarihce> (17.04.2018).

http://kentarsivi.balikesir.bel.tr/Balikesir_Tarihi.aspx#sdfootnote1sym (17.04.2018).

<http://www.balikesirkulturturizm.gov.tr/TR-65829/balikesir-ilinin-tarihi.html> (18.04.2018).

<http://www.balikesir.gov.tr/cografi-konum> (19.04.2018).

<http://www.balikesirkulturturizm.gov.tr/TR,65838/flora-ve-fauna.html> (25.04.2018).

<http://www.balikesirkulturturizm.gov.tr/TR,65836/fiziki-ozellikler.html>
(27.04.2018).

<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> (01.05.2018).

<http://www.balikesir.com.tr/tr/kent-profil/nufus-ve-demografi> (03.05.2018).

<http://www.balikesir.com.tr/tr/kent-profil/idari-yapi> (04.05.2018).

<https://biruni.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul> (06.05.2018).

http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1001 (08.05.2018).

<http://www.balikesir.gov.tr/egitim> (09.06.2018).

<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=130&locale=tr> (25.06.2018).

<https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/tabloOlustur.do?d-4326216-p=1&d-4326216-o=2&d-4326216-s=0#> (07.06.2018).

<http://www.iskur.gov.tr/tr-tr/kurumsalbilgi/raporlar.aspx#dltop> (22.07.2018).

<https://media.iskur.gov.tr/14755/balikesir.pdf> (20.03.2019).

<http://www.balikesirkulturturizm.gov.tr/TR,90620/turizm-potansiyelimiz.html>
(22.07.2018).

<http://yigm.ktb.gov.tr/TR-201136/turizm-yatirim-ve-isletme-bakanlik-belgeli-tesis-istati-.html> (15.06.2019).

http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajListesi.aspx?il_refno=10 (27.07.2018).

<https://istatistik.yok.gov.tr/> (31.07.2018).

<http://www.yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz> (02.08.2018)

<https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d23/c011/b043/tbmm230110430145.pdf> (01.12.2018).

Güney Marmara Kalkınma Ajansı Balıkesir Turizm Yatırım Rehberi
http://www.investinbalikesir.com/upload/Node/26811/xfiles/Balikesir_Turizm_Yatirim_Rehberi+1.pdf (15.03.2019).

EKLER

EK-1: Anket Formu

Sayın katılımcı,
Bu çalışma, “üniversite-kent” ve “üniversite-toplum” etkileşimine odaklanarak kentin üniversite algısı, Balıkesir üniversitesi örneğini incelemek amacıyla yapılmaktadır. Araştırma tamamen bilimsel amaçlarla kullanılacak olup elde edilen bilgilerin geçerliliği ve doğruluğu sorulara vereceğiniz cevapların ciddiyet ve samimiyetiyle mümkün olabilecektir. Bir yüksek lisans tezinin araştırma bölümünde kullanılacak olan anketi cevaplayarak çalışmaya sağladığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

Araştırmacı: Selen ÇAKMAK
Balıkesir Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-mail: selen.cakmak@outlook.com

Danışman: Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT
Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi

Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim durumunuz	Kaç yıldır Balıkesir’de ikamet ediyorsunuz
(a) Kadın	(a) 19 yaş ve altı	(a) Okuryazar	(a) 1-3
(b) Erkek	(b) 20-29	(b) İlkokul	(b) 4-7
Medeni haliniz	(c) 30-39	(c) Ortaokul	(c) 8-11
(a) Evli	(d) 40-49	(d) Lise	(d) 12-15
(b) Bekar	(e) 50+	(e) Önlisans	(e) 16-19
(c) Dul	Mesleğiniz	(f) Lisans	(f) 20+
(d) Ayrı yaşıyor	.....	(g) Lisans üstü	
7. Oturduğunuz mahallenin adı			

8. Balıkesir Üniversitesi’ne hiç gittiniz mi?

(a) Evet (b) Hayır

9. Gelir bakımından kendinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

(a) Yoksul (b) Orta halli (c) İyi halli

10. Herhangi bir üniversitede öğrenim gören bir yakınınız var mı?

(a) Var/vardı bitirdi (b) Hayır

11. Mahallenizde bir üniversite öğrencisi var mı?

(a) Evet (b) Hayır/Bilmiyorum

12. Hangi sektörde çalışıyorsunuz?

(a) Kamu (b) Özel (c) Kendi işim (d) İşsiz

13. Ailenizde kimlerle birlikte yaşıyorsunuz?

- (a) Eşim ve çocuklarımla (b) Anne ve babamla (c) Kardeşlerimle (d) Kendi başıma
(e) Yakın akrabalarla

14. Balıkesir Üniversitesi ile ilgili en çok hangi kaynaklardan bilgi sahibi oluyorsunuz?

- (a) Hiçbir bilgim yok
(b) Üniversitenin düzenlediği sosyo-kültürel, bilimsel ve sanatsal etkinliklerden
(c) Yerel ve ulusal medyadan
(d) Balıkesir Üniversitesi öğrencilerinden
(e) Balıkesir Üniversitesi hoca ve personelinden
(f) Kaynağı belirsiz duyumlardan

15. Balıkesir Üniversitesi aşağıdaki işlerden öncelikle hangisini gerçekleştirmelidir?

- (a) Vatana, milletine ve kültürüne bağlı ve faydalı bireyler yetiştirmeli
(b) Balıkesir'in bir bilim ve kültür kenti olmasına çalışmalı
(c) Dünya çapında araştırmalar yapan ve çok iyi eğitim veren bir bilim yuvası olmalı
(d) Üniversitede çalışacak personelin hemen hemen tümü Balıkesirli olmalı
(e) Yeni birimler açarak daha fazla büyümeli, daha fazla öğrenci almalı

16. Bugüne kadar Balıkesir Üniversitesi'nin imkanlarından hiç yararlandınız mı?

- (a) Evet (b) Hayır (c) Fikrim yok

17. Balıkesir Üniversitesi'nin düzenlediği sempozyum, panel, konferans gibi bilimsel etkinliklere katıldınız mı?

- (a) Evet (b) Hayır

18. Balıkesir Üniversitesi hakkındaki görüşlerinizi belirtmek için size uygun gelen seçeneği işaretleyiniz.

Aşağıdaki ifadelerden düşüncenizi yansıtan seçeneği (X) işareti ile belirtiniz.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Balıkesir Üniversitesi Balıkesir'de kabul görüp benimsenmiştir.					
2	Balıkesir Üniversitesi olumlu bir imaja sahiptir.					
3	Balıkesir Üniversitesi'nin Balıkesir'e hiçbir katkısı yoktur.					

	Aşağıdaki ifadelerden düşüncenizi yansıtan seçeneği (X) işareti ile belirtiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
4	Balıkesir Üniversitesi yaptığı bilimsel araştırmalarla kentin kalkınmasına katkıda bulunmaktadır.					
5	Balıkesir Üniversitesi Balıkesir'e para girişi sağlamaktadır.					
6	Balıkesir Üniversitesi'nin Balıkesir'in ekonomik yaşamını olumlu etkilemektedir.					
7	Balıkesir Üniversitesi Balıkesir'in sosyal ve kültürel yaşamını olumlu etkilemektedir.					
8	Balıkesir Üniversitesi her açıdan hızla gelişen bir üniversitedir.					
9	Balıkesir Üniversitesi yeni kurulan üniversitelerle kıyaslandığında kalitelidir.					
10	Kiralık evimi (varsa/olsaydı) öğrenciye kiralamam/kiralamazdım.					
11	Balıkesir Üniversitesi özellikle esnafın kazancını artırmaktadır.					
12	Balıkesir Üniversitesi kentteki ulaşım imkanlarını geliştirmekte ve iyileştirmektedir.					
13	Balıkesir Üniversitesi özellikle yeni işyerlerinin açılmasını sağlamaktadır.					
14	Balıkesir Üniversitesi kente bir sosyal, kültürel ve ekonomik bir canlılık getirmektedir.					
15	Balıkesir Üniversitesi ekonomik rekabetin artmasına neden olmaktadır.					
16	Balıkesir Üniversitesi hayat pahalılığına neden olmaktadır.					
17	Balıkesir Üniversitesi kiralara özellikle artmasına neden olmaktadır.					
18	Bakış açısının ve zihniyetinin gelişmesinde olumlu etkide bulunmaktadır.					
19	Hoşgörü ve demokrasi kültürünün gelişmesinde olumlu etkisi olmaktadır.					
20	Balıkesirli gençleri üniversiteli olmaya özendirilmede olumlu etki etmektedir.					
21	Balıkesir'deki bilimsel sanatsal etkinliklerin artmasına neden olmaktadır.					

	Aşağıdaki ifadelerden düşüncenizi yansıtan seçeneği (X) işareti ile belirtiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
22	İnsan ilişkilerinin gelişmesine, kentliliğe olumlu etkide bulunmaktadır.					
23	Balıkesir Üniversitesi Balıkesir hakkında özentiyeye, kültür yozlaşmasına neden olmaktadır.					
24	Toplumsal değerlerin yozlaşmasına neden olmaktadır.					
25	Balıkesir Üniversitesi özellikle kültürel, sportif etkinlikler düzenlemelidir.					
26	Balıkesir Üniversitesi özellikle Balıkesir'in tanıtımı ve imajı için çalışmalıdır.					
27	Halkı hayvancılık, bahçecilik, ziraatçılık gibi konularda bilimsel açıdan aydınlatmalıdır.					
28	Öğrencilerini tüm iş kollarında staj yaptırmalıdır.					
29	Kültürel değerleri önemsemeli, halka örnek olmalı, öğrenciyi denetlemelidir.					
30	Yeni fakülte ve bölümler açmalı, yüksekokulları fakülteye dönüştürmelidir.					
31	Öğretim elemanları görev yaptıkları yerlerde ikamet etmelidir.					
32	Üniversitede çalışacak personel halkla bütünleşmelidir.					
33	Öğrenci sayısı artırılmalıdır.					
34	Öğrenci halk bütünleşmesini sağlamalıdır.					
35	Yerel yönetimlerle, sivil toplum örgütleriyle iş birliğini artırmalıdır.					
36	Kaliteli eğitim vermeli, kaliteli araştırmalar yaptırmalı, mezunları kolayca iş bulabilmelidir.					
37	Öğrencilerinin örgütlenmesini, sivil toplum örgütleriyle ilişki kurmalarını teşvik etmelidir.					
38	Balıkesir Üniversitesi personeli Balıkesirli olmalıdır.					
39	Ekonomik yaşamı ilgilendiren her konuda seminerler düzenlemelidir.					
40	Balıkesir Üniversitesi yerel medyaya destek olmalıdır.					

19. Balıkesir Üniversitesi hakkında diğer eklemek istedikleriniz?